

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Doksanbirinci Birleşim

6 . 6 . 1963 Perşembe

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	576:577	24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2266 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (M. Meclisi 4/70, C. Senatosu 4/9) (S. Sayısı: 213)	580:584
2. — Yoklama	577		
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	577	3. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2228 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 4/60, C. Senatosu 4/7) (S. Sayısı: 214)	584:586
1. — İstanbul Milletvekili Saadet Evren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 4 muvafakat madde ve 12 nei maddesinin 2 nei fıkrasına bir bend ilâvesine mütedair kanun teklifinin geriverilmesine dair önergesi (2/296; 4/218)	577:578		
2. — Trabzon Milletvekili Ahmet Cemil Kara'nın milletvekilliğinden çekildiğine dair önergesi (4/220)	578	4. — Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve dört arkadaşının, 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/342) (S. Sayısı : 223)	586:587
4. — Görüşülen işler	578	5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi muhasebesinin 1962 yılı Aralık ve 1963 yılı Ocak-Şubat ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/21) (S. Sayısı : 224)	587
1. — Temsilciler Meclisi eski Üyesi Şinasi Özdenoğlu ve bir arkadaşının, Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 3. 9. 1961 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 67 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 4/4, C. Senatosu 4/6) (S. Sayısı : 212)	578:579		
2. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun			

6. — İstanbul'da Beşiktaş'ta Vişnezade mahallesinde Teşvikiye ve Maçka meydanı sokaklarında kâin ve Hazineye ait iken parasız olarak İstanbul Belediyesine devredilmiş bulunan arsa ve binanın Hazineye iadesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, kanun teklifi ve İçişleri, Millî Eğitim, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/126, 2/196) (S. Sayısı : 243)

587

7. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve iki arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna (1) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/22) (S. Sayısı : 261)

587:588

8. — Köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 nci maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile İmar ve İskân ve İçişleri komisyonları raporları (1/209) (S. Sayısı : 303)

588 :
589

9. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/292) (S. Sayısı : 325)

589:594

10. — Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bazı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/246) (S. Sayısı : 15)

594:595

11. — Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 42.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilavesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Sanayi, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/106) (S. Sayısı : 16)

595

12. — Hususi idarelerden maaş alan ilköğretmenlerinin kadrolarına, terfi ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İktisadi Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanunun 3 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (1/227) (S. Sayısı : 304)

595:597

13. — Yozgat Milletvekili Celâl Ahmet Sungur'un, 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1963 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/216) (S. Sayısı : 18)

597:598

14. — Serseri ve mazannaisu eşhas hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/208) (S. Sayısı : 21)

598

15. — Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlakı hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 nci maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Adalet komisyonları raporları (1/108) (S. Sayısı : 22)

598

16. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295) (S. Sayısı : 23)

598

17. — Vakıfkebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü 54 hanesinde kayıtlı iken evlenmek suretiyle aynı köy 13 hanesine gelen Hüseyin kızı Ayşe'den doğma 8.7.1928 doğumlu Ümmihan Bebek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/261) (S. Sayısı : 24)

598 :
599

18. — Gaziantep'in Yavuzlar mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa 28 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmetoğlu, Ayşe'den doğma 1.1.1939 doğumlu Osman Taşde-

mir'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/437) (S. Sayısı : 26) 599 : 600

19. — Niğde Aksaray'ın Büyükbölek mahallesi hane 226, cilt 3 ilâve ve sayfa 90 nüfusuna kayıtlı Mehmet ve Elmasoğlu 12.8.1932 doğumlu Mehmet Çimen ve Horasan ilçesi Ali - Eleşkirt doğumlu Abdülcebbar Yıldırım diğer adı Abdullah Yıldırım ile yine Niğde Aksaray'ın Darıhüyük köyü hane 827, cilt 67 ve sayfa 95 sayısında kayıtlı Sıtkı ve Zazaoglu 1 . 6 . 1936 Çeyrek köyü nüfusunun hane 47, cilt 8 ve sayfa 79 sayısında kayıtlı Kurban ve Haticeoğlu, 1340 doğumlu Mehmet Çetin (Mehmet Siddik Çetin) in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/231) (S. Sayısı : 27) 600:601

20. — Rize'nin Çiftekavak köyü hane 165/7, cilt 38, sayfa 129 da kayıtlı Ademoğlu İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu Bahattin Yazıcı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/19) (S. Sayısı : 28) 601:602

21. — Turgutlu ilçesinin Çepni Dereköyü 41 sayılı hanesinde kayıtlı Mustafaoglu, Zehra'dan doğma 9 . 6 . 1933 doğumlu Hamza Gülmez'in ölüm cezası-

na çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/223) (S. Sayısı : 33) 602:603

22. — Yıldızeli ilçesinin Kalın köyü 34 hanesinde kayıtlı Seyfioğlu Saniye'den doğma 1 . 12 . 1940 doğumlu (8 . 6 . 1935 olarak tashihli) Bekir Yılmaz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/36) (S. Sayısı : 35) 603:604

23. — Seferihisar ilçesinin Ulaş köyü hane 10, cilt 8, sayfa 6 da kayıtlı Hüseyin ve Ayşeoğlu 3 . 9 . 1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/17) (S. Sayısı : 36) 604:605

24. — İstanbul Milletvekili Hüsаметin Tiyaşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Bayındırlık ve İçişleri komisyonları raporları (2/350) (S. Sayısı : 37) 605:608

25. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kirca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/271) (S. Sayısı : 48) 608:620

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Sayın üyelerden bâzılarının, Başkanlık tezkeresinde yazılı müddetlerde izin verilmesi, kabul olundu.

İstanbul Teknik Üniversitesince arsa satın alınması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi,

Tekel Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4898 sayılı Kanunun değişik İnci maddesinin değiştirilmesi,

Tahsis edildikleri gayelerde kullanılmalarına imkân veya lüzüm kalmıyan harb sefinelerinin satılmasına yetki verilmesi hakkındaki kanun tasarılarıyla,

7242 sayılı Kanunun muvakkat maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi yeniden açık oya sunulurak kabul edildi.

Maden Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, kaldırılması ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarisinin, komisyondan gelen maddeleriyle son maddesinden maada geri kalan maddeleri görüşülerek kabul olundu.

Çanakkale Milletvekili Ahmet Nihat Akay'ın, Türkiye'de bir dil buhranı olup olmadığına,

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, üniversite ve yüksek okullara giremeyenler için ne tedbir alındığına ve gece üniversiteleri ile gece yüksek okulları açılması hakkında ne gibi çalışma yapıldığına,

Bahkesir Milletvekili Cihat Bilgehan'ın, Enstitü mezunlarına teknisyen unvanı verilmesi ve ücret baremlerinin tesbit edilmesi hususundaki 7 nci Millî Eğitim Şûrası kararının tatbiki için bir çalışma olup olmadığına ve,

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, yurtlarda vukubulan keyfî ve huzur bozan hareketlerin sorumluları hakkında ne gibi bir işlem yapıldığına dair sorularına Millî Eğitim Bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu,

İstanbul Milletvekili Ömer Zekâi Dorman'ın, Emekli subaylar için İstanbul'da yapılan blok apartmanların Belediye ve Bayındırlık işlerinin düzene konulması mevzuunda ne düşünüldüğüne dair, İmar ve İskân ve Bayındırlık Bakanlarından,

Siirt Milletvekili Süreyya Öner'in, Siirt ilinin Batman ilçesine bağlı Şikeftan köyü nüfusuna ve sakinlerinin mesken olarak mağaralarda yaşadıklarının doğru olup olmadığına,

Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlar hakkındaki kanun gereğince evvelce başlanmış olan inşaatın devamı için ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân Bakanından,

Ordu Milletvekili Yusuf İzzettin Ağaoglu'nun, Kadıköy ilçesi, Kâğıthane Belediyesi sınırları dâhilinde kaç adet gecekondulu ve ne miktar nüfus bulunduğu ve yol, okul ve diğer ihtiyaçların sağlanması istikametinde halkla yardımlaşma gayret ve hazırlıkları yapıp yapılmadığına dair İçişleri ve İmar ve İskân Bakanlarından sözlü sorularına İmar ve İskân Bakanı Fahrettin Kerim Gökay cevap verdiler.

500, 515, 518, 519, 520, 525, 532, 541, 545, 546, 548, 549, 551, 563, 567, 571 sayılı sorular, ilgili bakanlar,

522, 524, 547 sayılı sorular, soru sahipleri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından,

552, 555, 572 sayılı sorular soru sahipleri vazifeli bulduklarından gelecek soru gününe bırakıldı.

İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, Erdemli İmamı İshak Özbek'ini 1962 yılı Ağustos ve Eylül aylarına ait, maaşlarının zamanında ödenip ödenmediğine dair İçişleri ve Devlet Bakanından,

Edirne Milletvekili Talât Asal'ın, 3008 sayılı İş Kanununun 13 ncu ve 16 nci maddelerine istinaden iş yerlerinden çıkarılan işçilerin, işlerine iadesi hususunda bir prensip kararı olup olmadığına dair Sanayi Bakanından,

Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler'in, M.D.O. nun ne ve M.D.O. cuların kimler olduğuna dair Başbakanından,

Çankırı Milletvekili Şaban Keskin'in, yazılı sorusuna uzun zamandan beri cevap verilmemesi sebebine dair Başbakanından,

Kırşehir Milletvekili Halil Özmen'in, Ankara'da gecekondularda oturanlara elektrik ve su verilmesinin mümkün olup olmadığına dair İçişleri Bakanından,

Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın, Doğu ve Güney - Doğu Anadolu bölgelerinde,

1962 yılı içinde çiftçi ve muhtaç halka dağıtılan hayvan yemi ve buğday bedellerinin affının düşünülüp düşünülmediğine dair, Tarım ve Ticaret Bakanlarından,

Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler'in, 27 Mayıs 1960 tarihini takiben kimler hakkında ve ne miktar üzerinden haksız iktisap davası açıldığına dair Adalet Bakanından,

Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler'in, Afyon Karahisar Hazine Avukatlığına kimin tayin edildiğine ve bu tayinde siyasi bir tesir olup olmadığına dair, Başbakanıdan,

Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler'in, Afyon Karahisar adliyesine 1962 yılı içeri-

sinde kimlerin hangi ölçülere göre atandığına dair, Adalet Bakanından sözlü soruları sahipleri ikinci defadır Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından, düştü.

6 . 6 . 1963 Perşembe günü saat 14 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan Başkanvekili
Ferruh Bozbeyle Kâtip
Ağrı Rıza Polat

Kâtip

Ankara

Ibrahim Sıtkı Hatipoğlu

SORULAR

Sözlü soru

1. — İzmir Milletvekili Arif Ertunga'nın il ve ilçelerde ziraat odalarının kurulmaması sebebine dair sözlü soru önergesi, Tarım Bakanlığına gönderilmiştir. (6/623)

Yazılı soru

1. — Konya Milletvekili Kadircan Kaflı'nın 1940 tarihli Sıkıyönetim Kanununun uygulanmasını Yeni Anayasa ile teminat altına alınan hak ve hürriyetlerin özüne dokunup dokunmadığına dair yazılı soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/314)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 14,00

BAŞKAN — Başkanvekili Ferruh Bozbeyle

KÂTIPLER : Rıza Polat (Ağrı), Vefa Tanır (Konya)

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Görüşmelere başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DIVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — İstanbul Milletvekili Saadet Evren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 4 | muvakkat madde ve 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ilâvesine mütedair kanun

teklifinin geriverilmesine dair önergesi. (2/296, 4/218)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 4 muvakkat madde ve 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ilâvesine mütedaîr kanun teklifimin geriverilmesini saygılarımla rica ederim.

Istanbul
Saadet Evren

BAŞKAN — Geriverilmiştir.

2. — Trabzon Milletvekili Ahmet Cemil Karan'ın milletvekilliğinden çekildiğine dair önergesi (4/22)

Millet Meclisi Başkanlığına

Milletvekilliği görevimden istifa ettiğimi arz eder, gereğine müsaadelerini istirham ederim.

Trabzon
Dr. Ahmet Cemil Kara

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

4 . — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

BAŞKAN — Tüzük gereğince bir defa görüşülecek işlere geçiyoruz.

1. — *Temsilcileri Meclisi eski Üyesi Şinasi Özdenoğlu ve bir arkadaşının, Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 3.9.1961 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 67 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları. (M. Meclisi 4/4, C. Senatosu 4/6) (S. Sayısı : 212) (1)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum :

Dilekçe Karma Komisyonu ikinci raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu 11 . 4 . 1963

Dilekçe Kar.Kom. No. 639

Zat ve Evrak No. 41080

K. K. Kayıt No. 4/4

Eki : 5

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında alınan karar gereğince düzenlenip 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi mucibince Yüksek Başkanlığımıza sunulan ve; Senato Genel Kurulunun 21 . 3 . 1963 tarihli 51 nci Birleşiminde yapılan görüşmeler sonunda; Anayasa Mahkemesinin 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin (b) fıkrası

sının son bendinin iptaline dair sâdır olan 31 Ocak 1961 tarihli karar muvacehesinde, idari kaza merciine müracaat hakkı dolduğu ve bu itibarla; yasama ve kaza organları kararları arasında her hangi bir ihtilâta meydan verilmemesi bakımından bir kere daha gözden geçirilmesi hususunda tezahür eden temayül üzerine geri istenilen 1 . 3 . 1963 tarih ve 41080/639, 4/4 sayılı raporumuz komisyonumuz Genel Kurulunun 4 . 4 . 1963 tarihli toplantısında karar incelendi.

Anayasa Mahkemesinin 31 Ocak 1963 tarihli mezkûr kararı, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendi hükmünü iptal etmiş ve 11 Mart 1963 tarihli Resmî Gazete ile yayımlanmış bulunmaktadır.

Anayasanın 152 nci maddesinde; «Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilen kanun veya İttüzük veya bunların iptal edilen hükümleri karar tarihinde yürürlükten kalkar» ve ayrıca «İptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih ayrıca kararlaştırılabilir.» denilmekte ve bu tarihin kararın verildiği günden başlayarak altı ayı geçmiyeceği de tasrih olunduktan sonra, âmir hüküm olarak «iptal kararı geriye yürümez» hükmü bulunmaktadır.

Bu maddenin incelenmesinden açıkça anlaşılmaktadır ki, Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlüğe konulması ileriye doğru uzatılması mümkün fakat her hangi bir suretle olursa olsun geriye sirayeti gayrimümkündür. Bahis konusu iptal kararı ileriye muzaf bir hüküm derpiş etmediğine göre aynı mad-

(1) 212 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

de mucibince Resmî Gazetede ilânını mütaakip yürürlüğe girmiş addetmek icabeder. Binaenaleyh; kaza merciine başvurma yolunu kapıyan zikredilen kanun hükmü meriyette bulunduğu sırada, haklarında bu tasarruf iera edilenlerin Büyük Millet Meclisine müracaat hakları mutlak ve Yüksek Meclis namına Dilekçe Karma Komisyonunun bu müracaatları inceleme yetkisi de aşıkârdır.

Esasen Kurucu Meclis zamanında da bu noktai nazar kabul edilerek kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve müspet olan kararlar da idarece infaz edilmiş ve edilmektedir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen mezkûr hükümle, afların haklarında bu tasarruf iera edilenlerin, idari kaza merciine başvurabilme hakları gerçi kendiliğinden doğduğu düşünülebilirse de; tasarrufun ierasından sonra dâva müddetinin muhafaza edilmiş olması en başta gelen hukukî bir kaidedir; ayrıca bu müddetin iptal kararından sonra başlayabileceği de keza düşünülebilir, fakat; Anayasanın 152 nci maddesinin yukarıda işaret edilen «geriye yürümez» mutlak kaydı bu noktai nazarı ortadan kaldırmaktadır. Nitekim; bugüne kadar bu hususta her hangi bir içtihat takarrür edememiştir. Durum böyle olunca hak sahiplerini yargı yoluna gitmeye icbar etmeye ve kendilerine bu yolu göstermeye de hukukan imkân yoktur.

Meğer ki; yeni bir tesisle bu noktai nazar tedvin edilmiş olsun.

Arz edilen bu hukukî sebeplere binaen keyfiyet, geri alınan bahis konusu raporumuzla birlikte Senato Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu Başkanı	Sözcü
Urfa	Edirne
V. Gerger	F. Giritlioğlu
Sözcü	
Bolu	Zonguldak
S. Uzunhasanoğlu	A. F. Ak
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Afyon K.
H. Aydın	Ş. Güler
Siirt	Sivas
S. Öner	R. Turhan
Tabii Üye	
M. Yurdakuler	

Dilekçe Karma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

23 . 5 . 1963

Dilekçe Kar. Kom. No : 639

Zat ve Evrek No : 41080

K. K. Kayıt No : 4-4

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Ankara İera memurluğundan emekli hakkı Şişmanoğlu ile ilgili emeklilik işleminin yerinde ve isabetli bulunduğu mütedair bulunan, 1 . 9 . 1961 gün ve 67 sayılı Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonu kararına yapılan itirazın reddi hakkındaki 1 . 3 . 1963 ve 11 . 4 . 1963 tarih ve 639/41080/4-4 sayılı raporlarımız, C. Senatosu Genel Kurulunun 16 . 5 . 1963 tarihli 64 ncü Birleşiminde aynen kabul edilmiş olduğundan, 140 sayılı Kanunun 9 ncü maddesine uyularak komisyonumuz Genel Kurulunda tekrar incelenip görüşülmüş ve aynen Millet Meclisi Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulmuştur.

Dilekçe Karma Kom.

Başkanı	Başkanvekili
Urfa	Aydın
V. Gerger	R. Özarda
Sözcü	Sözcü
Bolu	Edirne
S. Uzunhasanoğlu	F. Giritlioğlu
Kâtip	Kâtip
Kütahya	Niğde
O. C. Erkut	O. D. Tüzün
Siirt	Zonguldak
S. Öner	A. F. Ak
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Ankara
H. Aydın	N. Berkkan
Bolu	Konya
T. Çulha	Müstenkifim
	A. Gürkan
	Antalya
	M. İlkuçan

BAŞKAN — Rapor hakkında söz isteyen? Yok. Raporu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2266 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi 4/70, C. Senatosu 4/9) (S. Sayısı : 213) (1)

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

Dilekçe Karma Komisyonunun ikinci raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma

11 . 4 . 1963

Komisyonu

Dilekçe Kar.

Kom. No. : 3337 - 3997

Zat ve

Evrak No. : 3337 - 3997

K. K. Kâğıt No. : 4/70

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında alınan karar gereğince düzenlenip 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi mücibince Yüksek Başkanlığımıza sunulan ve; Senato Genel Kurulunun 21 . 3 . 1963 tarihli 51 nci Birleşiminde yapılan görüşmeler sonunda; Anayasa Mahkemesinin 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin iptaline dair sadır olan 31 Ocak 1963 tarihli karar muvacehesinde, idari kaza merciine müracaat hakkı doğduğu ve bu itibarla yasama ve kaza organları kararları arasında her hangi bir ihtilâta meydan verilmemesi bakımından bir kere daha gözden geçirilmesi hususunda tezahür eden temayül üzerine geri istenilen 1 . 3 . 1964 tarih ve 4 - 70/3337/3997 sayılı raporumuz komisyonumuz genel kurulunun 4 . 4 . 1963 tarihli toplantısında tekrar incelendi.

Anayasa Mahkemesinin 31 Ocak 1963 tarihli mezkûr karar, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendi hükmünü iptal etmiş ve 11 Mart 1963 tarihli Resmî Gazete ile yayımlanmış bulunmaktadır.

(1) 213 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Anayasanın 152 nci maddesinde; «Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilen kanun veya İctüzük veya bunların iptal edilen hükümleri karar tarihinde yürürlükten kalkar» ve ayrıca «iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih ayrıca kararlaştırılabilir» denilmekte ve bu tarihin kararın verildiği günden başlayarak 6 ayı geçemeyeceği de tasrih olunduktan sonra, âmir hüküm olarak «iptal geriye yürümez» hükmü bulunmaktadır.

Bu maddenin incelenmesinden açıkça anlaşılmalıdır ki, Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlüğe konulması ileriye doğru uzatılması mümkün fakat her hangi bir surette olursa olsun geriye sirayeti gayrimümkündür. Bahis konusu iptal kararı ileriye muzaf bir hüküm derpiş etmediğine göre, aynı madde mücibince Resmî Gazetede ilânını mütaakıp yürürlüğe girmiş addetmek icabeder. Binaenaleyh; kaza merciine baş vurma yolunu kapayan zikredilen kanun hükmü meriyette bulunduğu sırada, haklarında bu tasarruf icra edilenlerin Büyük Millet Meclisine müracaat hakları mutlak ve Yüksek Meclis namına Dilekçe Karma Komisyonunun bu müracaatları inceleme yetkisi de aşikârdır.

Esasen Kurucu Meclis zamanında da bu noktai nazar kabul edilerek kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve müspet olan kararlar da idarece infaz edilmiş ve edilmektedir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen mezkûr hükmü, haklarında bu tasarruf icra edilenlerin, idari kaza merciine başvurabilme hakları gerçi kendiliğinden doğduğu düşünülebilir de; tasarrufun icrasından sonra dâva müddetinin muhafaza edilmiş olması en başta gelen hukukî bir kaidedir. Ayrıca bu müddetin iptal kararlarından sonra başlayabileceği de keza düşünülebilir; fakat Anayasanın 152 nci maddesinin yukarıda işaret edilen «geriye yürümez» mutlak kaydı bu noktai nazarı ortadan kaldırmaktadır. Nitekim; bugüne kadar bu hususta her hangi bir içtihat takarrur edememiştir. Durum böyle olunca; hak sahiplerini yargı yoluna gitmeye icbar etmeye ve kendilerine bu yolu göstermeye de hukukan imkân yoktur.

Meğer ki, yeni bir tesis ile bu noktai nazar tedvin edilmiş olsun.

Arz edilen bu hukukî sebeplere binaen keyfiyet, geri alınan bahis konusu raporumuzla bir-

likte Senato Genel Kurulunun yüksek takdir ve tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu

Başkanı	Sözcü
Urfa	Edirne
V. Gerger	F. Giritlioğlu
Bolu	Zonguldak
S. Uzunhasanoğlu	A. F. Ak
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Afyon Karahisar
H. Aydın	Ş. Güler
Siirt	Sivas
S. Öner	R. Turhan
Tabii Senatör	
M. Yurdakuler	

Dilekçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu 23.5.1963
Dilekçe Kar. Kom. No : 3337 - 3997
Zat ve Evrak No : 3337 - 3997
K. K. Kayıt No : 4/70

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İlköğretim Müfettişi iken re'sen emekliye sevk edilen, Halil Öztürk hakkındaki bu işlemin yerinde ve isabetli bulunduğu dair, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümeni tarafından verilen 20 . 1 . 1960 gün ve 2266 sayılı karara yapılan itiraz üzerine şikâyet konusu edilen emeklilik tasarrufunun kaldırılması ile ilgili olarak düzenlenmiş bulunan, 7 . 3 . 1963 ve 11 . 4 . 1963 gün ve 3337/3997/4 - 70 sayılı raporlarımız, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 16 . 5 . 1963 tarihli 64 ncu Birleşiminde aynen kabul edilmiş olduğundan, Komisyonumuz Genel Kurulunca tekrar incelenip görüşülmüş ve 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine uyularak, aynen Millet Meclisi Genel Kurulunun yüksek takdir ve tasviplerine sunulmuştur.

Dilekçe Karma Komisyonu

Başkanı	Başkanvekili
Urfa	Aydın
V. Gerger	R. Özarda
Sözcü	Sözcü
Bolu	Edirne
S. Uzunhasanoğlu	F. Giritlioğlu

Kâtip
Kütahya
O. C. Erkut

Kâtip
Niğde
O. D. Tüzün

Siirt
S. Öner

Zonguldak
A. F. Ak

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
H. Aydın

Ankara
N. Berkkan

Bolu
T. Çulha

Konya
A. Gürkan

Antalya
M. İkuçan

BAŞKAN — Rapor hakkında söz isteyen var mı?

IHSAN ATAÖV (Antalya) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

IHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım, İlköğretim Müfettişi Halil Öztürk, hakkında yapılan bir muhakemeden sonra görülen lüzum üzerine emekli sevkedilmiştir. Fakat Dilekçe Komisyonunun bu kararı çıkmadan çok evvel yani İnkılâp Hükümeti zamanında Halil Öztürk yeniden Antalya'nın Elmalı Kazasına İlköğretim Müfettişi olarak tayin edilmiştir. Emekli bir arkadaşım, Türkiye Büyük Millet Meclisi kararını vermeden evvel İlköğretim Müfettişliği kadrosuna tayin edilmiş olması ve fiilen İlköğretim Müfettişliği yapmakta bulunması sırasında komisyonun bu emeklilik kararını iptal etmesi zaten, fiilen emekli olmıyan ve İlköğretim Müfettişi bulunan bir insan için yerinde bir karar olmaması gerekir. Veyahutta komisyonun bu kararı almasına lüzum bulunmadığı kanaatindeyim.

Çünkü müfettiş arkadaş, hangi saikle olduğunu bilmiyorum, emekli iken ve Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu veya ilgili mahkemelere bir karar alınmadan emekliliği nasıl iptal edilmişse, bakanlıkça iptal edilmiş ve kendisi bir vazifeye tayin edilmiştir. Üç senedir de bu vazifeyi fiilen yapmaktadır. Şimdi fiilen İlköğretim Müfettişliği yapan bu arkadaş üzerinde bizim Dilekçe Komisyonumuz hangi esasa dayanarak böyle bir karar almıştır? Esasen, bu arkadaşımız emekli değildir ki; emekliliğini iptal kararı almış olsun. Bu bakımdan, komisyonun neye dayanarak bu kararı aldığını, kür-

süden açıklamasını istirham edeceğim hürmetlerimle.

BAŞKAN — Rapor hakkında başka söz isteyen var mı? Yok.

Komisyon söz istiyor; buyurun.

DİLEKÇE KARMA KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ REŞAT ÜZARDA (Aydın) — Muhterem arkadaşlarım; emekliliğinin iptali bahis mevzuu olan öğretmen, 1957 senesinde görülen lüzum üzerine emekliye sevk edilmiştir. Sicil dosyası tetkik edildi. Emekliliğe sevkini icabettiren hiç bir şey görülmedi. Sicil dosyası çok temiz. Yalnız, emekliye sevk edilmesinin bir esbabı mucibesi olarak 25 senesini doldurmuş olması gösterilmiş bulunuyor. Bilâhara bu zatın emekliye sevkinin haksız bir tasarruf olduğu kabul edilmiş ve yeniden istihdama başlanmıştı. Ancak 1957 senesinde emekliye sevk kararı iptal edilmemiş ve henüz hüküm ifade eder mahiyettedir. Bu itibarla, mumaileyhin vaktiyle emekliye sevk edilmiş olması, yeniden işe alınması suretiyle haksız bir tasarrufa kurban edilmiş olmasının da delilini verdiğinden biz 1957 de usulsüz olarak ve her hangi bir adli, idari hiçbir mercie müracaat hakkı dahi tanımadan yapılmış olan emeklilik muamelesinin iptaline karar vermek suretiyle, bu İlköğretim Müfettişinin halen devam eden memuriyetinin eski emeklilik müddeti eklenmesi suretiyle mağduriyetinin giderilmesine çalışılmıştır.

Bu itibarla komisyonumuzda verilen ve Senato tarafından da kabul edilen karar yerindedir, kanaatindeyiz. Takdirinize arz ederiz efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın İhsan Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım, ben Halil Öztürk vazifeye devam etmesin, emekli olsun diye bir iddia sahibi değilim. Bu bakımdan konuşmuyorum. Bir Bakanlık, - Sayın Bakan da buradalar, - bir memurunu gördüğü lüzum üzerine emekliye sevk etti, bütün bakanlıklarda olduğu gibi. Bu bakanlık emekliye sevk ettiği memurunu, her hangi bir sebebe dayanmadan ve bir Danıştay kararı almadan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunun bir iptal kararına lüzum hissetmeden, aradan dört sene geçtikten sonra yeniden vazifeye çağırıyor ve onu fiilen eski vazifesine iade edip çalıştırıyor. Ondan sonra, Dilekçe Komisyonu bunun üzerinde mü-

zakereler yapıyor ve emeklilik kararının iptaline karar veriyor. Esasen bu karar, Bakanlığın kendisini yeniden vazife vermesi suretiyle fiilen iptal edilmiştir. (Değil, değil sesleri) Muhterem arkadaşlar; Bakanlığın, emekliye sevk etmiş olduğu bir memurunu yeniden, emekliliğini iptal ederek, vazifeye almasının sebebini bir defa anlıyamadım.

İkincisi; vazifeye aldığına göre, zaten bakanlık, kendi yetkisiyle emeklilik kararını kendisi iptal etmiş ve vazifeye çağırılmış. Hangi yetkiyle yapmıştır, bilmiyorum. Arkadaşımız emekli iken değil, vazifeye girdikten sonra Dilekçe Komisyonuna müracaat etmiş, Dilekçe Komisyonu bu emekliliğini iptal etmiştir.

Şimdi, söze diyor ki, sicili çok temiz, kendisinin yeniden vazifeye alınmış olması da emekliliğe sevkmin haksız olduğuna bir delildir. Biz o bakımdan vazifeye çağırдық. Şu halde bunun gibi ve görülen lüzum üzerine diğer Bakanlıklarda da birçok emekliye sevk edilme işleri vardır. Onlar da hepsini geri alırsa, geriye almaları demek, bu emeklilik muamelelerinin de usulsüz hükümsüz olarak yapılmış olması demek değildir kanaatindeyim.

Şimdi, Bakanlığın bu arkadaşı hangi sebeple vazifeye çağırduğım ve bu konuda Dilekçe Komisyonu ile hemfikir olup olmadığını öğrenmek isterim. Bakanlık kendi kararı ile emekliye sevk ettiği bir arkadaşın, bir müddet sonra hangi esbabı mucibe ile emekliye sevk edilmiş sebepleri nasıl ortadan kalkmıştır da kendisini yeniden vazifeye çağırmıştır? Vazifeye çağırılmışsa Dilekçe Komisyonu ile daha önceki emekliye sevk edilmiş sebebini nasıl ortadan kaldırmış da mutabakata varmıştır?

Şimdi Bakanlığın kararı ayrıdır, Dilekçe Komisyonunun kararı ayrıdır. Bu ikisinin arasında bir benzerlik olması lâzımdır ve Dilekçe Komisyonunun sözcüsünün de burada beyan ettiği hususların diğer bakanlıkların yapacağı muamelelere bir emsal olacağı düşüncesiyle ben doğru bulmuyorum.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz isteyen?.. Buyurun Sayın Zeki Baltacıoğlu.

ZEKİ BALTACIOĞLU (Bolu) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın İhsan Ataöv arkadaşımız, yapılmış olan bir tekaüt muamelesini Dilekçe Komisyonunun iptal etmesi üzerinde ha-

raretle durmaktadır. Kendisi, öyle zannediyorum ki, bahis mevzu olan memurun yeniden işe alınmış olması sebebiyle, emeklilik muamelesinin iptalinin esbabı mucibesi, hattâ hikmeti vücutu bulunmadığı kanaatinde. Bu sebeple, hararetle bu iptal muamelesinin lüzumsuz, mânasız olduğu fikrini burada müdafaa etmektedir. Şu müdafaaanın yalnız bir hukuk zevki ile, yapılmış olan bir tasarrufun lüzumsuz olarak yeni bir kararlar teyidi gibi uygun olmıyan bir durumu ortadan kaldırmak için yapılmış olmasını takdirle karşıladım. Fakat, bunun bir hukuk zevki ile alâkalı olmadığı düşüncesinde olduğum ve bu kanaate vardığım için söz almak lüzumunu hissettim.

Bir emeklilik muamelesi iptal edildiği takdirde, iptal tarihinden itibaren ilgilinin haklarını iade eder. Bu itibarla, iptal tarihi emeklilik işleminin yapıldığı tarihten itibaren ilgilinin haklarını iade edeceğine göre bu tarihle yeniden yapılan tâyin tarihi arasında geçen müddette ilgilinin kaybetmiş olduğu bütün hakları da kendisine iade edilmiş olur. Bu itibarla komisyonun vermiş olduğu karar yerindedir. O kadar yerindedir ki, yapılmış olan haksız bir emeklilik muamelesinin, değil müddet kaybı, terfi kaybı gibi maddi zararları, yalnız ve yalnız bu haksız muameleye mâruz kalmış olan bir memurun mânevi üzüntüsünü telâfi etmek için dahi böyle bir karar alınabilir ve alınmalıdır. Bu emeklilik işleminin vukubulduğu tarihin önemi yoktur. Arkadaşımdan hassaten istirham ediyorum; belki bu tarih sebebiyle bu hâdisi üzerinde bu kadar hararetle durmaktadır, veyahut bana öyle geliyor, yanlış bir kanaatte isem özür dilerim. Bu tasarruf hangi tarihte olursa olsun, hangi devirde bir memur veya vatandaş haksız bir muameleye tabi tutulursa tutulsun ve bunun zararı yalnız mânevîde olsun, bu telâfisi için komisyonun hassasiyet göstermesini takdirle karşılamak icabeder. Bunun için söz aldım. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın İhsan Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Çok sevgili arkadaşlarım; Zeki Baltacıoğlu arkadaşım kusura bakmasınlar; ben kendileri konuşurken hararetlendim, yoksa daha evvel hiç de hararetleli değildim. (Gülüşmeler) Çünkü, o kadar değildim ki, başında da ifade ettim; ben, bu

arkadaşımın emekliliğinin iptali aleyhinde değilim. Arkadaşıma çok yakından tanırım. Sonra, tarih meselesini ortaya atıp da böyle başka mânalara almanın lüzumu yoktur. (Ortadan, başka mâna ne sesleri.)

Buraya gelirken, bu kürsüye çıkarken, konuşmalarımız acaba 1960 yılından önceki bir tarihe tesadüf eden bir olayla ilgili midir, diye düşünecek olursak, biz burada vazife göremeyiz. Ve bizler buraya gelirken, 1960 dan önce işlenmiş ve yapılmış olan bütün kötülüklerin müdafaası için de gelmedik. (Ortadan bravo sesleri.)

Ben 40 yaşındayım arkadaşlar. 40 yaşındaki bir insan...

BAŞKAN — Sadece rapor üzerinde konuşunuz, konuşmanızı bu hususa inhisar ettiriniz.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Arkadaşımın bana karşı yapmış olduğu bir konuşmasını tavzih etmek için konuşuyorum.

BAŞKAN — Efendim, satış hakkında söz almadınız. Rapor üzerinde söz aldınız. Rapor üzerinde konuşunuz.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Baltacıoğlu arkadaşımız da satış hakkında söz almamıştı ama ufacık satışlar.

BAŞKAN — Lütfen rapor üzerinde devam ediniz.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Şimdi muhterem arkadaşlarım; Dilekçe Karma Komisyonunun vermiş olduğu bir kararın mesnedini öğrenmek bir milletvekili olarak benim hakkımdır. Ben bunu sormak ve Bakanlıkla olan aradaki fikrî münasebeti öğrenmek için söz aldım. Yoksa Halil Öztürk bir maarifçidir; ben de maarifçiyim. Bu memleketin maarifçiyeye ne kadar fazla ihtiyacı olduğunu da biliyorum. Bir arkadaşın daha maarifimize ilâve edilmesinden zevk duyarım. Halil Öztürk'ün niçin mesleke geri girdiği iddiasında da bulunmadım Halil Öztürk bu meslekin içinde iki buçuk senedir vazife görmektedir. Onun için de bir iddia da bulunmadım. Halen vazife gören bir arkadaş hakkında böyle uzun boylu bir karar alınmış, müzakereler yapılmış, bunun sebebini öğreneyim diye söz aldım. Bu bakımdan her hangi bir şekilde hararetle yahutta mağdur olmuş bir arkadaşın mağduriyetinin devamını

istemek için konuşmuyorum. Bilâkis ben de Komisyonun kararının lehinde oy vereceğim. Ben evvelâ öğretmenin. Komisyonun kararını tasdik edeceğim. Fakat Komisyon kararı lehinde reyimi verirken vicdanen de müsterih olmak ihtiyacımdayım. Bu arkadaşımız esasen vazife görmektedir, maaşını almaktadır.

Biraz evvel yerime otururken, Reşit Ülker arkadaşım bana dediler ki, «Anayasada bir madde vardır. Millî Birlik Komitesinin almış olduğu kararlar, kanun yerindedir. Bu bakımdan, bunlar için her hangi bir şekilde müzakere dahi yapılamaz. Anayasada böyle bir madde vardır.

Madem ki, Millî Birlik Komitesi bu arkadaşını vazifeye almıştır. Şu halde onun üzerinde durmamak lâzımdır.»

Muhterem arkadaşlarım; eğer bu iş böyle ise, tabii o zaman bunun üzerinde durmamızın mânası yoktur. Bu bakımdan da konuşmuyorum. Yalnız, Komisyon açıklasın, öğreneyim dedim. Tenevvür etmek bakımından söz almış bulunuyorum. Yoksa Komisyonun kararının aleyhinde mütalâa serd etmiyorum. Reyimi verirken bilerek vermek için konuşuyorum. Asla başka bir düşünce peşinde de değilim. Ben, Halil Öztürk arkadaşımızın mesleke dönüşünden dolayı anca seviniyorum. Zaten reyimi de bu yönden kullanacağım. Bu bakımdan, Baltacıoğlu arkadaşımın benim başka bir düşünce ile konuştuğum zehabını kafasından silmesini ve burada söz alan ve konuşan milletvekillerinin, de mutlaka ve mutlaka, Baltacıoğlu arkadaşımızın böyle düşünür diye kendilerini gembeliyeceklerini de bilmesini hassaten istirham ederim.

BAŞKAN — Rapor hakkında başka söz isteyen?... Yok. Raporu oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonununun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2228 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları. (M. Meclisi 4/60, C. Senatosu 4/7) (S. Sayısı : 214) (1)

(1) 214 S. Sayılı basmoyazı tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Raporu okutuyorum :

Dilekçe Karma Komisyonunun
İkinci raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma

Komisyonu

Dilekçe Kar.

Kom. No. 1671

11 . 4 . 1963

Zat ve Evrak No. 1671

K. K. Kâğıt No. 4/60

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında alınan karar gereğince düzenlenip 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi mucibince Yüksek Başkanlığımıza sunulan ve; Senato Genel Kurulunun 21 . 3 . 1963 tarihli 51 nci Birleşiminde yapılan görüşmeler sonunda; Anayasa Mahkemesinin 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin iptaline dair sâdır olan 31 Ocak 1961 tarihli karar muvacehesinde, idari kaza merciine müracaat hakkı dolduğu ve bu itibarla; yasama ve kaza organları kararları arasında her hangi bir ihtilâta meydan verilmemesi bakımından bir kere daha gözden geçirilmesi hususunda tezahür eden temayül üzerine geri istenilen 1 . 3 . 1963 tarih ve 1671 - 1671, 4/60 sayılı raporumuz komisyonumuz Genel Kurulunun 4 . 4 . 1963 tarihli toplantısında tekrar incelendi.

Anayasa Mahkemesinin 31 Ocak 1963 tarihli mezkûr kararı, 5434 sayılı T. C. Emekli li Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendi hükmünü iptal etmiş ve 11 Mart 1963 tarihli Resmî Gazete ile yayınlanmış bulunmaktadır.

Anayasanın 152 nci maddesinde; «Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilen kanun veya İktüzük veya bunların iptal edilen hükümleri karar tarihinde yürürlükten kalkar» ve ayrıca «İptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih ayrıca kararlaştırılabilir.» denilmekte ve bu tarihin kararın verildiği günden başlayarak altı ay geçmeyeceği de tasrih olunduktan sonra, âmir hüküm olarak «iptal kararı geriye yürümez» hükmü bulunmaktadır.

Bu maddenin incelenmesinden açıkça anlaşılmaktadır ki, Anayasa Mahkemesi kararlarının

yürürlüğe konulması ileriye doğru uzatılması mümkün fakat her hangi bir suretle olursa olsun geriye sırayeti gayrimümkündür. Bahis konusu iptal kararı ileriye muzaf bir hüküm derpiş etmediğine göre aynı madde mucibince Resmî Gazetede ilânını mütaakıp yürürlüğe girmiş addetmek icabeder. Binaenaleyh; kaza merciine başvurma yolunu kapıyan, zikredilen kanun hükmü meriyette bulunduğu sırada, haklarında bu tasarruf iera edilenlerin Büyük Millet Meclisine müracaat hakları mutlak ve Yüksek Meclis namına Dilekçe Karma Komisyonunun bu müracaatları inceleme yetkisi de aşikârdır.

Esasen Kurucu Meclis zamanında da bu noktai nazar kabul edilerek kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve müspet olan kararlar da idarece infaz edilmiş ve edilmektedir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen mezkûr hükümle, afların haklarında bu tasarruf iera edilenlerin, idari kaza merciine başvurabilme hakları gerçi kendiliğinden doğduğu düşünülebilirse de; tasarrufun icrasından sonra dâva müddetinin muhafaza edilmiş olması en başta gelen hukukî bir kaidedir; ayrıca bu müddetin iptal kararından sonra başlayabileceği de keza düşünülebilir, Fakat Anayasanın 152 nci maddesinin yukarda işaret edilen «geriye yürümez» mutlak kaydı bu noktai nazarı ortadan kaldırmaktadır. Nitekim; bugüne kadar bu hususta her hangi bir içtihat takarrür edememiştir. Durum böyle olunca hak sahiplerini yargı yoluna gitmeye icbar etmeye ve kendilerine bu yolu göstermeye de hukukan imkân yoktur.

Meğer ki, yeni bir tesisle bu noktai nazar tedvin edilmiş olsun.

Arz edilen bu hukukî sebeplere binaen keyfiyet, geri alınan bahis konusu raporumuzla birlikte Senato Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu Başkanı	Sözcü
Urfa	Edirne
V. Gerger	F. Giritlioğlu
Sözcü	
Bolu	Zonguldak
S. Uzunhasanoğlu	A. F. Ak
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Afyon Ka.
H. Aydın	Ş. Güler

Siirt

S. Öner

Tabii Senatör

M. Yurdakuler

Sivas

R. Turhan

Dilekçe Karma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu
Dilekçe Kar. Kom. No: 1671

Zat ve Evrak No. : 1671

K. K. Kayıt No: 4-60

23 . 5 . 1963

Millet Meclisi Başkanlığına

Birinci sınıf Muamele Memuru iken re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan Cemalettin Aksoy'un bu konu ile ilgili vâkı şikâyetinin reddine mütaallik olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümeni tarafından verilmiş olan 20 . 1 . 1960 gün ve 2228 sayılı Karara yapılan itirazın yerinde ve isabetli görüldüğüne ve bu sebeple zikrolunan karar ile, emeklilik işleminin kaldırılmasına dair, düzenlenen 1 . 3 . 1963 ve 11 . 4 . 1963 gün ve 1671/1671/4-60 sayılı raporlarımız; C. Senatosu Genel Kurulunun 16. 5. 1963 tarihli, 64 nevi Birleşiminde aynen kabul edilmiş olduğundan; 140 sayılı Kanunun 9 neu maddesine uyularak tekrar incelenip görüşülmüş ve aynen Millet Meclisi Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulmuştur.

Dilekçe Karma Kom.

Başkanı

Urfa

V. Gerger

Sözcü

Bolu

S. Uzunhasanoğlu

Kâtip

Kütahya

O. C. Erkut

Siirt

S. Öner

Cumhurbaşkanınca S. Ü.

H. Aydın

Bolu

T. Çulha

Başkanvekili

Aydın

R. Özarda

Sözcü

Edirne

F. Giritlioğlu

Kâtip

Niğde

O. D. Tüzün

Zonguldak

A. F. Ak

Ankara

N. Berkkan

Konya

A. Gürkan

Antalya

M. İkuçan

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen var mı? Yok...

Hükümet söz istiyor mu? Yok...

Raporu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve dört arkadaşının, 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/342) (S. Sayısı: 223) (1)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Plân Komisyonu

30.5.1963

Esas No: 2/342

Karar No: 80

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve 4 arkadaşının 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi ve Maliye Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olmakla teklif sahibi Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Teklif, 7350 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 22.6.1959 tarihinden önce son hizmet zammı alarak emekliye ayrılmış olanların da mezkûr kanun hükümlerinden faydalanmalarını istemektedir.

Malûm olduğu veçhile, gerek 1683 ve gerekse 5434 sayılı kanunlarla, emekli aylığı bağlanmış bir kimse, emekliliğe tabi bir hizmete girdiği takdirde sonradan geçen her hizmet yılı için yükselen vazife aylığının % 1 i nisbetinde ilk emekli aylığına (hizmeti ahire zammı) adı altında bir ilâve yapılması derpiş edilmiştir.

7350 sayılı Kanunun ısdarı sırasında, son hizmet zammı kaldırılmış hizmetlerin birleştirilmesi esası kabul edilerek ikinci defa emekliye ayrılma halinde son alınan maaş esas tutulmuştur.

Ancak 7350 sayılı Kanunla da daha evvelkilere bir hak tanınmamış ve makale teşmil yoluna gidilmemiştir.

(1) 223 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Her ne kadar 7350 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel emekliye ayrılanlarla sonradan ayrılanlar arasında bir fark husule gelmişse de esas itibariyle emeklilik rejiminin memleketimizde tesisinden bu yana teadül ve emeklilik kanunlarında yapılan değişiklikler pek çok farklaşmaları tevliyetmiştir.

Zaman zaman bu değişiklikleri telâfi maksadiyle Hükümet tarafından tedbirler alınmışsa da bunların toptan izale edilmesi bugünkü şartlar altında mümkün değildir.

Diğer taraftan 1930 tarihinden bu yana teessüs etmiş 30 küsur yıllık muamelelerin ele alınması bir iadei muhasebeyi gerektirdiğinden bir sigorta müessesesi olan Emekli Sandığı için bu durum asla kabili teeviz görülmemiştir.

Hükümet temsilcilerinden alınan malûmata nazaran, bu kanundan istifade edeceklerin miktarı on bin civarında olup, dul ve yetimlerle birlikte Sandığa ve Hazineye külfeti 20 milyon, dul ve yetimler hariç tutulursa 10 milyon lira kadardır.

Esas itibariyle evvelce son hizmet zammı alarak hizmet yıllarını değerlendirmiş olan bu kimselerin, kendilerinden sonrakilerle bir hizaya getirilmesi maksadiyle Sandığa yeni bir külfet tahmilini uygun bulmamaktayız.

Zira eski emeklilik hükümlerine göre işlem yapılmış, bunlardan daha çok fena şartlar içinde pek çok emekli, dul ve yetimler mevcuttur.

Binaenaleyh 7350 sayılı Kanunun ısdarında da uygun görülmiyen bu makale teşmil mevzuunu yukarda arz edilen sebepler muvacehesinde de yerinde görmiyen komisyonumuz kanun teklifini kabule şayan görmemiştir.

Raporumuz Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan

Hatay

Ş. İnal

Sözcü

Ordu

A. H. Onat

Artvin

S. O. Avcı

Aydın

İ. Sezgin

Başkanvekili

Balıkesir

F. İslimyeli

Kâtip

Yozgat

V. Uyar

Aydın

O. Apaydın

Balıkesir

Aykırı reydeyim

A. A. Bolak

Çanakkale	İzmir
Ş. İnal	N. Mirkelâmoğlu
Kastamonu	Konya
S. Keskin	İ. Baran
Konya	Maraş
R. Özal	A. Karaküçük
Siirt	Sinop
A. Yaşa	M. Alicanoğlu
Trabzon	
A. Şener	

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen?.. Yok. Raporu oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Teklifin reddine mutazammın Komisyon Raporu kabul edilmiştir.

5. — *Türkiye Büyük Millet Meclisi muhasebesinin 1962 yılı Aralık ve 1963 yılı Ocak Şubat ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/21) (S. Sayısı : 224) (1)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum. (Hesapları İnceleme Komisyonu raporu okundu.)

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur. İki defa görüşülecek işlerden birinci görüşülmesi yapılacak işlere geçiyoruz.

6. — *İstanbul'da Beşiktaş'ta Vişnezade mahallesinde Teşvikiye ve Maçka meydanı sokaklarında kâin ve Hazineye ait iken parasız olarak İstanbul Belediyesine devredilmiş bulunan arsa ve binanın Hazineye iadesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, kanun teklifi ve İçişleri, Millî Eğitim, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/126,2/196) (S. Sayısı : 243) (2)*

BAŞKAN — Komisyon, burada. Bakan burada.

Tümü üzerinde söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 224 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

(2) 243 S. Sayılı basmayazı 30 . 5 . 1963 tarihli 87 nci Birleşim tutanağının sonundadır.

İstanbul'da Beşiktaş'ta, Vişnezade mahallesinde, Teşvikiye ve Maçka meydanı sokaklarında kâin ve Hazineye ait iken parasız olarak İstanbul Belediyesine devredilmiş bulunan arsa ve binanın Hazineye iadesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5397 sayılı Kanunla parasız olarak İstanbul Belediyesine devredilmiş bulunan, İstanbul'da, Beşiktaş'ta, Vişnezade mahallesinde, Teşvikiye ve Maçka meydanı sokaklarında kâin eski 2 mükerrer, yeni 4 kapı sayılı ve 66 pafta, 703 ada, 4 parsel numaralı 15 342,50 metrekare arsa ile üzerinde tamamlanmış olan bina bedelsiz olarak Hazineye iade olunmuştur.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 5397 ve 6585 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini İçişleri ve Maliye Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Kanun tasarısının birinci görüşülmesi bitmiştir.

BAŞKAN — Komisyon buradalar. Sayın Bakan buradalar.

7. — *Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve iki arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanununun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna (1) sayılı cetvelin, Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/22) (S. Sayısı : 261) (1)*

(1) 261 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Komisyon buradalar. Sayın Başkan buradalar.

Tümü üzerinde söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklif sahibinin bir ivedilik teklifi vardır, okutuyorum :

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

25 . 1 . 1963 tarihli otuzbeşinci Birleşim, Millet Meclisi gündeminin (V) nci kısmının 5 numaralı maddesini teşkil eden ve Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna (1) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifimizin ekli komisyonlar raporları ile birlikte ;

1. 5965 sayılı Kanunun, askerde bulunan muvakkat öğretmenlerin teşriî bir zuhul dolayısıyla haklarını iptal etmiş bulunması ve bu unutkanlığın bir kısım teknik okullar muvakkat öğretmenlerini âdetâ sırf askerde bulunmaları dolayısıyla şüphesiz kötü niyete makrun olmadan cezalandırmış bulunması ve idari ve adlî yollarla tashih ve tamirin mümkün bulunmaması ;

II. Maarifin Teknik okullarda halen öğretmen sıkıntısı içinde bulunmakta oluşu ve az sayıda da olsa bu kanunla hakları iade edilecek öğretmenlerin bir an evvel bu sıkıntının azalmasına yardım edebilmeleri imkânının yaratılması ;

III. Cüz'üde olsa bütçe ile ilgili bulunması hasabiyle bütçe meclislerden geçerek kesin hale gelmeden Maarif Bakanlığınca meselelerin daha kolaylıkla halinin mümkün bulunması ;

IV. İlgili Maarif, Maliye, Bütçe komisyonlarının teklifi bâzı ufak değişikliklerle ittifakla kabul edilmiş bulunması ;

Sebeplerine mebnî, ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederiz. Saygılarımızla.

Adana

Kemal Sariibrahimoğlu

BAŞKAN — Önergede kanunun ivedilikle görüşülmesi istenmektedir. Bu hususu oyunuz

za sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanuna geçici 3 ncü maddenin eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 18 Haziran 1952 ve 5965 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici üçüncü madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Askerde bulunmaları dolayısıyla 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin verdiği haklardan istifade edemeyenler bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren (1) yıl içinde müracaat ettikleri takdirde, halen öğretim mesleğinde bulunmayanlar, Bakanlıkça bir imtihana tabi tutulmak suretiyle, halen öğretim mesleğinde bulunanlar imtihanlı olarak 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümlerinden faydalanırlar.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi oyunza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Eğitim Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Tümü hakkında söz isteyen? Yok. Tümü nü oyunza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kanunun tümü Meclisimizce kabul edilmiştir.

8. — *Köy içme suları hakkındaki Kanununun 14 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile İmar ve İskân ve İçişleri komisyonları raporları (1/209) (S. Sayısı: 303) (1)*

BAŞKAN — Tümü hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum.

(1) 303 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 7478 sayılı Köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin (Bu kararlar aleyhine adli ve idari kaza mercilerine müracaat edilemez) hükmünü ihtiva eden ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş, kanunun birinci görüşmesi bitmiştir.

9. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/292) (S. Sayısı: 325) (1)

BAŞKAN — İçişleri Komisyonu.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Burada.

BAŞKAN — İçişleri Komisyonu burada. Hükmümet?

Tümü üzerinde söz isteyen? Yok. Maddele- re geçilmesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 1 ve 3 ncü maddeleriyle 13 ncü maddesinin (C), 31 ncü maddesinin (İ) ve 42 ncü maddesinin 6738 sayılı Kanunla değişik (E) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 ncü maddesi gereğince Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından coğrafya

(1) 325 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Buyurun.

ALİ DİZMAN (Tokat) — Muhterem arkadaşlarım, mâruzatım esasa pek müessir değildir. Sadece; 1 nci maddede denilmektedir ki, «Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 ncü maddesi gereğince Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna.... göre...» şöyle bölünmüştür. Türkiyenin nasıl bir taksimata uğradığını kanunun maddesinde beyan etmek kâfi gelir. Onun niçin öyle olduğunu beyan etmek maddeye değil, gerekçeye ait bir şeydir. Eğer Türkiyenin illere bölünüşü bir Anayasa hükmünün icabı ise bu gerekçede belirtilir ve denir ki, birinci maddede Türkiye illere bölünmüştür, denmektedir. Bunun esbabı mucibesi Anayasada, denir. Bu itibarla maddedeki, «Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 ncü maddesi gereğince» ibaresi fuzulidir. Maddeden çıkarılmasını arz edeceğim.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz isteyen?.. Yok. Verilmiş bir önerge vardır, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Birinci madde ile değiştirilen :

1. Maddedeki, «Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 ncü maddesi gereğince» ibaresinin metinden çıkarılmasını saygılarımla rica ederim.

Tokat

Ali Dizman

BAŞKAN — Komisyonun mütalâası nedir? İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Uyabiliriz, eski kanun metninde böyle idi.

BAŞKAN — Sarahaten, kısaca iştirak ediyor musunuz, etmiyor musunuz? Onu söyleyin.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Komisyon iştirak etmiyor.

BAŞKAN — Komisyon iştirak etmiyor. Önergenin nazarı mütalâaya alınıp alınmaması hususunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon filhal iştirak ediyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Komisyon filhal iştirak ediyor efendim.

BAŞKAN — Komisyon filhal iştirak ediyor. Değiştirge ile birlikte maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek 3 nci maddeyi okutuyorum :

Madde 3. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 nci maddesine göre illerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilâtı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan gevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?

ALİ DİZMAN (Tokat) — Aynı esbabı mütibe ile bir önerge daha veriyorum.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Verilmiş bir önerge vardır. Okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

3 nci maddedeki, «Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 nci maddesine göre» ibaresinin kaldırılmasını arz ve teklif ederim.

Tokat

Ali Dizman

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor mu? **İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM** (Edirne) — Ediyor.

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor. Önergeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bu değişik şekliyle oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 13. —

C) Memurun Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir.

Yetkili disiplin mercileri valinin teklif ve talebini inceliyerek bir karara bağlamaya mecburdur.

Valilerce re'sen verilen cezalar kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Buyurum Talât Oğuz.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Çok muhterem arkadaşlarım; bu kanun tasarısı ve buna tabi olan maddeler, mer'i Anayasanın 114 nci maddesine aykırı olduğundan bahsile yüksek huzurunuzda getirilmiş bulunmaktadır. Anayasamızın 114 nci maddesi, «Hiçbir idari işlem ve muamele yargı denetiminin dışında bırakılamaz.» hükmünü muhtevi bulunmamaktadır. 13 nci maddenin son bendinde bulunan «valilerce re'sen verilen cezalar kesindir.» hükmünü de ihtiva etmektedir. Bu durum karşısında, bu tabirin Anayasanın 114 nci maddesine muhalefet teşkil edip etmediğini ve idari yargı kapısını kapayıp kapamadığını bir nebze huzurunuzda izah etmek isterim: İdare hukuku mevzuatına göre tâyin ve tesbit edilen disiplin cezaları muayyendir. İhtar, tevbih, maaşın kesilmesi, rütbenin tenzili vesair cezalardır. Fransız İdare Hukukçusu Bartélemy de ihtar ve tevbih cezalarının disiplin cezaları mahiyetinde olduğunu müतालâa etmiştir. Yine Profesör Onar ve Süheyl Derbil de bu cezaların disiplin cezaları mahiyetinde olduğunu beyan ve ifade etmiştir. Bir cezanın, bir muamelenin idari işlem veya muamele olup olmadığını anlayabilmek için evveleminde şu prensibi vaz'etmek icabeder: Taraflardan ibrisinin, doğrudan doğruya idareyi temsil edecek bir makam ve memur bulunması iktiza eder; ve yahut da, yapılan muamelenin idari işlem ve muamele olması iktiza eder. İhtar ve tevbih cezalarını kim verir? Vilâyetlerde, valiler, kazalarda kaymakamlar verir. Bunu verenler kimlerdir? Hâkimiyet ve temsiliyet tasarruflarına müsteniden, doğrudan doğruya âmme idaresine müsteniden salâhiyet kullanan vazifede bulunan makamlar verir. Bu makamlar tarafından verilen cezaların da pekâlâ idari bir işlem ve muamele olduğu üzerinde hiçbir zaman tereddütmemek icabeder. Bu durum muvacehesinde, «valilerce verilen cezalar kesindir.» tâbirinin bu maddeden çıkarılması hususunda Riyasete bir takrir takdim ediyorum. Bu takririn olduğu gibi kabulünü iştirham ediyorum. Hürmetlerle.

BAŞKAN — Komisyon,

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem arkadaşlar, metindeki «valilerce resen verilen cezalar kesindir» ibaresinin kalmasında zaruret vardır. Bu, şunu ifade etmektedir:

Verilen ceza başkaca bir onaya tabi olmaksızın infaz edilir.

İkincisi, yüksek malûmları olduğu üzere Devlet Şurasında ancak kesin kararları, lâzımlıca kararları aleyhine dava açılabilir. Buradaki kesinlik, aleyhine müracaat edilemez değil, iera edilmesi lâzım gelen bir karar olduğu mânasındadır. Zaten - ikinci ibare de, bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer, demektir. Binaenaleyh «kesin tâbiri bir yandan ceza verilince hemen iera edilmesini, ikinci bakımdan da Devlet Şurasına, kesin karar olduğundan dolayı, müracaat hakkını bahsettiğini ifade etmektedir. Binaenaleyh, ibarenin muhafazasına zaruret vardır.

BAŞKAN — Buyurun, sayın Erkmén.

NİZAMETTİN ERKMEN (Giresun) —

Muhterem arkadaşlar, ben de bu 13 ncü maddenin son fıkrasında «valilerce re'sen verilen cezalar kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.» tarzındaki fıkraya dokunmak istiyordum; Talât Oğuz arkadaşım temas ettiler. Komisyon sözcüsünün ifadesine iştirak edemeyeceğim. Çünkü, «kesin tâbirine zaruret vardır» derken, bunun onaya ihtiyaç göstermeyen kararlar cümlesinden olduğunu ve iera edilmesi lâzım gelen kararlara matuf bulunduğunu ifade etti. Vakıa kesin tâbirinin kullanılması, bunlar aleyhine hiçbir yere müracaat edilemeyeceği mânasına gelmeyeceği, müstakar Şurayı Devlet kararlariyle taayyün etmiştir. Ancak ben, meseleyi tamamen başka zaviyeden alacağım. Durum şudur : İl İdaresi Kanununun tadilden evvelki şeklinde şöyle bir fıkra vardır, diyorki; «Valiliklerce re'sen verilen uyarma ve kınama cezaları kesindir. Bunlar aleyhine idari ve adli kazaya müracaat olunamaz. Uyarma ve kınama cezaları tebliğ tarihinden, aylıktan kesme cezası kesinleştiği tarihten itibaren sicile geçer.»

Şu halde eski metne göre idari ve adli bir mercie müracaat edilemeyen cezaları tadadederken bunların kesin olduğunu sarahatle ifade et-

miştir. Ve bu kesinliği artık bir başka mercie itiraz edilmeyeceği tarzında öne sürmüştür.

Oysa ki, aylıktan kesme cezaları için, kesinleştiği tarihinden itibaren sicile geçer, denildiğine göre, şu halde bunun kesinleşmesi iki yolla olacaktır. Ya müddeti içinde itiraz vâkı olmayacak veya itiraz mercilerine baş vurulacak, bu itirazları reddedilecek ondan sonra kesinleşecektir. Eski metinde uyarma ve kınama cezalarına yani ihtar ve tevbih cezasına itiraz vâkı olmadığına ve hiçbir itiraz mercii tanınmadığına göre elbetteki verildiği tarihten itibaren kesinleşmiş olacaktır ve sicile geçecektir.

Öte taraftan aylıktan kesme cezalarına itiraz tanınmış ve bunların kesinleştiği tarihten itibaren sicile geçmesi derpiş olunmuştur. Yeni getirilen metinde Anayasaya uygunluğu sağlama bakımından itiraz hakları tanındığına göre, burada, «Valilerce re'sen verilen cezalar kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.» Hükmü tatbikatla ve kanun anlayışı ile bağdaşamaz. Çünkü, mademki bunların hepsine artık itiraz yolu tanınmıştır. Anayasaya göre, kesinleşmesi tebliğ tarihi ile değil ancak dercattan geçmesi suretiyle olabilir.

Bunun için de ben bir takrir veriyorum. Bu takrir de bu hükmün «Valilerce verilen cezalar kesinleştiği tarihten itibaren sicile geçer.» tarzında değiştirilmesini teklif ediyorum. Kabulünü arz ve istirham ederim.

BAŞKAN — Buyurun Talât Oğuz.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Muhterem arkadaşlarım, Dahiliye Komisyonu Sözcüsü ile anlaşamadığımız bir nokta var. Bu kanun tasarısı Yüksek Huzurunuzda Anayasanın mahsus maddesine aykırı olduğundan bahsile getirilmiş bulunmaktadır.

Anayasanın 114 ncü maddesi der ki : «Hiçbir idari işlem ve muamele, idari yargının dışında bırakılamaz.»

Şimdi, bu valilerin ve kaymakamların verdiği ihtar ve tevbih cezaları, idari işlem mahiyetinde midir, değil midir? Bunun açıklanması iktiza eder. İhtar olsun, tevbih olsun tamamen idari işlem ve muamele mahiyetindedir. Zira idareyi temsil eden hâkimiyet tasarrufunu kullanan, hâkimiyeti elinde bulunduran Devletin mümessili tarafımdan verildiği için idari bir muameledir. Bu mademki idari işlem olur, şu

halde itiraz hakkı tanınması Anayasanın 114 ncu maddesine aykırıdır. İtiraz yolunu açmamız icabeder. Bunu açmadığımız takdirde doğrudan doğruya Anayasanın 114 ncu maddesine aykırı hareket etmiş oluruz. Bu bakımdan, taktirimin tamamen aynen kabulünü istirham ediyorum.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen Yok. Buyurun Komisyon.

İCİSLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Talât Oğuz'un bu konuşmasına ayrıca cevap verecek değilim. Birinci cevabım bunu kapsamaktadır. Çünkü Devlet Şûrasının yetkisi idarenin kesin kararları aleyhine açılacak dâvalara hakmaktır. Binaenaleyh, buradaki «kesin» tâbiri, doğrudan doğruya icrası lâzım gelen bir karar olduğu mânasına ve Devlet Şûrasına müracaat hakkını tanımak içindir. Tekrar cümlemi toplarsam; buradaki, «kesin» tâbiri Anayasanın 114 ncu maddesine uymak için getirilmiştir. Bu tâbir ile bu ibare ile bu verilen cezalar aleyhine mağdur olan memur Şûrayı Devlete müracaat edilebilecektir. Kesin tâbiri bu müracaatı mümkün kılmaktadır. Çünkü Devlet Şûrası idarenin kesin kararlarına bakar. Bu bir...

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Şu halde maddeyi değiştirin.

İCİSLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Efendim, Sayın Nizamettin Erkmen arkadaşımızın görüşlerine gelince, bu mevzu bahsettikleri görüşler, Encümende uzun boylu münakaşa edildi. Nizamettin Beyin sözlerinin neticesi şudur : Derler ki, ceza kesinleştikten sonra sicile geçsin. Diğer hususta bir anlaşmazlık yok, zannediyorum. Verdikleri taktirin mahiyeti de, cezanın kesinleştikten sonra sicile geçmesidir. Bu mesele Encümende uzun boylu münakaşa edildi. Fakat disiplin cezalarının acele tesir yapması icabettiği mütalâasına varıldı.

Disiplin cezası idarenin biran evvel istenilen şeyi temin etmesini sağlamak maksadına matûf ve sevki idareyi temin edici tedbir olarak mülâhaza edildi. Verilen disiplin cezaları sicile geçer. Zaten ilk verildiği anda sicile geçer. Sonradan kaldırılacağı zaman da, tekrar sicile kalktığı işlenir. Fakat, kesin olursa yani

buradaki kesinlik bir itiraz hakkının neticesi beklenmeden siciline geçer, memura tebliğ edilirse, memuru uyarması işine ve vazifeye sevk etmesi kabildir, dendi. Bu sebeple kesinleşmeden, kesinleşme neticesi beklenmeden sicile geçirilmesine Encümence karar verilmiş oldu. Yoksa kendilerinin getirdiği ve verdikleri taktire esas itibariyle bir itirazımız yoktur. Fakat Encümence bu noktai nazarı kabul edilmemesinin sebebi, disiplin cezalarının acele tesir icra etmesi lüzum ve zaruretindedir. İdarenin icabı olarak, eğer derhal neticesini vermezse, sicile geçmezse bu disiplin cezalarından beklenen maksat, idarenin iyiye sevk edilmesi kabil olmaz, noktai nazarı hâkim olduğu için bu tasarıyla kesindir ve derhal sicile geçer. Ama, memur buna Devlet Şûrasında itiraz eder. Eğer disiplin cezaları kaldırılırsa, bu kaldırma tekerrür sicile işlenmek suretiyle, memurun mağduriyeti önlenmiş olur, dendi. Mâruzatım, budur.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — Reis Beyefendi, bir sual soracağım.

BAŞKAN — Buyurun.

TALÂT OĞUZ (Mardin) — «Kesin» tâbirinden sonra muhatabolan memurun bu kararlara itiraz edeceğini Komisyon olarak nereden çıkarıyorsunuz

İCİSLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Devamla) — Efendim, tekrar ediyorum. Anayasanın hükmünde olduğu gibi, Devlet Şûrası idarenin kesin kararlarına bakar. Dikkat buyurulursa, Sayın Nizamettin Erkmen arkadaşımız, eski kanun metnini okudular. Eski kanun metninde, Devlet Şûrasına müracaatı kaldıran hüküm kesin kelimesi değildir. Bu kararlar aleyhine hiçbir idari ve kazai mercie başvurulamaz, denmiştir. O zaman memuru Danıştaya başvurmadan meneden bu hükümdür. Mâlum olduğu üzere idari kanunlarda hep bu tâbirler mevcuttur. Meselâ Köy Kanununda da hudut çizilidir. Hududun kesin olduğu aynı şekilde yazılır. Ama oradaki kesin kelimesi, tıpkı buradaki kesin kelimesi gibi aleyhine dâva açılmaz değildir. Bilâkis, aleyhine Devlet Şûrasında dâva açılabilir, hükmünü verdirmek içindir. Çünkü Devlet Şûrası Kanununda ancak idarenin kesin kararları aleyhine Danıştaya başvurulacağı yazılıdır. İşte bu maksatlar te-

min edilmekte ve bu hukukî yollardan bu neticeye varılmaktadır.

BAŞKAN — Buyurun Nizamettin Erkmen.
NİZAMETTİN ERKMEN (Giresun) — Çok muhterem arkadaşlarım, komisyon sözcüsü arkadaş, bunun kesinleşmeden evvel yani verilmesini mütaakip sicile geçmesini, müessiriyeti bakımından ifade etmektedir. Ve demektedir ki, eğer bu ceza derhal verilip sicile geçerse, bu suretle memur uyarılır; ve hizmet icabı daha çok yerine getirilir: Aşağı - yukarı ifadesi budur. Bunu böyle hesap ederken, bir de bunu veren âmirin kararının bozulması halinde husule gelecek durumu hesaba katması lâzımgelir. Ben zaten komisyonun şu veya bu anlayışı üzerinde değil, doğrudan doğruya eski ve yeni metin üzerinde durdum. Eski metinde uyarma ve kınama cezalarına, yani ihtar ve tevdihe karşı itiraz yolunu kapatan bir hüküm vardır. Elbetteki, böyle olunca, biraz evvel de ifade ettiğim gibi, bu derhal sicile geçecekti. Çünkü itiraz yolu zaten yoktu. Ama, maas kat'ı mevzuuda kasınleştikten sonra diye hüküm koyan. Vaznı kanun elbetteki itirazın derecattan geçmesine kararın nihai şeklini almasından sonra bunun sicile geçmesinin lüzumuna bilhassa parmak basmıştır.

Burada da şimdi Anayasaya uydurulan yeni metinde ihtar ve tevbihe de itiraz vâkı olacağına göre, bunun derecattan geçip, kesinleştikten sonra sicile geçmesi kadar tabii bir şey olamaz. Bu bakımdan, ben komisyonun fikrine katiyen iltihak etmiyorum. Komisyon da uzun boylu tartışıldı, şu mülâhaza ile böyle yapıldı, derken, hukuk anlayışı dışına çıkılmaktadır. Çok rica ederim, kanunu doğru dürüst tedvin edelim, tatbikatçılar müşkülâta uğramasın. Memurların da böyle sırf yarın öbür gün kaldırılması mümkün olan bir ceza tehdidi altında işe sevk edilme yoluna gidilmesin. Âmir, memur münasebetleri de normal düzen içinde yürüsün. İstirhamım budur. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen var mı? Yok.. Verilmiş iki önerge vardır, okutuyorum.

Başkanlığa

13 ncü maddenin son fıkrasında bulunan

«valilerce re'sen verilen cezalar kesindir» tabirinin tâyyını arz ve teklif ederim.

Mardin

Talât Oğuz

Yüksek Başkanlığa

Tasarıdaki 13 ncü maddenin son fıkrasının:

«Valilerce re'sen verilen cezalar, kesinleştiği tarihten itibaren sicile geçer.»

Şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Giresun

Nizamettin Erkmen

BAŞKAN — Sayın Talât Oğuz arkadaşımıza ait olan birinci önergede «valilerce re'sen verilen cezalar kesindir» ibaresinin kaldırılması istenmektedir. Buna komisyon iştirak ediyor mu?

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Hukukan imkân yoktur. İştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Komisyon iştirak etmiyor.

Bu önergenin nazarı dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

Sayın Nizamettin Erkmen'e ait ikinci önergeye komisyon iştirak ediyor mu efendim?...

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Evet katılıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon iştirak etmektedir. Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi bu kabul edilen değişiklikle birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

«Madde 31. —

İ) Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama cezaları verir ve uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve talepte bulunabilir.

Kaymakamlarca re'sen verilen cezalar kesindir.

Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

Kaymakam, ilçe memurlarına takdirmeme de verebilir.»

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?...

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Efendim bunun da son kısmının önceki maddeye uyması lâzımdır.

BAŞKAN — Bir dakika, komisyon şimdi kendi metninde bir değişiklik mi yapmak istiyor? Eğer öyle ise değişikliği bir önerge halinde belirtin.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Efendim, Nizamettin Erkmen arkadaşımız önergeyi verdiler.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?... Yok. Bir önerge var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Tasarıdaki 31 nci maddenin 2 nei fıkrasının: «Kaymakamlarca re'sen verilen cezalar, kesinleştiği tarihten itibaren sicile geçer.»

Şeklinde tâdil olunmasını ve 3 neü fıkrasının tayyını arz ve teklif ederim.»

Giresun

Nizamettin Erkmen

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor. Bu önergeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Maddeyi bu değişikliği ile birlikte oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

«Madde 42. —

E) Müdür, 4 neü maddenin son fıkrasında belirtilen adli ve askerî teşkilât dışında kalan, gözetim ve teftişi altında bulunan bucak teşkilâtına dâhil daire ve müesseselerin âmir ve memurları ile genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurın Kanunundaki usulüne göre savunmalarını aldıktan sonra uyarma cezası verir ve uygular. Bu ceza kesindir ve tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer. Daha ağır disiplin cezaları ile takdirname verilmesini gerektiren hallerde vali ve kaymakama tekliflerde bulunur.»

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Bir önerge vardır, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Tasarıdaki 42 nci maddenin (E) bendinde:

«Bu ceza kesindir ve tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer» hükmünün kaldırılarak yerine:

«Bu ceza kesinleştiği tarihten itibaren yü-

rürlüğe girer» şeklinde bir hüküm konulmasını arz ve teklif ederim.

Giresun

Nizamettin Erkmen

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor mu? İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — İştirak ediyor.

BAŞKAN — Komisyon iştirak ediyor. Önergeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu değişiklikle birlikte maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci görüşmesi bitmiştir.

10. — *Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bâzi tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları. (1/246) (S. Sayısı : 15) (1)*

BAŞKAN — Komisyon?.. Burada. Sayın Bakan?.. Buradalar. Tasarının tümü hakkında konuşmak isteyen var mı?.. Yok. Maddelere geçilmesini oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bâzi tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair Kanun

MADDE 1. — 30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanun ve 9 . 1 . 1961 tarihli ve 5/726 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değişik 27.10 (a) tâli pozisyonuna giren benzinin Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 13.50 lira, 27.10 (b) tâli pozisyonuna gi-

(1) 15 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

ren gaz yağının Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 5.30 lira, 27.10 (c - 1) tâli pozisyonuna giren motorinin Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 6.15 lira olarak değiştirilmesi ve bu değişikliğin 1 . 6 . 1962 tarihinden itibaren uygulanması hakkındaki 29 . 5 . 1962 tarihli ve 6/501 sayılı ilişik Bakanlar Kurulu kararı onaylanmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci-görüşmesi bitmiştir.

11. — *Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 42.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Sanayi, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/106) (S. Sayısı : 16) (1)*

BAŞKAN — Komisyon, buradalra, Hükümet burada. Tümü hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddelere geçilmesini oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında Kanun

MADDE 1. — 30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunla değişik 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair 28 . 7 . 1961 tarihli ve 5/1494 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi onanmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 16 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir ve birinci görüşülmesi bitmiştir.

12. — *Hususi idarelerden maaş alan ilkökul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İctimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (1/227) (S. Sayısı : 304) (1)*

BAŞKAN — Komisyon burada; ilgili Bakan buradallar.

Tümü üzerinde söz istiyen var mı? Buyurun Sayın Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım; Hükümet, bu kanunla ilkökul öğretmenlerinin durumunu ıslah edici çok mühim bir konuyu huzurunuzaya getirmiş bulunmaktadır. Kanun, öğretmen arkadaşlarımızın bir terfi devresi olan üç yılda, her yıl iki sicil âmiri tarafından rapor almak şartıyla terfi etmek mecburiyeti karşısında, öğretmenin kendi taksiratı dışında, rapor alamaması sebebiyle mağdur olmasını önüyor.

Muhterem arkadaşlar; bu noktada Sayın Bakanlık, üzerinde durmaya davet edeceğim bazı hususlar var. Millî Eğitim Teşkilâtımızda teftiş sistemimizin yeniden ele alınması zaruridir. Bu sistem bugün Bakanlığa bağlı Orta Tedrisat müesseseleriyle, ilköğretim müesseselerinde başka başka tatbik edilmektedir. Yani bugün Millî Eğitim Bakanlık kadrosunun içindeki orta ve lise öğretmenleri terfi edecekleri bir devre içerisinde, bir defa teftiş tabii tutulurlar. İki sene müfettiş görmezler. Üçüncü sene terfi edecek olan öğretmenler, Bakanlık müfettişi tarafından görülmek

(1) 304 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

suretiyle, bir raporla terfi ederler. İlkokul öğretmenleri ise, bir devre içinde üç raporla da terfi edemezlerse, her sene ikişer sicil âmirinin vereceği altı raporla terfi ederler. Bu, aynı Bakanlığın teftiş sistemi içinde birbirine uymayan bir gerçektir. Bakanlık bunu mutlaka halletmelidir. İlkokul öğretmenliğinin cazip hale getirilmesi konusu, bu meslek erbabının her yıl asgari ikişer âmir tarafından teftiş edilmesi mecburiyetiyle bağdaşmamaktadır. Teftiş eden müfettişler umumiyetle, yalnız kendi kalıpları içinde olan ve kendi düşüncelerine göre öğretmene rapor veren insanlardır. Bunların teftiş sırasında bir ölçüsü ve Bakanlığın ne yönde teftiş edileceğine dair standart hale gelmiş bir usulü yoktur. Bir müfettiş geliyor, bir öğretmenden kendi arzusuna uygun hususları arıyor. İkinci bir müfettiş geliyor, o da kendi arzusuna uygun hususları arıyor. Bu suretle öğretmen kendisini teftiş ve terfi ettirecek olan müfettişin kalıbına uymak zorunda kalıyor. Kendisi buna viedanen razı olsun olmasın, terfi edebilmek için o müfettişin gösterdiği istikamette bazı hazırlıklar yapmak zorunda kalıyor.

Bunun dışında ilkokul öğretmenlerini teftiş eden müfettişler, Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlıdır. Millî Eğitim Müdürü, aynı zamanda öğretmenin de teftiş âmiridir. Bir öğretmen hakkında Millî Eğitim Müdürünün menfi bir kanaati varsa, müfettişten müspet rapor alamazsınız. Çünkü, müfettişin âmiri de müdürdür. Âmirinin kanaatlerine uygun bir rapor vereceği de gayet tabiidir. Bu bakımdan ilkokul öğretmenlerini teftiş eden müfettişlerin doğrudan doğruya Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kalması ve teftiş edenlerin âmirinin yalnız bakanlık olması iktiza eder. Maarif memurunun müfettişe, müfettişin millî eğitim müdürüne, millî eğitim müdürünün bakanlık müfettişine bağlı, zincirleme olarak gidışı karşısında bir öğretmen hakkında menfi rapor veren bir müfettişten üste doğru giden kademeleri arzusundan başka türlü rapor almanın imkânı yoktur. Bunların hepsi birbirine bağlıdır. Halbuki teftiş eden insanlar, re'sen bakanlığa bağlı bulunmalı ve re'sen Bakanın sicil âmiri bulunduğu kimseler olmalı ki, ben öğretmen hakkında bir rapor verdiğim zaman acaba maarif müdürü bana bir şey der ve ben bundan muğber olur muyum;

veyahutta maarif müdürünün arzusuna göre rapor vermek benimde sicilimi düzeltir, onun kanaatlerini alayım, gibi bir yola sapmasın. Şimdi teftiş sistemimizi bu yönden esastan ele alıp değiştirmek zorundayız.

Bir de ilkokul öğretmenlerini bu müfettiş, maarif memuru, maarif müdürü ve bakanlık müfettişi gibi pek çok marakibın nezareti altında bulunmaktan kurtarmak mecburiyetindeyiz. Onun için de yapılacak şey, öğretmenleri uyarmak ve yetiştirmek için bir rejim tatbik etmelidir. Fakat öğretmenlerin terfi ve tefeyyüzü için müfettişler ayrı olarak, tıpkı orta tedrisatta olduğu gibi, teftiş devresi sonunda, üç senede bir de teftiş etmelidir. Veyahut da bu eğer benimsenmiyorsa, orta tedrisattaki müfettişler de orta tedrisat öğretmenlerini her yıl teftiş etmelidir. İlkokul öğretmenlerinden istenen üçte iki randıman orta tedrisattan da istenmelidir. Bir bakanlığın ilköğretim kolu arasında teftiş sistemini birleştirmek mecburiyetindeyiz. Bu birleştirildiği takdirde, o zaman orta tedrisattaki bir sınıfta eğer matematik dersinde 50 talebeden 49 u zayıf almışsa, bir müfettiş niçin bu 49 talebenin zayıf aldığı hususunda talebinin niçin yetişmediğinden öğretmeni sorumlu tutabilmelidir. İşte, bizim tedrisat sistemimizde bu şekilde dağılmış teftiş usulleri ve öğretmenlerin bir tedrisat sisteminde 3 senede bir raporla terfi etmesi, diğer kolda 3 senede altı raporla terfi etmesi gibi acayıkları, çok eüzi bir şekilde ortadan kaldırmaya çalışan bir tasarı ile karşılıklıyayız. Kifayetsizdir, ama, hakikaten öğretmenin suitaksiri dışında, bir müfettişin gelmemiş olması dolayısıyla terfiinin önlenmesini ortadan kaldıracak çok yerinde, çok takdire şayan bir kanun tasarısıdır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, ilkokul öğretmenleri, bilirsiniz köylerde vazife alırlar. Bir vilâyetin 600 köyü vardır. Maarif müdürünün bütün köyleri gezmesi, veyahut da müfettişlerin bütün köyleri her sene muntazaman dolaşması mümkün değildir. O zaman da öğretmenler kendi takdiri dışında rapor alamıyor. Rapor alamadığı için de; üç sene içinde iki senesinde çok iyi rapor alan bir öğretmen, üçüncü sene müfettişin gelmemesi dolayısıyla, eğer rapor alamamış ise terfi edemiyor. Biz, ilkokul öğretmenlerini bir sanatkâr olarak ele alıp onları iyi yetiştirmeliyiz. Fakat onlardan istediğimiz mesuliyetlerin yanın-

da, onlara bâzi haklar da tanımak mecburiyetindeyiz.

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bu vesile ile bu kanun çok yerinde olarak Meclisinize getirmiş olan Muhterem Bakanlığın bir konuda daha uyararak isterim.

BAŞKAN — Sayın Ataöv, kanunun tümü üzerinde değil, birinci maddesi üzerinde konuşuyorsunuz.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Tümü üzerinde söz verdiniz, tümü üzerinde konuşuyorum.

BAŞKAN — Evet, zuhul Riyasete aittir, doğrudur. Buyurun.

İHSAN ATAÖV (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, bu hafta sonunda ilkokullar tatil girecektir. 222 sayılı Kanununun 43 nci maddesine göre, öğretmenler 200 gün tam tedrisat yaptıktan sonra tatile giriyor. Kanun diyor ki, imtihanlar haric olmak üzere iki ay izinli sayılır. Bunun dışında, iki aydan fazla boş zaman olursa özel bir yönetmeliğe göre öğretmenler orada çalışır. der.

Bu kanun çalkalı üç sene olmuştur. Üç senedir, öğretmenler yaz tatiline girerlerken, çocukları bıraktıktan sonra seminere tabi tutulurlar. Yani, bir nevi, öğretmenler kendi aralarında tedrisata devam ederler. Fakat, bu seminerlerin hangi esaslara göre hazırlanacağı (Bakanlıkça, bu kanunun icabı olan yönetmelik hazırlanmadığı için, öğretmenlerin bâzıları seyahat yaparlar, bâzıları müfredat programı üzerinde konuşurlar, bâzıları tarihî eserleri gezler. Yani, iki aydan fazla olan tatillerini bilmeceburiye, kanun hükmüdür diye seminerlere tahsis ediyoruz. 8 - 9 aylık yorucu bir tedrisat sonunda öğretmene bir nevi işkence olarak asgari 15 gün ders yılı sonunda, 15 gün de yeni tedrisat yılı başında olmak üzere senede bir ay onlara böyle bir külfeti yüklüyoruz. Ben, Bakanlığa, şimdi bu öğretmenlerin terfi ve tecziyelerini ilgilendiren kanun dolayısıyla, 222 sayılı Kanununun 43 nci maddesine göre, öğretmenlerin tatilleri dışında kalan zamanlarını değerlendirmek için lüzumlu yönetmeliğin bir an evvel hazırlanmasını rica ediyorum. Bu suretle sırf kanun maddelerine uymak için, angarye kabilinden niçin gittikleri, ne randıman aldıkları belli olmıyan ve kendilerince de asla tasvibedilmıyen seminerlere koşturulmalarına

bir son verilmelidir. Buna niçin devam ediliyor? Onun için Bakanlığın buna derhal bir çare bulmasını ve öğretmenleri yeni tedrisata başlayacağı zaman, hazırlık yapacağı bir sırada, 15 gün meşgul eden bu kanun maddesinin olumlu bir madde haline getirilmesini istirham ediyorum.

(Bu vesile ile de Muhterem Bakanlığın bu kanunu getirdiği için takdirle karşılıyorum; fakat Millî Eğitim Bakanlığımızın teftiş sistemini yeni bir esasa bağlamak üzere bir an evvel harekete geçmesini bilhassa istirham ediyorum. Hürmetlerimle sevgili arkadaşlarım.

BAŞKAN — Başka söz istiyen? Yok. Maddelere geçilmesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

Hususi idarelerden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi, taltif ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İctimaî Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanununun 3 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 4357 sayılı Kanununun 3 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

«Öğretmenlerin kendisine atfı mümkün olmıyan bir sebeple bir terfi süresi içinde bir ders yılı teftiş görmemiş olmaları o yılın başarisiz sayılmasını icabettirmez.»

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok... Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmıyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmıyenler... Kabul edilmiş ve kanunun birinci görüşmesi bitmiştir.

13. — *Yozgat Milletvekili Celâl Ahmet Sungur'un, 5434 sayılı Kanununun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin*

değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/216) (S. Sayısı : 18) (1)

BAŞKAN — Komisyon?.. Burada. Bakan?.

PLÂN KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ARIF HİKMET ONAT (Ordu) — Emekli Sandığı temsilcisi var, efendim.

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz isteyen?.. Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sağlık Kurulu üyelerine ayda (400) lira ücret verilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve birinci görüşülmesi bitmiştir.

14. — *Serseri ve mazannaisu eşhas hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/208) (S. Sayısı : 21)*

BAŞKAN — Adalet Komisyonu yok. İçişleri Bakanı yok. Gelecek Birleşime bırakılmıştır.

(1) 18 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

15. — *Hususi şahıslara ait eski eserlerle tarihî âbidelerin istimlakî hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 nci maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Adalet komisyonları raporları (1/108) (S. Sayısı : 22)*

BAŞKAN — Adalet Komisyonu yok. Bu da gelecek Birleşime kalmıştır.

16. — *Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295) (S. Sayısı : 23)*

BAŞKAN — Komisyon yok. Bakan da yok. Gelecek Birleşime kalmıştır.

17. — *Vakfikebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü 54 hanesinde kayıtlı iken evlenmek suretiyle aynı köy 13 hanesine gelen Hüseyin kızı Ayşe'den doğma 8 . 7 . 1928 doğumlu Ümmühan Bebek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/261) (S. Sayısı : 24) (1)*

BAŞKAN — Adalet Komisyonu, burada. Bakan, burada.

Tümü üzerinde söz isteyen? Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ümmühan Bebek (Ümmühan Bebek) hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Yangıtay Birinci Ceza Dairesinin 15 . 3 . 1962 tarih ve esas 61/1974, karar 62/772 sayılı ilâmı ile kesinleşen, Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinin 30 . 12 . 1960 tarihli ve esas 1960/165, karar 1960/309 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/1 nci maddesine göre ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Trabzon, Vakfikebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü hane 13, cilt 22 ve sayfa 104 de ve baba evi Kutluca köyü 54 hanesinde nüfusa kayıtlı Ahmet Rıza ka-

(1) 24 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

rısı, Hüseyin kızı ve Ayşe'den doğma, 8 . 7 . 1928 doğumlu Ümmehan Bebek (Ümmühan Bebek) hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve birinci görüşmesi bitmiştir.

18. — *Gaziantep'in Yavuzlar mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa 28 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmet oğlu, Ayşe'den doğma 1 . 1 . 1939 doğumlu Osman Taşdemir'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/437) (S. Sayısı : 26) (1)*

BAŞKAN — Adalet Komisyonu?.. Burada. Tümü hakkında söz istiyen?..

REFET AKSOY (Ordu) — Raporun okunmasını istiyorum.

BAŞKAN — Raporun okunmasını oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu 25 . 12 . 1962

Esas No. : 3/437

Karar No. : 18

Yüksek Başkanlığa

11 . 3 . 1962 tarihinde, 6 yaşında bulunan 10 . 1 . 1956 doğumlu Dursun Sayın adındaki kız çocuğunu, ırzına geçmek ve bu suçun ıcrasını kolaylaştırmak maksadiyle öldürmekten şüpheli, Gaziantep vilâyetinin merkez kaza Yavuzlar mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa

28 de nüfusa kayıtlı Ahmedoğlu ve Ayşe'den doğma 1 . 1 . 1939 doğumlu bekâr, okur yazar, sabıkasız Osman Taşdemir'in Türk Ceza Kanununun 450/7 nci maddesine göre ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair Gaziantep Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 13 . 3 . 1962 tarih ve esas 962/65, karar 962/45 sayılı hükmü, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 27 . 10 . 1962 tarih ve esas 962/1284, karar 2596 sayılı ilâmı ile kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 21 . 11 . 1962 tarih ve 5/4 - 5108 sayılı tezkeresine ekli olarak 3 . 12 . 1962 tarihinde Komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip gereği müzakere olundu:

Mahkeme kararında tafsilat yazılı olduğu üzere, maznun Osman Taşdemir'in ilka ve irtikâbını kasdeylediği, 6 yaşında bulunan 1956 doğumlu Dursun Sayın adındaki kız çocuğunun ırzına geçmek ve bu suçun ıcrasını kolaylaştırmak için öldürüldüğü anlaşılmış olduğundan Komisyonumuzca, Anayasanın 64 nci maddesi gereğince hükümlü hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 19 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı Başkanvekili
Denizli Erzurum
H. Oral N. Diler

Bu Rapor Sözcüsü

İzmir Giresun
M. Uyar A. Cüceoğlu

Adıyaman Artvin
A. Atalay S. Eminagaoglu

Çanakkale Kars
B. Arat L. Aktüzüm

Kayseri Konya
H. Aras S. Aytan

Siirt
C. Aydın

BAŞKAN — Tümü hakkında söz istiyen? Yok. Maddelere geçilmesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 26. S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Osman Taşdemir hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun

MADDE 1. — Yargıtay Birinci ceza dairesinin 27 . 10 . 1962 tarihli ve esas 962/1284, karar 2596 sayılı ilâmi ile kesinleşen Gaziantep vilâyeti Ağır Ceza Mahkemesinin 13.3.1962 tarih ve esas 962/65, karar 962/45 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/7 nci maddesine göre ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Gaziantep vilâyetinin Merkez kaza Yavuzlar mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa 28 de nüfusa kayıtlı Ahmetoğlu ve Ayşeden doğma 1 . 1 . 1939 doğumlu Osman Taşdemir hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiş ve birinci görüşülmesi bitmiştir.

19. — *Niğde Aksaray'ın Büyükböcek mahallesi hane 226, cilt 3 ilâve ve sayfa 90 nüfusuna kayıtlı Mehmet ve Elmasoğlu 12 . 8 . 1932 doğumlu Mehmet Çimen ve Horasan ilçesi Ali-Eleşkirt doğumlu Abdülcabbar Yıldırım diğer adı Abdullah Yıldırım ile yine Niğde Aksaray'ın Darıhöyük köyü hane 827, cilt 67 ve sayfa 95 sayısında kayıtlı Sıtkı ve Zazaoğlu 1 . 6 . 1936 Çeyrek köyü nüfusunun hane 47, cilt 8 ve sayfa 79 sayısında kayıtlı Kurban ve Haticeoğlu, 1340 doğumlu Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/231) (S. Sayısı : 27) (1)*

BAŞKAN — Tümü hakkında söz isteyen var mı? Buyurun Sayın Aksoy.

REFET AKSOY (Ordu) — Muhterem arkadaşlar, ölüm cezalarına müteallik komisyon

raporları kutularınıza konmuştu. Fakat aradan hayli zaman geçtiğinden dolayı biz bunları tetkik edip mahiyetine muttali olamadık. Reylerinizle bir insanın hayatının ifasına karar vereceksiniz. Hiç değilse Riyaset bunu teamül kabul etsin ve her biri hakkında ayrı ayrı teklif vâkı olmadan da komisyon mazbatalarını okusun, muttali olalım, ondan sonra maddeler üzerinde reylerimizi kullanırız. Bunu rica ediyorum.

BAŞKAN — Raporun okunmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmiştir.

Raporu okutuyorum .:

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 3/231

25 . 12 . 1962

Karar No. : 20

Yüksek Başkanlığa

4 . 10 . 1959 tarihinde idare ve nezaretlerinde bulunan ve Baba Erdoğan'a ait koyunları gasbetmek ve işbu suçun delil ve emarelerini ortadan kaldırmak maksadiyle canavarca bir his sevki ile sürü çobanları Osman Erdoğan ve Mehmet Kaya'yı öldürmekten maznun, sicil nüfusta Niğde - Aksaray ilçesi Büyükböcek mahallesi, Hane 226, Cilt 3 ilâve, Sayfa 90 da kayıtlı Mehmedoğlu ve Elmas'tan doğma 12 . 8 . 1932 doğumlu, doğum yeri Eleşkirt, 2 çocuklu, cahil, sabıkasız, hayvan taciri Abdülcabbar namı diğeri (Abdullah Yıldırım) ve yine sicil nüfusta Niğde Aksaray ilçesi Darıhöyük köyünde Hane 827, Cilt 67, Yabancı sayfa 95 de kayıtlı Sıtkıoğlu ve Zaza'dan doğma 1 . 6 . 1936 doğumlu, doğum yeri Darıhöyük, evli, 1 çocuklu, okur-yazar, sabıkasız Makinist Mehmet Çimen, ve yine sicil nüfusta Erzurum Horasan kazası Aras nahiyesi Aliçeyrek köyü Hane 47, Cilt 8 ve Sayfa 79 da kayıtlı Kurbanoğlu ve Hatice'den doğma 1340 doğumlu, (yeniden 1936) doğum yeri Pasinler, evli 4 çocuklu, cahil, rençber, sabıkasız Mehmet Çetin namı diğeri (Mehmet Sıddık Çetin'in) Türk Ceza Kanununun 3, 5, 7 ve 9 ncu bendleri gereğince 64 ncu maddesi delâletleriyle aynı kanunun 450 nci maddesinin ölüm cezasıyla mahkûmiyetlerine dair Erzurum Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 4 . 5 . 1961 tarih ve esas

(1) 27 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

959/285 karar 961/104 sayılı hüküm Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 12 . 2 . 1962 tarih ve esas 1961/2021, karar 1962/409 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 29 . 3 . 1962 tarih ve 5/4 - 1248 sayılı tezkeresine ekli olarak 30 . 3 . 1962 tarihinde Komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip müzakere olundu :

Mahkeme kararında tafsilatla yazılı olduğu üzere, maznunlar Abdülcebbar Yıldırım (Abdullah Yıldırım), Mehmet Çimen ve Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) 4 . 10 . 1959 tarihinde sürü çobanları Osman Erdoğan ve Mehmet Kaya'yı, Baba Erdoğan'a ait koyunları gaspetmek ve işbu suçun delil ve emarelerini ortadan kaldırmak maksadıyla canavarca bir his sevki ile iple boğarak öldürdükleri anlaşmış bulunduğundan, Komisyonumuzca, Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince hükümlüler hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine müte-dair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 21 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Genel kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Bu rapor sözcüsü
Denizli	İzmir
Hüdaî Oral	Mustafa Uyar
Giresun	Çanakkale
Ali Cüceoğlu	Burhan Arat
Elâzığ	İçel
Naci Güray	Mazhar Arıkan

Siirt
Cevdet Aydın

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz isteyen?.. Yok. Maddelere geçilmesini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Abdülcebbar Yıldırım (Abdullah Yıldırım) Mehmet Çimen, Mehmet Çetin, (Mehmet Sıddık Çetin) haklarındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 12 . 2 . 1962 tarih ve esas 1961/2021, karar 1962/409 sayılı ilâmiyle kesinleşen, Er-

zurum Ağır Ceza Mahkemesinin 4 . 5 . 1961 tarih ve esas 959/285 karar ve 961/104 sayılı hükmü ile, Türk Ceza Kanununun 64 ncü maddesi delâletıyla aynı kanunun 450 nci maddesinin 3, 5, 7 ve 9 ncü bendleri gereğince ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan sicil nüfusta, Niğde - Aksaray ilçesi, Büyük Bölecek mahallesi hane 226, cilt 3 ilâve, sayfa 90 da kayıtlı Mehmedoğlu ve Elmas'tan doğma 12 . 8 . 1932 doğumlu, doğum yeri Eleşkirt Abdülcebbar namı diğeri (Abdullah Yıldırım) ve yine sicil nüfusta Niğde - Aksaray ilçesi Darıhöyük köyünde hane 827, cilt 67, yabancı sayfa 95 te kayıtlı Sıtkoğlu ve Zaza'dan doğma 1 . 6 . 1936 doğumlu doğum yeri Darıhöyük Mehmet Çimen, ve yine sicil nüfusta Erzurum Horasan kazası Aras nahiyesi Aliceyrek köyü hane 47, cilt 8 ve sayfa 79 da kayıtlı Kurbanoğlu Hatice'den doğma 1340 doğumlu (yeniden 1936) doğum yeri Pasinler Mehmet Çetin namı diğeri (Mehmet Sıddık Çetin) haklarındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, birinci müzakeresi bitmiştir.

20. — Rize'nin Çiftkavak köyü hane 165/7, cilt 38, sayfa 129 da kayıtlı Ademoğlu İnanet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu Bahattin Yazıcı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/19) (S. Sayısı 28) (1)

(1) — 28 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

24 . 1 . 1954 tarihinde Düzee'nin Paşaormanı İbrahimbey köyünden Ali Şahin'i 500 lira karşılığında taammüden, muhtelif yerlerinden kama ile yaralıyarak öldürmekten maznun, Rize'nin Çiftekavak köyü 165/7 hanesinde nüfus kayıtlı Âdemoğlu, İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu evli, 2 çocuklu, Reçber, okur, yazar, sabıkasız, aslen Düzee Paşaormanı köyünden Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) nın ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair Bolu Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 19 Kasım 1954 tarih ve Esas: 957/178, Karar: 959/154 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 10 . 4 . 1961 tarih ve esas 60/172, karar: 1238 sayılı ilâmı ile kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 10 . 6 . 1961 tarih ve 5/4 - 2532 sayılı tezkeresiyle ekli olarak 20 . 11 . 1961 tarihinde komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip gereği müzakere olundu :

Mahkeme kararında tafsilen yazılı olduğu üzere, maznun Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) 24 . 1 . 1954 tarihinde Düzee'nin Paşaormanı, İbrahimbey köyünden Ali Şahin'i 500 lira karşılığında taammüden, muhtelif yerlerinden kama ile yaralıyarak öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, komisyonumuzca, Anayasanın 64 nci maddesi gereğince hükümlü hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 19 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir. Gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Bşk.

H. Orat

Bu Rapor Sözcüsü

S. Eminagaoglu

Adıyaman

A. Altalay

İzmir

M. Uyar

Kayseri

H. Aras

Konya

S. Aytan

BAŞKAN — Tümünü hakkında söz istiyen? Yok... Maddelere geçilmesini oyunuza sunuyo-

rum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 10 . 4 . 1961 tarih ve esas 60/172, karar 1238 sayılı ilâmiyle kesinleşen Bolu Ağır Ceza Mahkemesinin 19 Kasım 1954 tarih ve esas 957/178, karar 959/154 sayılı hükmü ile, Türk Ceza Kanununun 450/4 ve aynı kanunun 67 nci maddesi delâletiyle keza aynı kanunun 450/1, maddelerine tevfikân ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan sicil nüfusta Rize'nin Çiftekavak köyü hane 165/7, cilt 38, sayfa 129 da kayıtlı Âdemoğlu İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu, aslen Düzee Paşaorman köyünden Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum; Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir..

MADDE 2.— Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

MADDE 3. — Bu kanunun Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Birinci müzakeresi bitmiştir.

21. — *Turgutlu ilçesinin Çepni Dereköyü 41 sayılı hanesinde kayıtlı Mustafaoglu, Zehradan doğma 9 . 6 . 1933 doğumlu Hamza Gülmez'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/223) (S. Sayısı : 33) (1)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 3/223

Karar No. : 26

29 . 12 . 1962

Yüksek Başkanlığa

5 . 11 . 1960 tarihinde, on yaşlarında bulunan

(1) 33 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Muammer Çakır'ın zorla ırzına geçememiş olmaktan duyduğu infial ve aynı zamanda işlediği zorla ırza geçmeye teşebbüs suçunun maddi delilini ortadan kaldırmak maksadıyla öldürmekten sanık, Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyü hane 41 de nüfusa kayıtlı 9 . 6 . 1933 doğumlu bekâr, Mustafaoğlu ve Zehra'dan doğma Hamza Gülmez'in hareketine uyan 6123 sayılı Kanunla muaddel Türk Ceza Kanununun 450/8 ve 9 neu bendlerine tevfikân ölüm cezasıyla mahkûmiyetine dair, Manisa Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 14 . 8 . 1961 tarihli ve Esas 1961/10, Karar 1961/118 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 27 . 1 . 1962 tarihli ve Esas 61/3210, Karar 62/235 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulunduğundan, bu işe ait dosya Başbakanlığın 23 . 3 . 1962 tarih ve 5/4 - 1170 sayılı tezkeresine ekli olarak 26 . 3 . 1962 tarihinde komisyonunuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip gereği müzakere olundu.:

Mahkeme ilâmında da tafsilen yazılı olduğu üzere; maznun Hamza Gülmez, o yaşlarında bulunan Muammer Çakır'ın zorla ırzına geçememiş olmaktan duyduğu infial ve aynı zamanda işlediği zorla ırza geçmeye teşebbüs suçunun maddi delilini ortadan kaldırmak maksadıyla öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, komisyonunuzca, Anayasanın 64 neu maddesi gereğince, maznun Hamza Gülmez hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 26 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Bu rapor Sözcüsü
Denizli	İstanbul
H. Oral	S. Vardarlı
Giresun	Artvin
A. Cüceoğlu	S. Eminagaoglu
Çanakkale	İzmir
A. Arat	M. Uyar
Kayseri	Konya
A. Aras	S. Aytan

Kayseri

M. Göker

BAŞKAN — Tümü hakkında söz istiyen? Yok. Maddelere geçilmesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hasan Gülmez hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 27 . 1 . 1962 tarihli ve Esas 61/3210, Karar 62/235 sayılı ilâmiyle kesinleşen Manisa Ağır Ceza Mahkemesinin 14 . 8 . 1961 tarihli ve Esas 1961/10, Karar 1961/118 sayılı hükmiyle, 6123 sayılı Kanunla muaddel Türk Ceza Kanununun 450/8, 9 neu bendlerine tevfikân ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyü Hane 41 de nüfusa kayıtlı Mustafaoğlu ve Zehradan doğma 9 . 6 . 1933 doğumlu Hamza Gülmez hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Tasarımın birinci müzakeresi bitmiştir.

22. — Yıldızeli ilçesinin Kalın köyü 34 hanesinde kayıtlı Seyfioğlu Saniyeden doğma 1 . 12 . 1940 doğumlu (8 . 6 . 1935 olarak tashihli) Bekir Yılmaz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/36) (S. Sayısı : 35) (1)

BAŞKAN — Komisyon raporunu okutuyorum

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/36
Karar No. : 25

29 . 12 . 1962

Yüksek Başkanlığa

15 . 8 . 1954 tarihinde, Hüseyin Kaşıkara'yı ve aynı gün Hasan Torun ile oğlu Gazi Torun'u aynı sebep tahtında ve birbirini takiben

(1) 35 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

mavzer tüfeği ile kasten öldürmekten sanık ve sicil nüfusta Sivas - Yıldızeli ilçesi Direkli Nahiyesi Kalın köyü Ev No. : 34, Kütük 9 da kayıtlı 1 . 12 . 1940 dan tashihan, 8 . 6 . 1935 (tescil tarihi 6 . 12 . 1946) doğumlu evli, çocuksuz, cahil, rengber, sabıkalı Seyfioğlu ve Saniye'den doğma Bekir Yılmaz'ın hareketine uyan Türk Ceza Kanununun 450/5 nci maddesine göre ölüm cezasıyla mahkûmiyetine dair, Sivas Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 17 . 6 . 1960 tarihli ve Esas 959/305, Karar 960/129 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 9 . 11 . 1961 tarih ve Esas 960/3382, Karar 961/3091 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulunduğundan, bu işe ait dosya Başbakanlığın 13 . 12 . 1961 tarih ve 5/4 - 5445 sayılı tezkeresine ekli olarak 15 . 12 . 1961 tarihinde Komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip, gereği müzakere olundu :

Mahkeme ilânında da tafsilten yazılı olduğu üzere; Bekir Yılmaz'ın 15 . 8 . 1954 tarihinde Hüseyin Kaşıkara'yı ve aynı gün Hasan Torun ile oğlu Gazi Torun'u aynı sebep tahtında ve birbirini takiben mavzer tüfeği ile kasten öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, Komisyonumuzca Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince maznun Bekir Yılmaz hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına, 26 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Bu rapor Sözcüsü
Denizli	İstanbul
H. Oral	S. Vardarlı
Giresun	Artvin
A. Cüceoğlu	S. Eminagaoglu
Çanakkale	İzmir
A. Arat	M. Uyar
Kayseri	Konya
A. Aras	S. Aytan

Kayseri
M. Göker

BAŞKAN — Tümü hakkında söz istiyen? Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bekir Yılmaz hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 9 . 11 . 1961 tarih ve Esas 960/3382, Karar 961/3091 sayılı ilâmi ile kesinleşen, Sivas Ağır Ceza Mahkemesinin 17 . 6 . 1960 tarihli ve Esas 959/305, Karar 960/129 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/5 nci maddesine göre ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Sivas - Yıldızeli ilçesinin Direkli Nahiyesi Kalın köyü ev No. 34, Kütük 9 da kayıtlı 1 . 12 . 1940 tan tashihan, 8 . 6 . 1935 (tescil tarihi 6 . 12 . 1946) doğumlu Seyfioğlu ve Saniye'den doğma Bekir Yılmaz hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Ve Birinci görüşmesi bitmiştir.

23. — *Seferihisar ilçesinin Ulaş köyü hane 10, cilt 8, sayfa 6 da kayıtlı Hüseyin ve Ayşeoğlu 3 . 9 . 1934 doğumlu Mustafa Cemal Kancanın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/17) (S. Sayısı : 36) (1)*

BAŞKAN — Raporu okutuyorum.:

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/17
Karar No. : 27

29 . 12 . 1962

Yüksek Başkanlığa

17 . 12 . 1957 tarihinde öz annesi Ayşe Kanca'yı para ve bileziklerine tamen keserle ense-sinden vurarak ve bilâhara boğmak suretiyle ve

(1) 36 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

müstakillen cesedini çuvala koyup taşıyarak götürdüğü su menfezine saklamak suretiyle öldürmekten sanık ve sicil nüfusta İzmir - Seferihisar Merkez Nahiyesi Ulaşmış köyü hane 10, cilt 8 de sayfa 6 da kayıtlı Hüseyinoğlu ve Ayşe'den doğma 3 . 9 . 1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca'nın hareketine uyan Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 1 nci ve 8 nci bendlerine tevfikan ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 6.5.1961 tarihli ve Esas 1960/149, Karar 1961/119 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 2.10.1961 tarihli ve Esas 61/2014, Karar 2647 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş olduğundan, bu işe ait dosya Başbakanlığın 3 . 11 . 1961 tarih ve 5/4 - 5091 sayılı tezkeresine ekli olarak 20 . 11 . 1961 tarihinde komisyonumuza gönderilmiş olmakla, gereği müzakere olundu :

Mahkeme kararında tafsilen yazılı olduğu üzere, maznun Mustafa Cemal Kanca, 17 . 12 . 1957 tarihinde öz annesi Ayşe Kanca'yı para ve bileziklerine tamen keserle ensesinden vurarak ve bilâhara boğmak suretiyle ve müstakillen cesedini çuvala koyup taşıyarak götürdüğü su menfezine saklamak suretiyle öldürdüğü anlaşılmış olduğundan, komisyonumuzca Anayasamızın 64 nci maddesi gereğince hükümlü hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine müte-dair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 21 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Bu rapor Sözcüsü
Denizli	İstanbul
H. Oral	S. Vardarlı
Giresun	Artvin
A. Cüceoğlu	S. Eminağaoğlu
Çanakkale	İzmir
A. Arat	M. Uyar
Kayseri	Konya
A. Aras	S. Aytan

Kayseri
M. Göker

BAŞKAN — Tümü hakkında söz istiyen? Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mustafa Cemal Kanca hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 2 . 10 . 1961 tarihli ve Esas 61/2014, Karar 2647 sayılı ilâmiyle kesinleşen İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 6.5.1961 tarihli ve Esas 1960/149 ve Karar 1961/119 sayılı hükmüyle Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 1 nci ve 8 nci bendlerine tevfikan ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, İzmir - Seferihisar Merkez Nahiyesi Ulaşmış köyü hane 10, cilt 8 ve sayfa 6 da nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu ve Ayşe'den doğma 3 . 9 . 1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Ve birinci müzakeresi bitmiştir.

24. — İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tilyanşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Bayındırlık ve İşleri Komisyonları raporları (2/350) (S. Sayısı : 37) (1).

BAŞKAN — İşleri Komisyonu burada. Tümü hakkında söz istiyen var mı?

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

RÜSTÜ ÖZAL (Konya) — Karayollarını ilgilendirdiği için alâkalı Bakan, Bayındırlık Bakanıdır. Bayındırlık Bakanı yok.

COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Her iki Bakan da yok.

(1) 37 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Daha evvel de Bakanlar bulunmadığı için bir defaya mahsus olmak üzere tâlik edilmişti. Onun için müzakereye başlıyoruz.

Buyurun Sayın Ataöv.

IHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlarım, bugün motorlu ve motorsuz vasıtaların plâka mevzuu, üzerinde önemle durulacak konulardan biridir. Bu kanun, plâkaları yeknesak bir hale getirmek ve bunun mesuliyetini Türkiye Şoförler Federasyonuna yüklemek suretiyle hazırlanmıştır. Plâkaları, Türkiye Şoförler Federasyonunun bütün yurtda bir şekil ve sistem üzerinde hazırlıyacağını ve bunları mahallî trafik komisyonlarına teslim edeceğini âmirdir.

Şimdiye kadar plâkalar, vasitalarda gördüğümüz gibi, hakikaten çok acayip şekiller arz etmektedir. Türkiye Şoförler Federasyonunun Türkiye'nin her tarafında kendisine bağlı dernekleri vardır. Bu dernekler muayene komisyonlarında ve trafik komisyonlarında temsilciler bulundurmaktadırlar. Yani bir vasıtanın Trafik Kanunu hükümleri içerisinde, uyması icabeden bütün vecibelerini kontrol ve murakabe ederken, trafik komisyonuna bu Federasyonun üyelerinden birer kişinin katılması âmir kılınmış ve bu suretle de hakikaten esnaf kendi mensubu ile kanunu tatbik edicinin muhatabı olmuştur.

Şimdi, Hüsamettin Tiyânşan arkadaşımız kanun teklifini verdiği zaman Bayındırlık Komisyonunda o zaman basılı kâğıtlara dair tasarı Maliye Bakanlığınca Yüksek Meclise getirilmiştir. Vergi Reform kanunları içerisinde «Kıymetli Basılı Kâğıtlar» Kanunu müzakere edilirken, Bayındırlık Komisyonunda Maliye Vekilinin temsilcisi, kıymetli kâğıtlar içine bu trafik bürolarında şoförler için kullanılacak basılı kâğıtların alınacağını, bu bakımdan, Hüsamettin Tiyânşan arkadaşımızın teklifindeki «basılı kâğıtların» çıkarılarak, kanunun yalnız plâkalara şâmil kılınmasını talebetmiş ve komisyon da o zaman, bizim orada serd ettiğimiz fikirlere rağmen; «Madem ki, Basılı Kâğıtlar Kanunu içine girecektir, onun için bunu yalnız plâkaya şâmil kılalım.» diye gerekçesini tanzim etmişti.

Vergi Reformu kanunlarının müzakeresi sırasında görülmüştür ki, bu kıymetli kâğıtlar arasında, trafik bürolarında şoförlerin birçok yön-

lerden ilgili bulunduğu basılı kâğıtlar, Maliye Bakanlığının hazırladığı tasarruun içerisine girmemiştir.

Şimdi bu durum karşısında lüzumlu olan bütün evrakı müsbite vasıta sahibinden trafik bürolarına istenmektedir. Vasıta sahiplerinin trafik bürolarına getireceği çeşitli basılı kâğıtların birçok suiistimallere yol açacağı aşikârdır. Çünkü her vasıta sahibini mutlaka bir kanun hükmü gibi kabul etmek mümkün değildir. Nitekim Hükümet de bunu hissetmiş olacak ki, bu kıymetli kâğıtların içerisine trafik bürolarında kullanılacak kâğıtları da alacağını Bayındırlık Komisyonunda ifade etmişti.

Sonradan o kâğıtların içine bunlar alınmadığına göre, şimdi trafik bürolarında kullanılacak kâğıtların, nereden, nasıl temin edileceği muallâkta kalmıştır. Bu açığı kapatan teklif Hüsamettin Tiyânşan arkadaşımızın teklifidir. Bayındırlık Komisyonu ve İçişleri Komisyonu basılı kâğıtlar lâfını kaldırmak suretiyle plâkalar kısmını aynen kabul etmiştir. Basılı kâğıtları kaldırmak esbabı mucibesi de Maliye Bakanlığının temsilcisinin komisyondaki mütalâası idi. Şimdi Maliye Bakanlığının mütalâası serd edilen kanunun içerisindedir bulunmadığı için bugün Hüsamettin Tiyânşan arkadaşımızın teklifini esas olarak kabul etmek mecburiyetindeyiz. Aksi takdirde o zaman trafik bürolarında basılı kâğıtların nasıl temin edileceği muallâkta kalacak ve yalnız, plâkalar Türkiye Şoförler Federasyonu ile trafik bürolarının mesuliyeti altına verilecektir. Bu bakımdan ben, bir takrir veriyorum ve müzakerelerde Hüsamettin Tiyânşan arkadaşımızın maddelerinin esas tutulmasını, bu suretle de trafik bürolarında kullanılacak ve Devletin çalışmalarında hakikaten büyük kolaylık sağlayacak olan bu basılı kâğıtları da bir nizam ve mesuliyete sokmanın faydalı olacağı kanaatiyle takririmin kabulünü arz ve teklif ediyorum.

BAŞKAN — Tümü üzerinde başka söz isteyen var mı? Buyurun komisyon.

İÇİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım; evvelâ madde metni yanlış basılmıştır. Onu tashihe okuyorum: Şu tarzda olması lâzım. Eldeki baskı okunursa mânâsızlık göze çarpacaktır :

«Motorlu ve motorsuz taşıtlarda kullanılması lüzumlu plâkaların cins ve nevileri İçişleri Bakanlığı ve Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur. Bu plâkalar Türkiye Şoförler ve Otomobileler Federasyonunca hazırlanır. İçişleri ve Bayındırlık Bakanlıklarınca Türkiye Şoförler ve Otomobileler Federasyonunun iştirakiyle tesbit edilecek bir bedel mukabilinde il merkezlerinde veya kanuni kadrosu bulunan ilçelerde, Türkiye Şoförler ve Otomobileler Federasyonunca satışa çıkarılır.» Metnin böyle olması lâzımdır.

Efendim, gerek Bayındırlık Komisyonu, gerekse İçişleri Komisyonu, teklifi esas itibariyle iki kısımda mütalâa etti. Birisi, basılı kâğıtlar, diğeri plâkalar. Basılı kâğıtlar mevzuunda Maliye Bakanlığının mütalâası veçhile, bunların kıymetli kâğıtlar arasında ele alınacağı, binaenaleyh bu hususta bu federasyona bir imkân verilemeyeceği söylendi.

Şimdi Sayın İhsan Ataöv arkadaşımız, bunların, buna dâhil olmadığını söylediler. Bu hususta bendenizin bir bilgisi yoktur. Bu sebeple basılı kâğıtların kıymetli kâğıtlardan mütalâa edildiği ve bu hususta da Maliyenin bir fedakârlık yapması kabul edilmediği için, basılı kâğıtlar kısmının federasyona verilmesi, komisyonca muvafık bulunmadı.

İkinci meseleye gelince :

Plâkalarda yeknesalklığı temin etmek ve kolaylığı sağlamak maksadıyla, bir de büyük önemi haiz bu federasyonun daha imkânlı şekilde gelişmesini mümkün kılmak maksadıyla «basılı kâğıtlar» tâbirini çıkarmak suretiyle, plâkaların federasyonlar tarafından hazırlanmasını, ama ne cins ve ne tipte hazırlanacağı hususunun Bayındırlık ve İçişleri Bakanlıklarınca tesbit edilmesini ve bundan sonra federasyonun bunu hazırlatmasını, bunu hazırlattıktan sonra da maliyet bedeli dikkate alınarak, yine Bayındırlık, Maliye Bakanlıklarının federasyonun da iştirakiyle tesbit edebilecekleri bedeller üzerinden bunların federasyonun şubelerince ilgililere satışa çıkarılması muvafık görülmüştür. Takdir Yüksek Heyetinizindir. Hürmetle rinle.

BAŞKAN — Buyurun İhsan Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Muhterem arkadaşlar; sayın komisyon sözcüsü, basılı kâğıtlar hususunda daha fazla bir bilgileri olma-

diğini ifade ederler. Bayındırlık Komisyonunun gerekçesinde bu konuda şöyle der :

«Komisyon, davet edilen Vekâlet temsilcisi, trafik için lüzumlu basılı kâğıtların kıymetli evrak arasına alınarak, Maliye Bakanlığınca hazırlanıp, tevzi temin edileceğine dair bir tasarı hazırlandığını söyledi. Bu tasarı vergi reform kanunları arasında, kıymetli evrak, basılı kâğıtları için huzurunuzda gelen tasarıdır. Bu müzakere o tasarı hazırlanmadan önce komisyonunda yapılmıştı. Ben derim ki; o zaman Bakanlık o kanunun içine bu basılı kâğıtları da alacağını söylemişti. Sonradan ne sebepten ise almamış.

Şimdi trafik bürolarında kullanılacak olan basılı kâğıtların nereden temin edileceği muallâkta. Her otomobil sahibi trafik bürosuna giderken kendisi kâğıdını mı götürcektir, bunu nereden alacak? Bunun bir mesuliyeti var. Nitekim Hükümet bunu ilk önce kıymetli kâğıtlar arasında mütalâa etmiş ve plâkalar olduğu gibi basılı kâğıtlar da İçişleri, Bayındırlık Bakanlıkları ve Türkiye Şoförler Federasyonundan kurulacak bir heyetin tesbit edeceği esaslar ve değerler içinde mütalâa edilecek fiyatlarını bu heyet koyacak, şekillerini bu heyet yapacak; yalnız bunun baskı ve tevzi mesuliyetini Şoförler Federasyonu üzerine alacak. Böylece, iki Bakanlık ile federasyon müştereken bu ağı kapatacaktır. Tasarının madde-sinde de, gerekçesinde de bu vardır. Eğer, Sayın İçişleri Komisyonu sözcüsünün söylediği gibi, basılı kâğıtları bu kanunun üçünden çıkarırsak; bundan önce vergi reform kanunlarında kıymetli kâğıtlar arasına alınmayan bu kâğıtlar, muallâkta kalacaktır. Yarı, bu sefer de ek bir kanunla tekrar huzurunuzda gelinecektir. Böylece vakit kaybetmiş olunacaktır.

Şimdi önümüze gelmiş bulunuyor. İçişleri ve Bayındırlık Bakanlığı ve Türkiye Şoförler Federasyonundan kurulu bir heyet, bu kâğıtları tanzim, tesbit ederek ve fiyatlarını tesbit edecek; Şoförler Federasyonu bu esas dâhilinde bastırıp, tıpkı plâka gibi, plâka ile birlikte bunları tevzi edecek ve mesuliyetini taşıyacaktır. Bu kadar realite ve gerçeklere uygun olan, bu kadar faydalı bir teklif mutlaka kabul edilmelidir. Ve komisyon da buna uymalıdır ki, hakikaten randımanlı bir şey yapılmış olsun. Mütemadiyen kanunları değiştirmiyelim.

Aksi takdirde trafik büroları yarın çeşitli şekillerde, çeşitli ölçülerde ve çeşitli kıymetlerde kâğıtları vasıta sahiplerine temin ettirmek ve bu suretle de bâzı arzulanmayan hareketlere bilmiyerek sebebi olmak durumuna düşecektir.

Şimdiden bu müesseseleri de böyle ithamlardan uzak tutmak ve vasıta sahiplerini de kapı kapı basılı kâğıt aramaya zorlamamak için federasyona plâka mesuliyetini yüklemiş olduğumuz gibi, İki Bakanlığın murakabesi altında basılı kâğıtlar mesuliyetini de yüklenmek suretiyle Trafik Kanunumuzdaki bu boşluğu doldurmanız lazımdır. Komisyonun teklifini kabul etmediği ve Yüce Heyetinizin de benim vermiş olduğum önergeye uymanızı bilhassa istirham ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, müzakeresini yaptığımız Kanun teklifinin bir başka güne tâlik halinde Sayın Rüştü Özal'ın bir önergesi vardır, konuşmalara takaddüm etmesi dolayısıyla okutup oylarınıza sunacağım.

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan 6085 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair olan teklifin kapsadığı ve ifası gerekli hizmet itibarıyla ilgili Bakanların hazır bulunduğu bir güne tâlik edilmesini arz ve teklif ederim.

Konya
Rüştü Özal

BAŞKAN — Ancak, burada bir hususu tasarih etmenizi istiyoruz. Çünkü, ilgili bakanların hazır bulunduğu bir günü tesbit etmek imkânına sahip değiliz. Esasen, İhtüzükte de, ilgili bakanlar bulunmazsa bir defaya mahsus olmak üzere talik edilir, diyor. Bu sebeple bunun dışında, bunu başka bir birleşime bırakmak hususunu teklif ettiniz.

RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Bendeniz bu mahiyette arz ettim. Gelecek birleşimi kastettim. Tabiatıyla ilgili bakanları toplantıda hazır bulundurmamak her zaman mümkün değildir.

BAŞKAN — Sayın Rüştü Özal arkadaşımız müzakeresini yaptığımız kanunun gelecek birleşime talikini teklif etmektedir. Bu önergeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir ve gelecek birleşime kalmıştır.

25. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/271) (S. Sayısı: 48) (1)

BAŞKAN — Anayasa Komisyonu?... Burada.

Bu teklifin tümü üzerinde görüşmeler bitmiş, maddelere geçilmesine karar verilmiş ve Birinci madde hakkında müzakere cereyan etmekte iken tâlik edilmiştir. Şimdi birinci maddeyi tekrar okutuyorum :

Yasama Meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında Kanun

Birinci Kısım

Kanunların yapılması

Cumhuriyet Senatosundaki âzami görüşme süreleri

MADDE 1. — 1. Millet Meclisinde Anayasanın 92 nci maddesi gereğince karara bağlanıp, Cumhuriyet Senatosuna sunulması gereken kanun tasarısı ve teklifleri, Millet Meclisi Başkanlığınca derhal Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilir.

2. Kanun tasarısı veya teklifinin Millet Meclisi komisyonlarıyla Genel Kurulundaki görüşme süresi, ilk komisyona havale tarihi dâhil olmak üzere, o günden başlayarak Genel Kurulda son oylamanın yapıldığı Birleşim tarihi dâhil olmak üzere hesaplanır.

3. Anayasanın 92 nci maddesinin 10 ncu fıkrasında Cumhuriyet Senatosu komisyonlarıyla Genel Kurulundaki âzami görüşme süresi olarak gösterilen sürelerin başlangıç tarihi, kanun tasarısı veya teklifin Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderildiği ilk komisyona havale tarihidir; bu tarih, o süreye dâhildir.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı, Millet Meclisi Başkanlığından gelen kanun tasarısı ve tekliflerini en çok yedi gün içinde komisyonlara havale eder. Aksi halde, bu bendde yazılı

(1) 48 S. Sayılı basmayazı 22.3.1963 tarihli 61 nci Birleşim tutanağı sonundadır.

süre, yedinci günün sonundan itibaren başlar.

4. a) Cumhuriyet Senatosundaki âzami görüşme süresi, Millet Meclisi veya Cumhuriyet Senatosunda veya her ikisinde ivedilik kararı alınmış olsun veya olmasın, Millet Meclisi komisyonlarıyla Genel Kuruldaki görüşme süresine eşittir.

b) Ancak:

i) 4/a bendinde söz konusu âzami görüşme süresi, her halde doksan günü aşamaz;

ii) Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunda ivedilik kararı alınmamış ise, Millet Meclisi komisyonlarıyla Genel Kuruldaki görüşme süresi otuz günden kısa olduğu takdirde, Cumhuriyet Senatosu komisyonlarıyla Genel Kuruldaki âzami görüşme süresi otuz gündür.

iii) Millet Meclisinde veya Cumhuriyet Senatosunda veya her ikisinde ivedilik kararı alınmış ise, Millet Meclisi komisyonlarıyla Genel Kuruldaki görüşme süresi onbeş günden kısa olduğu takdirde, Cumhuriyet Senatosu komisyonlarıyla Genel Kuruldaki âzami görüşme süresi onbeş gündür.

5. a) (Bu maddede söz konusu sürelerin hesabında, Millet Meclisi komisyonlarıyla Genel Kuruldaki görüşme süresine Millet Meclisinin araverme süreleri, resmî tatil günleri ve resmî hafta sonu tatili günleri dâhil sayılır; yasama meclislerinin tatiline rastlayan günler dâhil sayılmaz.

b) Cumhuriyet Senatosu komisyonlarıyla Genel Kuruldaki âzami görüşme süresi, Cumhuriyet Senatosunun araverme süreleri, resmî tatil günleri ve resmî hafta sonu tatili günlerinde işler; yasama meclislerinin tatili sırasında işlemez.

6. Millet Meclisi Başkanlığı, yukardaki bendler uyarınca hesapladığı süre içinde Cumhuriyet Senatosunda son oylama yapılmadığı takdirde, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığıyla danıştıktan sonra, Cumhuriyet Senatosunun Millet Meclisinin kararını benimsemiş sayıldığını tesbit ederek, - varsa - Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilmiş olan metni, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş metin olarak Cumhurbaşkanlığına sunar.

BAŞKAN — Yalnız rapor konusunda Komisyonun bir tashihi vardır. Okuyoruz.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu raporundaki bazı başkî hatalarının düzeltilmesi gerekmektedir... Arz olunur :

— Raporun 1 nci maddesinin 1 nci bendinin 4 ncü satırındaki ve 12 nci maddesinin 1 nci fıkrasının 4 ncü satırındaki, «tasarısı» kelimesi, «tasarı» olarak düzeltilecektir.

— Raporun 12 nci maddesinin 3 ncü fıkrasındaki, «komisyonların da» ibaresi, «komisyonlarında» olarak düzeltilecektir.

— Raporun aynı maddesinin 5 nci fıkrasının 3 ncü satırının sonuna, «komisyonlarda» kelimesi eklenecektir.

— Ek cetvelin 1 nci sayfasının 11 nci hanesindeki parantez içindeki, «iş yeri» kelimeleri beraber yazılacaktır.

— Ek cetvelin 1 nci sayfasının 1 nci kısmının başlığındaki, «olanlarla haklar» ibaresi, «olan mal ve haklar» olarak düzeltilecektir.

— Ek cetvelin 1 nci sayfasının 11 nci kısmının başlığındaki, «hükümde» kelimesi «hükümünde» olarak düzeltilecektir.

— Ek cetvelin 2 nci sayfasının 22 nci hanesindeki parantez içindeki, «isterlin» kelimesi, «sterlig» olarak düzeltilecektir.

— Ek cetvelin 2 nci sayfasının 37 nci hanesindeki, «gram» kelimesi parantez içine alınacaktır.

— Ek cetvelin 2 nci sayfasının 27 nci hanesindeki, «cizgi» kelimesi, «çizgi» olarak düzeltilecektir.

Anayasa Komisyonu

Sözcüsü

İstanbul

Coşkun Kırca

BAŞKAN — Önergede işaret edilen hususlar raporda düzeltilmektedir.

1 nci maddeyi tekrar okutuyorum.

(1 nci madde komisyon düzeltişi şekliyle tekrar okundu.)

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?... Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen madde

değişikliklerinde açık oylama

MADDE 2. — Kanun tasarı ve tekliflerinin Millet Meclisince kabul edilmiş olan maddelerinin Cumhuriyet Senatosu genel kurulundaki birinci veya ikinci görüşme sırasında değiştirilmiş olarak oya sunulmasında açık oya başvurulur. Bu takdirde, oylamada toplantı oranı bulunamamışsa, açık oylama toplantı oranı bulununcaya kadar tekrarlanır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?..
Buyurun Sayın Coşkun Kırca.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, bu madde ilk bakışta münhasıran Cumhuriyet Senatosu içtüzüğüyle halledilecek bir mesele olarak gözükmekteyse de, hakikatte böyle değildir. Anayasamızın 92 nci maddesi, Cumhuriyet Senatosunda muayyen nisaplarla bir metnin Millet Meclisinden geldiği şekilde kabul edilmemesi veya değiştirilmesi veya tümünün reddi halinde, Millet Meclisi'nin eski metin üzerinde ısrar etmesini de muayyen bir nisaba bağlamıştır. Bu itibarla Millet Meclisinin hangi nisapla bu konuda bir karar alacağını evvelden tesbit edebilmek için, Cumhuriyet Senatosunda yapılan oylamanın sahih olarak neticesini bilmek iktiza eder. Temenni ederdik ki, böyle bir maddeye lüzum olmasın ve Cumhuriyet Senatosundaki tatbikat, bize Millet Meclisi olarak bu konuda sahih bir tesbit inkâmını versin. Maalessif Cumhuriyet Senatosundaki tatbikat bu merkezde değildir. Bâzı kanunlar Millet Meclisinden gelen metin değiştirilirken, ya Millet Meclisinden gelmiş olan metin maddeleri üzerinde değişiklik takririnin kabulü suretiyle ve yahut bir maddenin tamamen metinden çıkarılması suretiyle, yapılsın, bunlar, Cumhuriyet Senatosunun Heyeti Umumiyesinde evvelâ işari oya vaz'olunmakta, eğer Millet Meclisinden gelen metin değiştirilmiş ise, bu takdirde değiştirmenin Cumhuriyet Senatosu Heyeti Umumiyesinde hangi nisapla yapıldığını tespit zmnında ve sırf bu maksatla ayrıca bir de açık oylamaya baş vurulmaktadır. Tatbikatta işari oy ile kabul edilmiş olan bir değişiklik üzerinde, bilâhara aynı konuda Cumhuriyet Senatosu Heyeti Umumiyesinde açık oya baş vurulduğu zaman tamamen aksi bir karar alındığı görülmüştür. Bu durum da Millet Meclisi ne yapacağını kestirememektedir.

Bu sebeple mesele, Millet Meclisinin dahi faaliyetini sıhhatli bir şekilde yürütebilmesiyle ilgili olduğundan, iki Meclisin münasebetlerini ilgilendirmektedir, tatbikatta Meclisimizin kararlarının Anayasa uygun olarak çıkabilmesini temin için behemehal düzeltilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan bu kanun hükmüne ihtiyaç duyduk, biraz da teessürle ihtiyaç duyduk, arz ederim.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?..
Yok. Komisyonun kendi metninde yaptığı bir ilâve vardır, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

2 nci maddeye aşağıdaki fıkra eklennmiştir;
arz olunur :

«Kanun tasarı ve tekliflerinin Millet Meclisince kabul edilmiş metnindeki maddelerin Cumhuriyet Senatosunca reddi önerge ile olur; bu önergenin oylanmasında da yukardaki fıkra uygulanır.»

Anayasa Komisyonu
Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Bu önergeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi şimdi kabul edilmiş olan ilâvesiyle birlikte oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üye tamsayısının hesaplanması

MADDE 3. — Cumhuriyet Senatosunda genel oyla veya Cumhurbaşkanınca seçilen üyeliklerde her hangi bir suretle boşalma olması halinde, boşalan yerler üye tamsayısına dâhil olmaya devam eder. Cumhuriyet Senatosu Tabii üyeliklerinde her hangi bir suretle ve özellikle, Anayasamızın 70, 77, 80 ve 95 nci maddeleri gereğince boşalma olması takdirinde, boşalan tabii üyelik, Cumhuriyet Senatosu üye tamsayısından düşülür.

Milletvekilliklerinde her hangi bir suretle boşalma olması takdirinde, boşalan milletvekilliği Millet Meclisi üye tamsayısından düşülmez.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen?..
Yok Oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Anayasanın 92 nci maddesi gereğince kurulan
T. B. M. M. Karma komisyonları

MADDE 4. — Anayasanın 92 nci maddesi gereğince kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonları, kendilerine havalesi gereken kanun tasarı veya teklifi hakkındaki raporu Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu genel kurullarınca görüşülmesine esas alınmış bulunan Millet Meclisi Komisyonu ile Cumhuriyet Senatosu Komisyonu tarafından kendi üyeleri arasından ayrı ayrı seçilecek yedişer üyeden kurulur.

Cumhuriyet Senatosundan değiştirilerek kabul edilmek suretiyle Millet Meclisine gelen metnin üzerinde Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişikliğin Millet Meclisi Genel Kurulunca benimsenmediğini gösteren oylamanın yapıldığı birleşimden sonra en geç ertesi gün, Millet Meclisi Başkanlığı durumu Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına bildirir. Aynı gün, Millet Meclisi Başkanlığı, Karma Komisyona üye seçecek olan Millet Meclisi Komisyonunun Başkanlığına ve Millet Meclisindeki siyasi parti grupları Başkanlıklarına; Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı da, Karma Komisyona üye seçecek Cumhuriyet Senatosu Komisyonunun Başkanlığına ve Cumhuriyet Senatosundaki siyasi parti grupları Başkanlıklarına, herbir siyasi parti grupundan ve siyasi parti gruplarına mensup olmyanlardan seçilecek olan üye sayısını bildirirler. Bu sayılar, herbir Yasama Meclisinin genel kurulundaki siyasi parti gruplarının ve siyasi parti grubu mensubu olmyanların sayılarının o genel kuruldaki - boş üyelikler hariç) üye tamsayımının içindeki yüzde oranının yedi rakamına uygulanması suretiyle bulunur; bu suretle doldurulamıyan yerler ise, kesirlerin büyüklük sırasına göre bölüşülür. Aynı yerin bir siyasi parti grubu ile siyasi parti grubu mensubu olmyanlar arasında her iki kategorinin de eşit orana sahibolması dolayısıyla bölüşülememesi bahis konusuysa, siyasi parti grubu tercih edilir; bu durum, iki siyasi parti grubu arasında bahis konusuysa, adçekmeye başvurulur. Seçici komisyonda temsil edilmiyen siyasi parti grubuna düşen yerler ile kendilerine yer düşmekle beraber eğer seçici komisyonda siyasi parti grubu mensubu olmyan-

lardan kimse bulunmuyorsa, bunlara düşen yerler, aynı esaslara göre diğer kategoriler arasında bölüşülür. Siyasi parti grupları, bu sayıları söz konusu orana uygun bulmadıkları takdirde, bu sayıların bildirilmesinden sonra en geç ertesi gün ilgili Yasama Meclisinin İktüzüğü dairesinde itiraz haklarını kullanabilirler. Bu itirazlar, ilgili Yasama Meclisinin İktüzüğüne göre karara bağlanır. Söz konusu sayıların kesinleşmesinden sonra, siyasi parti grupları, adaylarını en geç ertesi gün ilgili Yasama Meclisinin Başkanlığına yazıyla bildirirler. Bir siyasi parti grubu kendisine ait bir yerden bir diğer siyasi parti grubu veya siyasi parti grubu üyesi olmyan belli bir komisyon üyesi lehine yazıyla feragatte bulunabilir. Siyasi parti grubu mensubu olmyan komisyon üyelerinin adaylığı kendileri veya diğer komisyon üyeleri tarafından konulur. Bunlardan adaylığı kabul eden bulunmazsa, o kategoriye düşen yer de, siyasi parti grupları arasında yukarıdaki esaslar dairesinde bölüşülür. Seçici komisyonlarda seçim işlemleri, herbir Yasama Meclisinin kendi İktüzüğüne göre yapılır. Millet Meclisi Komisyonundaki seçim sonucu derhal Millet Meclisi Başkanlığına; Cumhuriyet Senatosu Komisyonundaki seçim sonucu da derhal Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına bildirilir; Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı, bu sonucu derhal Millet Meclisi Başkanlığına bildirir.

Millet Meclisi Başkanlığı, bu sonuçların alınmasından sonra en geç üç gün içinde Karma Komisyonu toplantıya çağırır.

Karma Komisyon, ilk birleşiminde gizli oyla bir Başkan, bir Başkanvekili, bir Sözcü ve bir Kâtip seçer. Başkan veya Başkanvekili aynı Yasama Meclisinin üyesi olamaz; Sözcü veya Kâtip için de aynı hüküm uygulanır.

Karma Komisyon hakkında Millet Meclisi İktüzüğünün bu kanuna aykırı olmyan hükümleri uygulanır.

Karma Komisyon, raporunu, ilk birleşiminden itibaren otuz gün içinde Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Daha önce Millet Meclisi veya Cumhuriyet Senatosunda ivedilik kararı alınmışsa bu süre on gündür. Eğer Karma Komisyonun ilk birleşiminden sonra Millet Meclisi veya yetkili olduğu hallerde de Tür-

kiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı kendi İçtüzükleri dairesinde ivedilik kararı almışlarsa, bu rapor, ivedilik kararının alınmasından itibaren on gün içinde sunulur.

Karma Komisyon, Millet Meclisi Genel Kurulu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Genel Kurulunda kendi raporunu kendisi savunur. Karma Komisyon raporunun görüşülmesi ve oylanması İçtüzüklerle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen ..
Buyurun Sayın Coşkun Kırca.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; bu madde her iki Mecliside ilgilendirdiği için, bunların içtüzükleriyle tanzim edilemeyecek olan ve ancak organik bir kanunla tanzimi gereken hususlardandır ve böylelikle bu Karma Komisyonların sureti teşekkülü ve çalışma tarzı bir disipline bağlanmış olacaktır. Yalnız, Anayasa Komisyonunda bu konunun kendi içtüzüğümüze inikâsı görüşüldüğü sırada, bu maddede zuhulen bâzı şeyleri unuttuğumuz anlaşılmıştır. Unutulan hususlar şunlardır:

Kendi çalışma usullerimize göre bazan bir kanun tasarısı veya teklifi komisyonunda 45 günden fazla kaldığı için, teklif sahibinin veya Hükümetin talebi üzerine o komisyon raporu beklenmeksizin Genel Kurulun gündemine alınabilir. Bu takdirde esas komisyon, yâni karma komisyona Meclisimizden veya Cumhuriyet Senatosundan üye seçecek olan esas komisyon hangisi ise bunu tesbit etmek lâzım. Bunu da şu şekilde tesbit eden bir ilâve yapılmasına mütaallik bir takririniz vardır. Bu takdirde esas komisyon tasarısı veya tebliğin bu sıfatla havale edilmiş bulunduğuy komisyonudur.

Gerçi bu komisyon burada raporunu müdafaa etmek imkânına sahip olamamıştır, ama, madem ki Anayasa, Karma Komisyona bu komisyondan üye seçileceğini söylüyor, bu komisyonun hangisi olacağını da tesbit etmek zarureti mevcuttur.

İkinci husus; uzun vâdeli plânın Meclisimizce kabulüne mütaallik 77 sayılı Kanunun 3 ncu maddesiyle ilgilidir. Bu maddede Plân Komisyonunda bâzı kanunların sadece belli hükümleri akçalı mahiyette telâkki edilirse, Plân Komisyonu bu kanunların tümünü değil fakat, sadece

akçalı hükümlerini görüşebilecektir, diye bir hüküm vardır. Bu, husus meselâ Sendikalar ve Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunları dolâyliyle de tezahür etmiştir. Bu durumda Plân Komisyonu, kanunun en son görüşüldüğü komisyon olarak karşınıza çıkıyor; fakat, tümünü görüşen komisyon olarak karşınıza gelmiyor. Karma Komisyona üye seçecek komisyonun hangisi olduğuna bir ihtilâfa düşülmemesini teminen, bu takdirde kanunun tümünü, Plân Komisyonundan bir evvel görüşmüş olan komisyonun, karma komisyona üye seçeceğini ilâve etti. Ve nihayet siyasi parti gruplarının temsili bakımından bu komisyonunda, siyasi parti gruplarının her halî kârda kendi oranları bağımsızların veyahut daha doğru bir tâbirle siyasi parti gruplarına mensubolmayanların toplamının oranına üstün olmasa dahi siyasi parti gruplarının öncelik hakkına sahip olan keyfiyetini belirtmeyi de lüzumlu gördük. Bu itibarla bu maddeyi, bu hususları ilâve ederek diğer hususları aynen muhafaza etmek kaydıyla yeniden yazmak icabetti. Bu maksatla bir takrir takdim ediyorum, efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Aksoy.

REFET AKSOY (Ordu) — Efendim, iki Meclis arasındaki müzakere münasebetlerini tanzim etmek hususunda arkadaşımızın ve arkadaşlarının müştereken tefrik etmiş oldukları kanun yerindedir. Esasında bir itirazım yoktur. Yalnız her iki Meclisin yâni Senatunun, Millet Meclisinin birer içtüzüğü vardır. Bu içtüzüklerin meriyetini Meclislerin mesaisine göre ayarlamak, tanzim etmek Meclislerin Riyaset Divanının esas vazifelerindedir. Acaba kanun teklif edildiği zaman, Komisyon böyle bir kanunun teklif edildiğini gerek Senato ve gerekse Millet Meclisi Riyaset Divanına tevdi etti ve mütalâasını aldı mı? Bence, kanunun esas mahiyetini içtüzüklerde tesbit etmek daha iyi olurdu. Şimdiye kadar mer'i olan hüküm bunu âmirdir ve böyle yapılmaktadır. Binaenaleyh, bu hususu komisyondan rica ediyorum, bu seranomi, bu esasa uyulmuş ve Meclislerin Riyaset Divanının mütalâalarına lâyık olmuş mudur?

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Yüce Meclisimiz ilk toplandığı zaman Sayın Riyaset Divanının, o zaman ki riyaset divanının bir inisiyatifıyla siyasi parti grupları birer arkadaş tefrik ederek, gayriresmî bir komisyon teşkil etmişler ve bu komisyona Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik toplantısının içtüzüğüyle Millet Meclisinin içtüzüğünü hazırlamak vazifesini vermişlerdi. Tabii bu Meclis içi bir komisyon değil, gruplararası nevama yarı resmî bir komisyon idi. Sayın Refet Aksoy'da o zamanın kıymetli Başkanvekili olarak, Riyaset Divanı tarafından, bu arkadaşlarla teşriki mesai etmek üzere görevlendirilmişti. Kendileri hatırlarlar. O zaman kendileriyle beraber çalışmak bahtiyarlığına ermiştim. Hakikaten bize de geniş ölçüde ışık tuttular. O zaman kendileri de hatırlarlar, bu hükümler Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğü serlevhasını taşıyan bir vesika içinde yer alıyordu. Bilâhara Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanının vazifelendirdiği Cumhuriyet Senatosu Başkan Vekili Sırrı Atalay'la temas ettikten sonra, bu metinde yer alan bâzı hususların yine Birleşik Toplantı içtüzüğü teklifi şeklinde Birleşik Toplantı Genel Kurulunca karara bağlanmasını, diğer bâzı hususların ise kanun teklifleri halinde geçirilerek kanun mahiyetini iktisabetmesi hususunda bir anlaşmaya varıldı. Bendeniz zaman zaman, pek iyi bilmiyorum şu anda, hatırlamıyorum, fakat son defa içtüzük vesilesiyle, bu meseleyi yine Riyaset Divanının görevlendirdiği şimdi Başkanlık kürsüsünü işgal etmekte bulunan Ferruh Bozbeyle Beyefendi ile belki de kendileriyle ve gayet iyi hatırlıyorum, muhterem Başkanımız Sirmen'le mütaaddit defalar görüşmüşümdür. Sayın Sırrı Atalay'la varılan anlaşma şu idi; içtüzük demek, bir heyeti teşriyeye verilen salâhiyetlerin, o heyeti teşriyeye hangi usul ve merasim dairesinde kullanacağını tesbit eden kaidelerin heyeti mecmuası demektir. Binaenaleyh bir heyeti teşriyeye, aslen sahibolmadığı bir salâhiyetin kullanılma usul ve merasimini tesbit edemez. Bu, mantıksızlık olur. Böyle olunca Birleşik Toplantıya bu karma komisyonların sureti teşkili gibi veyahut dilekçeler konusu gibi Birleşik Toplantının aslen sahibolmadığı bir salâhiyetin kullanılma usullerini ve merasimini tesbit eden kaideleri Bir-

leşik Toplantının içtüzüğü içine koymayı uygun bulmadık. Bu gibi hususlar esasen prensip itibarıyla kanun mahiyetini taşıyan Anayasa ile düzenlediğine göre bunların organik kanunlarla düzenlenmesine hem cevaz, hem de zaruret olduğu neticesine vardık. Çünkü Birleşik Toplantının içtüzüğüne bunu koysak, Birleşik Toplantı aslen bu salâhiyeti haiz değildir ki onun kullanılma usul ve şeraitini tesbit etsin. Cumhuriyet Senatosu içtüzüğüne koysak bu, Millet Meclisini ve Birleşik Toplantıyı bağlamaz. Millet Meclisi içtüzüğüne koysak yine Birleşik Toplantıyı ve Cumhuriyet Senatosunu bağlamaz. Binaenaleyh bütün bu organları birden bağliyabilecek tek hukuk kaidesi vasfını sadece kanun taşıdığı için, bunları birer organik kanun teklifi halinde huzurunuzda getirmek hususunda bir anlaşmaya varıldı. Binaenaleyh, her iki Meclisin Riyaset Divanlarıyla, Komisyonumuz ve daha evvel bu mesele Komisyonumuza intikal etmeden muhtelif siyasi parti gruplarına mensubolan, bu gayriresmî, hazırlayıcı komisyonda vazife alan arkadaşlarımız gerekli temasları yapmışlardır efendim. Sayın Aksoy evvelâ bu hususların içtüzüklerle tayini bilâhara kanun haline getirilmesi hususunda bir temenni izhar ettiler. Bendeniz, bu hususta aksi kanaattemyim. Çünkü bu hususlar esasen kanun teklifi şeklinde geliyor, çünkü içtüzükte yer almasının hiçbir hukuki netice doğurmayacağı neticesine varmış bulunduk, ondan. Bunları kanunlarla tanzim edelim ki, her iki Meclis yeknasak kaidelerle bağlansın. Binaenaleyh kendi içtüzüklerini yaparken, aynı yeknasak kaidelerin ışığı altında bu içtüzüklerini yapsın ve tedahüller bu suretle önlensin. Bunların kanun şekline büründürülmesi arzusu da ve iki Meclis için ilgilileri arasında nevama varılmış olan gayriresmî olduğuna şüphe yok, ancak yüksek oylarınızla tescil edeceğimiz mutabakat da bu suretle tekevün etmiştir, efendim.

BAŞKAN, — Refet Aksoy.

REFET AKSOY (Ordu) — Efendim, demin de arz ettiğim veçhile teklif edilen kanunun esas mahiyeti hakkında mutabıkım. Çok iyi düşünülmüş ve güzel tanzim edilmiş bir kanundur. Fakat Anayasanın bir maddesi der ki; Meclisler kendi mesealarını tanzim edecekleri içtüzükleri ile düzenler. Muhterem arkadaşım Kırcı bey buyurdular ki, biz bunu Meclislerin içtüzüklerin-

de tesbit ettiğimiz takdirde ayrı ayrı fikirleri tüzükler içerisinde birleştirmeye imkân olmaz. Anayasanın hükmünden ilham alarak, bir kanun halinde yapalım ki, tanzim edilecek içtüzükler buna ayar olsun. Doğrudur. Fakat, Anayasamızın demin arz ettiğim hükmü; yâni, Meclisler kendi tüzükleriyle amel ederler, tanzim ederler hükmü karşısında, bu kanuna hücum olup olmadığı hakkında önceden Meclislerin Riyaset Divanından bir mütalâa almak lâzım gelir. Bu mütalâa alınması hususî temaslara, hususî mutabakatlarla olmaz. Kanun madem tanzim edildi, Anayasa Komisyonuna verildi, her iki Meclisin Riyaset Divanını davet etmeleri ve onların fikirlerini almaları lâzımgeldi. Bu seramoniye riayet edildi mi, edilmedi mi diye sormuştum. Bu hususta açık bir beyanda bulunmadılar. Tavzih etmelerini rica ederim. Zapta geçmesi faydalı olur.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Komisyon sözcüsü.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, gerçi Anayasamızın 85 nci maddesi Meclisler iç faaliyetlerini İktüzükleriyle düzenler der. Fakat bu madde tedvin edilirken hiç şüphesiz İktüzük mefhumuna, İktüzük terimine bütün dünyanın verdiği mânadan gayri bir mâna verilmek istenmemiştir. Kendileri ile bendeniz esas itibariyle tamamen mutabık olduğumu sanıyorum. İktüzük biraz evvel de arz ettiğim gibi - bir heyeti teşrihiye verilmiş olan salâhiyetlerin kullanılma şekli ve merasimini gösteren hukuk kaidelerinin heyeti mecmuasıdır. Ve bu İktüzük kaideleri, sadece o Meclisi ve o Meclisin üyelerini bağlar. (Bu bakımdan da kanundan ayrılır. Binaenaleyh, İktüzük hükümlerine bunu koyduğumuz takdirde hattâ bu İktüzüklerin Senatoda ve Millet Meclisinde birbirinden tamamen yeknesak olmasını temin etsek bile, bu kaidelerin bağlayıcılık vasfı nâkıs kalır. Millet Meclisinin İktüzüğü yalnız Millet Meclisini bağlar, Cumhuriyet Senatosunun İktüzüğü ise sadece C. Senatosunu bağlar. Evvelâ, yeknesak olarak tesbit edilmiş olsa dahi, bunlar bilâhara birbirinden farklı değişikliklere uğradıkları zaman, iki Meclisin münasebetlerinde birtakım güçlüklerle uğramak mukadderdir. Gayet basit bir misal arz edeyim :

«Bu karma komisyonlar iki Meclisin ilgili komisyonlarından seçilecek eşit sayıda üyeden kurulur» diyor. Eşit sayıda üye! Kaç kişidir? Şimdiki tathikatımız şöyledir: Meclisten, Cumhuriyet Senatosundan gelen metin üzerinde benimseneme kararı sâdır olduğu zaman, iki Meclis arasında ihtilâf çıkıyor. O zaman burada komisyon sözcüsü olarak bir takrir veriyoruz. Böyle bir takrir yoksa Riyaset mevkiinde bulunan arkadaşımız kendi tensibi ile Meclisin oyuna bu Karma Komisyon her iki Meclisin falanca komisyonlarından seçilecek şu kadar sayıda bilfarz altışar sayıda üyeden kurulsun diyor. Bu, yüce oylarınıza arz edilip kabul ediliyor. Millet Meclisi Başkanınca, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına bir tezkere yazılıyor. Onlar da kendi Meclisinin ilgili komisyonundan bu adette üye seçiyor. Şimdi, bir an için Cumhuriyet Senatosunu niçin altışar üye seçileceği yolundaki kararı ve Millet Meclisi aldı ve bizden kimseye hiçbir şey sormadı, diye bir itiraz dermeyeran etmiş olabileceğini düşünün. Çok şükür ki, şimdiye kadar böyle bir itiraz dermeyeran edilmedi. Çünkü bu itirazı halletmek, türlü müşkülâta yol açabilir. Binaenaleyh farz ediniz ki; tıpkı bunun gibi Millet Meclisi İktüzüğünde bu gibi karma komisyonlara esas komisyon yedi üye seçer. Ama Cumhuriyet Senatosu İktüzüğünde de beş üye seçer, diye birer hüküm mevcudolsun. Anayasa eşit sayıda dediğine göre, bu eşitliği nasıl temin edeceğiz? Kendiliğimizden onların İktüzüğüne hükmedemeyiz, onlar da kendiliklerinden bizim İktüzüğümüze hükmedemezler. Tek çare, bunun için kanun çıkarmaktır. Çünkü Türkiye Cumhuriyetinde kanunlar, herkesi, her organı, her heyeti bağlar. Burada yedi demişsek, on demişsek Millet Meclisinin komisyonunda on kişi seçecek, Cumhuriyet Senatosunun komisyonu da on kişi seçecek. İş, kendi İktüzüklerini yapmaya sıra gelince, oraya da bu kanuna uygun hükümler koymaya her iki Meclis de mecbur olacak. İşte, bu gibi kanunlara bunun için organik kanunlar denir. (Bu itibarla başlangıç bir kanundan geçmesi daha doğru oluyor; iki tarafın İktüzüklerini mütenezar olarak yapmalarını sağlamak başka türlü, hiç değilse nazariyede mümkün olamayacağı cihetle. İşte bu se-

bepten dolayı bu yola gittik, efendim.

Tekrar hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen yok. Şimdi komisyonun bu madde hakkında bu madde yerine kaim olmak üzere getirdiği yeni bir metin vardır, okutuyorum :

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yasama Meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine ait komisyonumuz raporunun 4 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir; arz olunur :

«Anayasanın 92 nci maddesi gereğince kurulan T. B. M. M. Karma Komisyonları.»

Madde 4. — Anayasanın 92 nci maddesi gereğince kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonları, kendilerine havalesi gereken kanun tasarı veya teklifi hakkındaki raporu Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarındaki görüşmelere esas olmuş bulunan Millet Meclisi komisyonu ile Cumhuriyet Senatosu komisyonu tarafından kendi üyeleri arasından ayrı seçilecek yedişer üyeden kurulur. 16 Ekim 1962 tarihli ve 77 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin 2'nci bendinin 3 nci fıkrası gereğince bir kanun tasarı veya teklifinin sadece kamu gelir veya giderlerini azaltıcı veya çoğaltıcı nitelikteki belli maddelerinin Plân Komisyonunda görüşülmüş olması takdirinde, bu maddenin uygulanması bakımından esas komisyon, tasarı veya teklifi Plân Komisyonundan önce görüşmüş olan komisyonudur. Kanun tasarı veya teklifi komisyonlardaki inceleme süresi İçtüzük gereğince geçirilmiş olduğundan Genel Kurul gündemine alınmışsa, bu kanunun uygulanmasında esas komisyon, tasarı veya teklifin bu sıfatla havalesi edilmiş olduğu komisyonudur.

Cumhuriyet Senatosundan değiştirilerek kabul edilmek suretiyle Millet Meclisine gelen metnin üzerinde Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişikliğin Millet Meclisi Genel Kurulunca benimsenmediğini gösteren oylamanın yapıldığı birleşimden sonra en geç ertesi gün, Millet Meclisi Başkanlığı, durumu Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına bildirir. Aynı gün, Millet Meclisi Başkanlığı, Karma Komisyona üye seçecek Millet Meclisi komisyonunun başkanlığına ve Millet Meclisindeki siyasi parti grupları başkanlıklarına; Cumhuriyet Senatosu Başkan-

lığı da Karma Komisyona üye seçecek Cumhuriyet Senatosu komisyonunun başkanlığına ve Cumhuriyet Senatosundaki siyasi parti grupları başkanlıklarına, her bir siyasi parti gruptan ve siyasi parti gruplarına mensubolmayanlardan seçilecek üye sayısını bildirirler. Bu sayılar, her bir Yasama Meclisinin Genel Kurulundaki siyasi parti gruplarının ve siyasi parti grubu mensubu olmayanların sayılarının o Genel Kuruldaki - boş üyelikler hariç - üye tamsayısının içindeki yüzde oranının yedi rakamına uygulanması suretiyle bulunur; bu suretle doldurulmayan yerler ise, kesirlerin büyüklük sırasına göre bölüşülür; siyasi parti gruplarının, her halde, siyasi parti grubu mensubu olmayanlara nazaran öncelik hakkı vardır. Aynı yerin değişik siyasi parti grupları arasında herbirinin eşit orana sahip dolayısıyla bölüşülememesi bahis konusuysa, adçekmeye başvurulur. Seçici komisyonda temsil edilmeyen siyasi parti grubuna düşen yerler ile kendilerine yer düşmekle beraber eğer seçici komisyonda siyasi parti grubu mensubu olmayanlardan kimse bulunmuyorsa bunlara düşen yerler, aynı esaslara göre diğer kategoriler arasında bölüşülür. Siyasi parti grupları, bu sayıları söz konusu orana uygun bulmadıkları takdirde, bu sayıların bildirilmesinden sonra en geç ertesi gün ilgili yasama meclisinin İçtüzüğü dairesinde itiraz haklarına kullanabilirler; bu itirazlar, ilgili Yasama Meclisinin İçtüzüğüne göre karara bağlanır. Söz konusu sayıların kesinleşmesinden sonra, siyasi parti grupları, adaylarını en geç ertesi gün ilgili yasama Meclisinin Başkanlığına yazıyla bildirirler. Bir siyasi parti grubu kendisine ait bir yerden bir diğer siyasi parti grubu veya siyasi parti grubu üyesi olmayan belli bir komisyon üyesi lehine feragatte bulunabilir. Siyasi parti grubu mensubu olmayan komisyon üyelerinin adaylığı kendileri veya diğer komisyon üyelerince konulur. Bunlardan adaylığı kabul eden bulunmazsa, o kategoriye düşen yer de siyasi parti grupları arasında yukarıdaki esaslar dairesinde bölüşülür. Seçici komisyonlarda seçim işlemleri, her bir Yasama Meclisinin kendi İçtüzüğüne göre yapılır. Millet Meclisi komisyonundaki seçim sonucu derhal Millet Meclisi Başkanlığına; Cumhuriyet Senatosu komisyonundaki seçim sonucu da derhal Cumhuriyet

Senatosu Başkanlığına bildirilir; Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı bu sonucu derhal Millet Meclisi Başkanlığına bildirir.

Millet Meclisi Başkanlığı, bu sonuçların alınmasından sonra en geç üç gün içinde Karma Komisyonu toplantıya çağırır.

Karma Komisyon, ilk birleşiminde gizli oyla bir başkan, bir başkanvekilî, bir sözcü ve bir de kâtip seçer. Başkan ve başkanvekilî aynı Yasama Meclisinin üyesi olamaz; sözcü ve kâtip için de aynı hüküm uygulanır.

Karma Komisyon hakkında Millet Meclisi İktüzüğünün bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Karma Komisyon, raporunu, ilk birleşiminden itibaren otuz gün içinde Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Daha önce Millet Meclisi veya Cumhuriyet Senatosunda ivedilik kararı alınmışsa, bu süre on gündür. Eğer Karma Komisyonun ilk birleşiminden sonra Millet Meclisi veya yetkili olduğu hâllerde de Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı kendi İktüzükleri dairesinde ivedilik kararı almışlarsa, bu rapor, ivedilik kararının alınmasından itibaren on gün içinde sunulur.

Karma Komisyon, Millet Meclisi Genel Kurulu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Genel Kurulunda raporunu kendisi savunur. Karma Komisyon raporunun görüşülmesi ve oylanması İktüzüklerle düzenlenir.»

Anayasa Komisyonu Sözcüsü
İstanbul
Coşkun Kırca

BAŞKAN — Okunmuş olan önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi kabul ettiğiniz ve müzakeresini yaptığınız teklifin 4 ncü maddesi olarak, okunan önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T. B. M. Meclisince kabul edilen kanun metinlerinin Cumhurbaşkanlığına gönderilmesi

MADDE 5. — Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanun metinleri, Cumhurbaşkanlığına Millet Meclisi Başkanlığına gönderilir.

Kanunun kabul tarihi, Türkiye Büyük Millet Meclisince kesin olarak kabul edildiğini gös-

teren oylamanın yapıldığı Yasama Meclisi genel kurulu birleşiminin tarihidir. Eğer kanun metni, 1 nci maddede zikredilen Cumhuriyet Senatosundaki âzami görüşme sürelerinin Cumhuriyet Senatosunda son oylama yapılmadan geçirilmesi sonucunda Millet Meclisinde kabul edilmiş şekliyle Türkiye Büyük Millet Meclisince nihai olarak kabul edilmiş sayılacaksa, kanunun kabul tarihi, bahis konusu âzami görüşme süresinin son bulunduğu günün tarihidir.

Kanunun sayısı, Cumhurbaşkanlığı tarafından Resmî Gazetede yayımlanmak üzere Başkanlığa gönderilirken verilir.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyen?... Buyurun Sayın Kırca.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, bu maddenin son fıkrası hakkında tatbikata mütaallik bir açıklama yapmak için söz almış bulunuyorum. Şimdiye kadar kanunların sayıları Yüksek Heyetinizin malûmudur ki; Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar Müdürlüğü tarafından verilir. Ve halen de böyle yapılmaktadır. Ve bunun gerek eski Anayasamız, gerek yeni Anayasamızın tatbikatı sırasında Cumhurbaşkanlığı Kanunu yayımlanmadan önce yeniden görüşülmesi yetkisini kullanmadığı vakit, hiçbir mahzuru da görülmemiştir. Fakat Cumhurbaşkanı yüksek mâlumunuzdur ki; ya nılmıyorsa 168 numarayı almış olan kanun için bu yetkisini kullanmıştır. Halbuki bu kanundan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş diğer kanunlar da vardır. Bunların numaralarının 168 numara atlanarak mı verileceği; yoksa bu 168 numara verilmemiş kabul edilerek bunu mütaakıp kabul edilmiş kanunlardan birine verilmesini mi icabedeceği hususu muallâkta kalmıştır. Binaenaleyh, en doğru yol, bu numaraların, yayımlanma görevi Cumhurbaşkanınca yerine getirilip Cumhurbaşkanı kanunları Başbakanlığa Resmî Gazetede yayımlanmak emri ile gönderirken, Cumhurbaşkanlığı tarafından verilmesi olacaktır.

BAŞKAN — Madde hakkında başka söz istiyen yok. Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanun tasarı ve tekliflerinin geri alınması ve benimsenmesiyle yeniden verilmesi

MADDE 6. — Kanun tasarıları Başbakanlık; kanun teklifleri de sahipleri tarafından, Millet Meclisi komisyonlarından her an geri alınabilir. Millet Meclisi Genel Kurulunun gündemine girmiş tasarı ve tekliflerin geri alınabilmesi, Genel Kurulun, İçtüzüğe göre vereceği müsaadeye bağlıdır. Millet Meclisi komisyonlarından geri alınan kanun tasarı ve tekliflerinin benimsenmesi Millet Meclisi İçtüzüğüyle düzenlenir. Millet Meclisi Genel Kurulundan geri alınan kanun tasarı ve teklifleri benimsenemez; bunların yeniden verilebilmesi Millet Meclisi İçtüzüğüyle düzenlenir. Türkiye Büyük Millet Meclisince nihai olarak reddedilmiş kanun tasarı ve tekliflerinin yeniden verilebilmesi de Millet Meclisi İçtüzüğüyle düzenlenir.

Millet Meclisince Cumhuriyet Senatosuna sevk edilmek üzere kabul edilen tasarı ve teklifler, artık hiçbir safhada geri alınamaz.

Genel veya katma bütçe kanunları tasarıları ile bu kanunlara ilişkin ek tasarılar ve değişiklik tasarıları, genel veya katma bütçeli daireler için ek ödenek veya olağanüstü ödenek verilmesi hakkındaki kanun tasarıları ve bu kanunlara ilişkin değişiklik tasarıları, söz konusu kanunlarda bölümler arasında aktarma ve olağanüstü aktarma yapılmasına dair kanun tasarılarının geri alınması hakkındaki özel kanun hükümleri saklıdır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millet Meclisi dönemi sonunda kanun tasarı ve tekliflerinin durumu

MADDE 7. — Anayasanın 69 veya 108 nci maddesi gereğince milletvekili seçimlerinin yenilenmesi veya Millet Meclisinin dönem sonuna erişmesi dolayısıyla yeni milletvekili genel seçimlerinin yapılması, hallerinde, Anayasanın 92 nci maddesi gereğince Millet Meclisince Cumhuriyet Senatosuna sevk edilmek üzere sonuçlandırılmamış olan kanun tasarı ve teklifleri hükümsüz sayılır. Bu gibi tasarı ve teklifler, - Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki teklifler hariç - ancak, Anayasanın 103 ncu maddesi uyarınca güven oyu alan yeni Bakanlar Kurulunun veya bir Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin yazılı istemi üzerine hüküm ifade eder. Bu istemin, Bakanlar Kurulu

lunun güven oyu alması tarihinden itibaren doksan gün içinde yapılması gereklidir.

Millet Meclisi Başkanlığı, bu gibi tasarı ve teklifleri, yeniden Millet Meclisi komisyonlarına havale eder. Bu takdirde, Anayasanın 92 nci maddesinde ve Millet Meclisi İçtüzüğünde yer alan usuller, başından itibaren yeniden uygulanır.

1 nci fıkrada söz konusu tasarı ve teklifler dışında kalan tasarı ve teklifler hakkındaki işlemler, Millet meclisi dönem sonuna erişmiş olsa bile Anayasa ve İçtüzükler gereğince devam eder.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen, buyurun Komisyon.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Doğrudan doğruya bu madde ile ilgili olmamakla beraber, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin kanun teklifi insiyatifi konusunda tatbikatta rastlanan, fakat artık bu kanun ve İçtüzük hükmüne ihtiyaç olmadığını sandığım bir hususta Yüksek Başkanlığın dikkatini çekmek ve keyfiyeti zabıtlara geçirmek için söz almış bulunuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi, sıfatıyla Muhterem Cumhuriyet Senato üyeleri de kanun teklifleri verebilmekte ve vermektedirler. Ancak çok yanlış bir şekilde bu tekliflerini Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına sunmaktadır. Bâzı çift Meclis sistemlerinde kanun teklifi veya tasarılarının görüşülmesi, muayyen usullere göre ilk önce, ya Millet Meclisinde veya Senatoda yahut tamamiyle tersine, evvelâ Senatoda, sonra Millet Meclisinde başlatılabilir. Bizim Anayasamız böyle bir sistemi kabul etmiş değildir. Bizim Anayasamız, kanun teklif ve tasarılarının görüşülmesine evvelâ Millet Meclisinden başlanacağına mütaallik bir âmir hükmü ihtiva etmektedir. Böyle olunca Muhterem Cumhuriyet Senatosu üyelerinin verecekleri kanun tekliflerinin Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına verilip, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına Millet Meclisi Başkanlığına havale edilmesi külliyen yanlıştır. Bu usulün Anayasa uygun olarak düzeltilmesi lâzımdır.

Bundan böyle Muhterem Riyasetin, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına kendisine havale

edilmiş kanun tekliflerini kabul etmemesini istirham ederim, efendim.

BAŞKAN — Böyle bir kanuni sarahat karşısında bulunmadığımız için, Riyaset Divanı olarak, bize Cumhuriyet Senatosu Başkanlığından gelmiş olan metinleri de muameleye tabi tutmak zorundayız ve tutacağız.

Madde hakkında başka söz isteyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Çeşitli hükümler

Andiçme

MADDE 8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan Bakanların andiçmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı önünde yapılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan Bakanların andiçmesi, Anayasanın 77 nci maddesinde gösterildiği şekilde yapılır.

BAŞKAN — Buyurun Komisyon.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşların; bu madde Kadri Özek arkadaşımızın gündem dışı bir konuşması vesilesiyle yaptığı bir dilekle ilgilidir. Esasen, hem Anayasanın geçici bir maddesindeki sarahata aykırı olarak Cumhuriyet Senatosunda ileri sürülmüş bâzı iddiaları bertaraf etmek için, hem de Anayasanın 105 nci maddesinin son fıkrasındaki, Bakanlar dokunulmazlık ve yasaklamalar bakımından Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile aynı durumdadırlar, dendiği için, bu hususun tanzimine ihtiyaç duyulmuştur.

Bir kere, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin andiçmesi, behemehal Birleşik Toplantı huzurunda yapılacaktır. Şimdiye kadar böyle olmuştur ve olmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan Bakanların, Anayasa yasaklamaları bakımından da Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleriyle aynı durumda olduğunu söylediğine göre ve andiçme keyfiyeti nevema mânevi bâzı yasaklamaları da beraberinde getirdiği farz olunmak iktiza edeceğine göre, Yüce Meclis karşısında mesul bulunan Bakanların da T.B.M.M. üyesi olmadığı zaman andiçmeleri doğru olacaktır. Andiçmemiş Ba-

kanların da bu kanun yürürlüğe girdikten sonra Birleşik Toplantı huzurunda andiçmeleri yerinde olacaktır.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Aksoy.

REFET AKSOY (Ordu) — Muhterem arkadaşlar; dilimizde güzel bir söz vardır : «Yanılan Bağdat'tan döner.» Biz bu kanunu müzakeret etmekle büyük bir yanlışlık ve hata içindeyiz. İlk defa kürsüye çıktığım zaman kanunun mahiyeti itibariyle heyeti umumiyesi üzerinde, teklif sahiplerinin teklifine mutabık vaziyette olduğumu arz etmiştim. Şimdi gündeme dikkat ettiğimde gördüm ki, bu kanun gündeme alınalı tam dört ay olmuş. Dört aydan beri sıra gelmediği için biz bu kanunun oturup esaslı bir surette tetkik etmeye imkân maalesef bulamadık. Maddeler burada okununca bu kanunun acayıplığı yeniden meydana çıkıyor. Deminki konuşmamda takdiren iltihakımı arz ettiğim hususlar hakikaten bir boşluktu, İctüzükte muallakta kalan bâzı hususlar vardı; bunların tesbitinden ibaret bir keyfiyet olduğunu zannederek mutabakatımı arz etmiştim. Fakat büyük yeminlere, şunlara, bunlara ve saireye intikal edince İctüzüğü nevema bir kanun mahiyetinde ortaya koymak gibi bir şey oluyor. O halde İctüzüğe ne lüzum vardır? Neden şimdiye kadar kendilerinin, muhterem arkadaşımın bahis buyurdıkları Karma Komisyonun hazırlamakla mükellef kılındığı İctüzük neden meydana getirilmedi? Meselâ Cumhuriyet Senatosu İctüzüğünü yaptı; galiba son bir iki maddesi kalmış, onu da ikmal edecek.

Kaldı ki, usul bakımından da biz, hatalı bir yoldayız. Mer'i olan İctüzük der ki, «her hangi bir kanun müzakere edilirken, aidolduğu bakanlığın müzakere sırasında bulunması lâzımdır.» Şimdi, burada hem kadı hem de müsteki kabilinden, hem teklif sahibi hem de komisyon namına arkadaşımız var. Hükümet nerededir? Hükümet yok. Şimdi, son 21 nci madde diyor ki, «bu kanunu Büyük Millet Meclisi yürütür.» Büyük Millet Meclisini kim temsil eder?

Senato Reisi, Riyaset Divanı ve Millet Meclisi Riyaset Divanı. Onlar da yoklar. Anayasa ya aykırıdır bu hal. Yani bu kanunu Anayasa Mahkemesi iptal eder. Bu itibarla devam etmiyelim. Bunu bırakalım. Esaslı bir surette görü-

selim. Okuyalım. Daha açıklasımı arz edeyim: Bu kanunu komisyon geri alsın. Cumhuriyet Senatosunun ve Millet Meclisinin Reislerini çağırsın, mutabakata varsınlar. Burada müzakeresi yapılırken, Millet Meclisi Riyaset Divanından birisi bulunsun. Senatoda müzakere edilirken Senato Riyaset Divanından birisi bulunsun ki, Anayasa hükmüne erişilmiş olsun.

Şayet Riyaset yazılı bir takrir vermem hususunu ileri sürerse, bu yola gitmemelerini rica ederim. Şifahi bir teklifimdir, kabul buyursunlar. Sonra bütün Meclisi alâkadar eden bir kanun. Bakınız şurada hesabedersek ancak 50 kişi var. Olmaz.

BAŞKAN — Sayın Aksoy teklifinizi yazılı olarak vermenizi bilhassa rica ederiz. Çünkü böyle bir usul yoktur, ancak yazılı teklifleri biz oya koyuyoruz, şifahi teklif reye konmaz.

REFET AKSOY (Ordu) — İzah edeyim, efendim. Buradan izah etsem olur mu?

BAŞKAN — Olduğunuz yerden izah ediniz.

REFET AKSOY (Devamla) — Muhterem Reis, Büyük Millet Meclisinin kurulduğu tarihten beri İçtüzük mucibince kaideten teklif yapılır, ama şifahi teklifler de vâkıdır. Riyaset teklifimi reye koyabilir.

BAŞKAN — Sayın Aksoy, biz, kendi altı aylık tatbikatımızı değil, burada 30 yıldan beri çalışan Kanunlar Müdürlüğünün tatbikatını esas alıyoruz ve onu teamül olarak kabul ediyoruz. Ve bu esasa göre de sizden yazılı teklif istiyoruz.

Buyurun Sayın Kırca.

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Çok Sayın Refet Aksoy'dan özür dilerim. Fakat, bir kanun teklifinin Genel Kurul gündeminde 4 ay kalması, onun tetkik edilemeyişi için değil, belki de ziyadesiyle tetkik edilmesi gerektiği hususunda bir delil teşkil etse gerektir.

REFET AKSOY (Ordu) — Hata düzeltilsin de...

ANAYASA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ COŞKUN KIRCA (Devamla) — Şüphesiz efendim. Hiçbirimiz Yüksek Meclisi hataya sürüklemek istemeyiz. Kanun teklifindeki bu hükmün fevkalâde acayip olduğu hususundaki kanaatlerine bendeniz iştirak edemeyeceğim.

Bu hususta hattâ kanun teklifinin sahipleri dahi akıllarına getirmemişlerdir. Bir Milletvekili arkadaşımız, Kadri Özek ikaz etmiş, Komisyonunda bu hususu tezekkür etmişiz, ittifakla karar vermişiz ki, T.B.M.M. Üyesi olmayan Bakanların da T.B.M.M. inde andığımız yerindedir.

Binaenaleyh, bu kadar masun bir husus, şu kanun teklifinin ki dört aydır Genel Kurul gündeminde bulunuyor. Geriye alınması için bir sebep olmasa gerektir. Bunu yüksek heyetinizin insafli takdirine arz etmek isterim.

Bendenizin burada bulunuşuma gelince; İçtüzüğün 44 neü maddesi benim burada yalnız olarak bulunabilmeliğimi âmirdir. Kaldı ki bendeniz bugüne kadar şu sırada oturan komisyonların hiçbirisinin misapları ile oturduklarında görmedim ve buna içtüzüğün 44 neü maddesi bâzı kayıtlarla imkân vermektedir. Bu itibarla hakikaten gecikiyoruz. Aslında sayın Bozbeyleyle de Anayasa Komisyonu sözcüsü olarak yaptığım bir konuşmada şu hususlar üzerinde a ulaştığımı zannediyorum. İç tüzük Anayasa Komisyonundan çıkmıştır. 358, hâttâ daha fazla adette, tam olarak - aklımda değil - maddelik bir içtüzüktür. Aşağı - yukarı bütün dertlerimizi halledeceğine ümidediyoruz. Bunun raporunu yazmakla iştilal ediyoruz. Ancak içtüzüğün - salim bir şekilde yürüebilmesi için evvelimide Cumhuriyet Senatosu ile Millet Meclisinde yeknesak şekilde tanzim edilmesi gereken bir takım hususların daha evvel kanun şeklinde çıkması gerekmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğü de yine siyasi parti gruplarının tefrik ettikleri arkadaşlar tarafından kurulan komitece hazırlanmış ve çok zaman evvel muhterem Başkanlığa takdim edilmişti. Bu hususta Birleşik Toplantının kurduğu Komisyon, maalesef bir bir türlü toplanamamıştır. İtiraf ederizki, bu birleşik toplantı içtüzüğünde, umumi hükümler itibariyle Millet Meclisi İçtüzüğüne atıfta bulunulduğu için o kadar da acele edilmesine mahal yoktur.

Fakat, İçtüzük teklifi Anayasa Komisyonunun raporu ile birlikte yakında huzuruza gelecektir. Bu İçtüzük teklifinin bilâhara iki Meclisin münasebetlerini tesbit edecek bu ve

bunun gibi kanunlarla yeniden değiştirilmesini arzu etmiyorsak; çok istirham ediyorum, görüşmekte bulunduğumuz bu teklifi Komisyona iade etmeyiniz, bu teklif 4 ay huzurunuzda kalmıştır, bir an evvel çıksın ve Senatoda da görüşülsün ve her iki Meclis, İktüzüklerini yapmakda bir takım yeknesak esaslara sahip olabilsin, efendim.

FERDA GÜLEY (Ordu) — Sual soracağım, efendim.

BAŞKAN — Komisyondan sual var. (Ekseriyet yok sesleri.)

(Beş Milletvekili ayağa kalkarak yoklama

yapılmasını talep ettiler.)

BAŞKAN — Beş arkadaş kalkıp ekseriyetin olmadığı ve yoklama yapılmasını talebetmektedirler. Ekseriyeti tesbit etmek durumundayız. O itibarla sual sormaya da imkân yoktur. Yoklama yapacağız.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama neticesinde ekseriyetin kalmadığı anlaşıldığından 7 Haziran 1963 Cuma günü saat 14 de toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati 17,50

Dönem : 1

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 304

Hususi idarelerden maaş alan İlkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi, taltif ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (1/227)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71/1779/929

15 . 6 . 1962

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 5 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Hususi İdarelerden maaş olan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi, taltif ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek sağlık ve içtimai yardım sandığı ile yapı sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

G E R E K Ç E

4357 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinde:

«İlkokul» öğretmenlerinden vazifelerini kusursuz yaptıkları aşağıda adları yazılı makamlardan ikisinin ayrı ayrı veya müşterek olarak her yıl verecekleri müspet raporla tesbit edilenlerin maaşları, bu kanunda yazılı esaslara göre Maarif Vekilligince bir üst dereceye çıkarılır.

1. İlköğretim Müfettişiyle Başöğretmen,
2. Maarif Müdürüyle Başöğretmen,
3. İlköğretim Müfettişiyle Maarif Memuru,
4. Maarif Müdürüyle Maarif Memuru,
5. Maarif Müdürüyle İlköğretim Müfettişi» denilmektedir.

Bu maddenin uygulanması suretiyle öğretmenlerin terfilerinin sağlanmasında son zamanlarda birtakım aksaklıklar meydana gelmekte bulunmuştur.

Cumhuriyet Hükümetlerimizin Millî Eğitim dâvasının bütün vatandaşları mecburi öğretimden geçirmek olduğunda şüphe yoktur. Bu gayeye ulaşmak için okul ve öğretmen sayısı her yıl artırılmaktadır. Bunlara ilâve olarak 97 sayılı Kanunla da 10 000 den fazla yedek subay adayı, öğretmen camiasına katılarak 98 sayılı Kanunla alınan kadrolarımıza atanmıştır.

Bu öğretmenlerin büyük bir kısmı tek öğretmenli okullarda çalışmaktadırlar.

Öğretmen durumu bu merkezde olduğu halde bunları teftiş ve murakabe edecek, kendilerine rehberlikte bulunacak ilköğretim müfettişleri kadroları öğretmen kadrolarına paralel olarak artırılmamakta bulunduğu da bir vakiadır.

Bu sebeple öğretmenlerin terfilerine esas olan teftişleri tam olarak yapılamamaktadır.

Gerçi 4357 sayılı Kanunun anılan maddesi terfiye esas olan raporların muhtelif makamlar tarafından tanzim edilebileceğini hükme bağlamış ise de yukarıda da işaret edildiği üzere köy okullarının ekserisinin tek öğretmenli bulunması, türlü sebeplerle Millî Eğitim Müdürleriyle İlköğretim Müdürlerinin bütün öğretmenleri yerlerinde görememeleri ve tek öğretmenli okul öğretmenlerinin kendileri hakkında rapor düzenliyememesi dolayısıyla İlköğretim Müfettişleri raporları terfiye esas olarak alınmaktadır.

Kadro kifayetsizliği dolayısıyla teftiş görevi lâıykıyla yapılamayınca her yıl alacakları müspet raporlar da terfi için şart bulunduğuna göre öğretmenlerden bir kısmı kendilerine atfı mümkün olmıyan bir sebeple terfi ettirilememiş ve mağdur durumda bırakılmış olmaktadır.

Maddenin tatbikinde görülen diğer bir aksaklık da bir ders yılını hasta bulunduğu için raporla geçiren öğretmenlerin durumu teşkil etmektedir. Burada da öğretmene atfı mümkün bir hal olmadığını izaha ihtiyaç yoktur.

Bu sebeplerle öğretmenlerin yukarıda anılan veya bunlara benzer ve kendilerine aid olmıyan sebeplerle bir terfi müddeti içinde bir yıl teftiş görememiş olmalarının ehliyetsizlik sayılmaması lâzımgeldiğine dair olan ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. : 1/227

Karar No. : 2

6 . 10 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Başkanlığınız tarafından komisyonumuza havale buyurulan «Hususi idarelerden maaş alan ilköğretim öğretmenlerinin kadrolarına terfi, taltif ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İhtimai Yardım Sandığı ile yapı sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ilgili Hükümet temsilcisinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek tasarının metnine geçilmiştir.

Tasarıda metnin başlığı aynen kabul edilmiş, yalnız birinci maddede 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine eklenen fıkranın vuzuha kavuşturulması gayesiyle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir terfi süresi içinde bir yıl (ders yılı) deyiminin «bir terfi süresi içinde bir ders yılı» şeklinde, teftiş görmemiş olması ibaresinin de «teftiş görmemiş olmaları» anlamında değiştirilmesine karar verilmiştir.

Tasarının ikinci ve üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi Genel Kuruluna arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan <i>T. Demiray</i>	Sözcü <i>B. Akdağ</i>	Kâtip <i>Ş. Pehlivanoglu</i>	Ağrı <i>R. Polat</i>
Antalya <i>İ. Ataöv</i>	Artvin <i>S. Eminağaoğlu</i>	Aydın <i>M. Gedik</i>	Aydın <i>M. Ş. Koç</i>
Bingöl <i>S. Aydar</i>	Çanakkale <i>A. N. Akay</i>	Denizli <i>R. Şenel</i>	Erzurum <i>C. Dursunoğlu</i>
Giresun <i>N. Erkmen</i>	Giresun <i>N. Tiralı</i>	İstanbul <i>R. T. Burak</i>	Manisa <i>S. Çağlar</i>
Nevşehir <i>A. B. Numanoglu</i>	Tekirdağ <i>T. Kut</i>	Tunceli <i>V. Kızıoğlu</i>	

HÜKÜMET TASARISI

Hususi idarelerden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi, taltif ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek sağlık ve içtimai yardım sandığı ile yapı sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«Öğretmenlerin kendisine atfı mümkün olmayan bir sebeple bir terfi süresi içinde bir yıl (ders yılı) teftiş görememiş olması o yılın başarisiz sayılmasını icabettirmez.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

29 . 5 . 1962

Başbakan <i>İ. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>A. Eyidoğan</i>
Devlet Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>H. O. Bekata</i>
Devlet Bakanı <i>N. Öktem</i>	Devlet Bakanı <i>N. Su</i>
Adalet Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>
İçişleri Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>
Maliye Bakanı <i>Ş. İnan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. İncesulu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı <i>İ. Gürsan</i>
S. ve So. Y. Bakanı —————	Güm. ve Tekel Bakanı ve Sa. ve So. Y. B. V. <i>Ş. Buladoğlu</i>
Tarım Bakanı <i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı <i>C. Akyar</i>
Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>
Ba. - Ya. ve Tur. Bakanı <i>K. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>M. Güven</i>

MILLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Hususi idarelerden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi, taltif ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4357 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«Öğretmenlerin kendisine atfı mümkün olmayan bir sebeple bir terfi süresi içinde bir ders yılı teftiş görmemiş olmaları o yılın başarisiz sayılmasını icabettirmez.»

MADDE 2. — Tasarının ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dönem : 1

Toplantı: 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 303

**Köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin
2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun
tasarısı ile İmar ve İskân ve İçişleri komisyonları
raporları (1/209)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1761 - B/1742

6 . 6 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

İmar ve İskân Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 30 . 5 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

Vatandaşa, her türlü itiraz kapılarını kapıyan, 7478 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin ikinci fıkrasındaki hüküm Anayasamızın 31 nci ve 114 ncü maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Vatandaşın en tabii hakkı olan ve Anayasa ile teminat altına alınmış bulunan yetkili mercilere başvurma ve itiraz etme hakkının, hususi bir kanunla ortadan kaldırılması hiçbir surette yerinde görülmez.

Bu itibarla bahis konusu fıkranın yürürlükten kaldırılması bir zarurettir.

İlişik kanun tasarısı da bu zaruretin ışığı altında hazırlanmıştır.

İmar ve İskân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

İmar ve İskân Komisyonu

Esas No: 1/209

Karar No: 9

13 . 9 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Gerekçede serd edilen hususlar Komisyonumuzca da yerinde görülerek kanun tasarısı aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havale gereğince İçişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İmar ve İskân Komisyonu Başkanı
ve bu rapor Sözcüsü
Ankara
İbrahim İmirzahoğlu

Kâtip
Çorum
Muzaffer Dünder

Bursa
E. Rüştü Akyürek
İmzada bulunamadı

Konya
Vefa Tanır

Manisa
Nusret Köklü

Uşak
İbrahim Bulanalp

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No: 44
Karar No: 1/209

5 . 10 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Köy içme suları hakkındaki Kanununun 14 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüldü.

Vatandaşın, yetkili mercilere itiraz etmek hakkını kaldıran ve Anayasamızın 31 ve 144 ncü maddelerine aykırı bulunan 7478 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılması maksadiyle hazırlanmış bulunan tasarı Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu Başkanı
İzmir
Osman Sabri Adal

Başkanvekili
Kırklareli
Alâeddin Eriş
İmzada bulunamadı

Bu rapor Sözcüsü
Eskişehir
Şevket Asbuzoğlu

Ankara
İ. Sıtkı Hatipoğlu

Erzurum
Adnan Şenyurt

Kütahya
Sezai Sarpaşar

Maras
Ali Hüdaioğlu
İmzada bulunamadı

Mardin
Şevki Aysan

Sivas
İbrahim Göker

Sivas
Rahmi Günay

Van
Şükrü Köserioğlu

Zonguldak
A. Fuat Ak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Köy içme suları hakkındaki Kanununun 14 ncü maddesinin ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 7478 sayılı Köy içme suları hakkındaki Kanununun 14 ncü maddesinin (Bu kararlar aleyhine adli ve idari kaza mercilerine müracaat edilemez) hükmünü ihtiva eden ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

30 . 5 . 1962

Başbakan <i>İ. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı <i>A. Eyidoğan</i>
Devlet Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>H. O. Bekata</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Devlet Bakanı <i>N. Su</i>
Adalet Bakanı <i>Ş. Kurutluoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>
İçişleri Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>
Maliye Bakanı <i>Ş. İnan</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. İncesulu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı <i>İ. Gürsan</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı —————	Güm. ve Tekel Bakanı <i>Ş. Buladoğlu</i>
Tarım Bakanı <i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı <i>C. Akyar</i>
Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>
Ba. Ya. ve Turizm Bakanı <i>K. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>M. Güven</i>

**Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve iki arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna (1) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları
(2/22)**

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı olup, Meslekî ve Teknik Öğretim okulları meslek ve atelye öğretmenliklerine muvakkat öğretmen olarak tâyin edilenlere dair Kanuna 3 ncü ve 4 ncü geçici maddelerin eklenmesine dair kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi saygı ile rica ederiz.

8 . 12 . 1961

Adana Milletvekili
Kemal Sarıbrahimoğlu

Sivas Milletvekili
Rahmi Günay

Sivas Milletvekili
Ahmet Kançal

GEREKÇE

5965 sayılı Kanununun 1 nci maddesi ile, 4644 sayılı Kanununun 2 nci maddesi ilga edilmekle beraber, geçici bir ve ikinci maddeleriyle, pek yerinde olarak, bu hükmü tevfiқан Meslekî ve teknik öğretim okulları meslek ve atelye öğretmenliklerine tâyin edilmiş bulunan, muvakkat öğretmenlerin, beş yıl hizmet etmiş olanları ile, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, muvakkat öğretmen olarak istihdamlarına devam olunanlar, himaye edilmiş ve geçici birinci madde ahkâmına tevfiқан, daimî öğretmenliğe geçebilme yolu açık bırakılmıştır.

Ancak, kanun tedvin edilirken, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte askere çağırılmış olanların veya askerliğini yapmakta olanların, durumu zühule hamli kuvvetle muhtemel bulunan bir unutkanlıkla düşünülmemiştir.

Filhakika, 4379 sayılı Kanununun 5585 sayılı Maaş Kanununa ek Kanunla muaddel 1 nci maddesi «aslı bir vazifeye tâyin edildikten sonra muvazzaf askerlik hizmetini ifa için silâh altına alınanların memuriyetleriyle alâkaları kesilir; bunlardan terhislerinden itibaren üç yıl içinde memuriyet talebinde bulunanlar eski sınıf ve derecelerine muadil memuriyetlere tercihan tâyin olunurlar» hükmü ile, askere alınanların memuriyetle alâkalarının kesilmesini âmiridir.

5965 sayılı Kanun ise, muvakkat öğretmenlerin tâyinlerinin mesnedi olan 4644 sayılı Kanununun 2 nci maddesini ilga etmiş bulunduğuna nazaran, idare tarafından bunların askerden dönüşlerinde eski sınıf ve derecelerine muadil memuriyetlere, yani muvakkat öğretmenliklere tâyinlerine imkânı kanuni mevcut değildir.

Millî Eğitim Bakanlığı da şimdiye kadar bu görüşle hareketle, müracaat eden muvakkat öğretmenlere, vazife vermemektedir.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü masraf K. Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığına 24 . 9 . 1952 tarih ve 26107 sayılı yazıları karşılığı olarak, 115566 - 108/16220 sayılı ve 16 . 12 . 1952 tarihli yazı ile, bu düşünceye bulunduğunu açıkça ifade etmiştir.

Askere çağırılmadan birkaç sene hizmet etmiş kimselerin bu hizmetlerinin, vazî kanun tarafından müstesap hak olarak himaye edilmemek istendiği kabule imkân yoktur. Zira, geçici bir ve ikinci maddeler, bu şekilde düşünmeye imkân vermiyecek derecede sarîh ve müstesap hak prensiplerine uygundur.

Bu hale göre ortada vazî kanunun, iradesine uygun olarak düzeltilmesi iktiza eden, bir zulmün bulunduğunu kabulde zaruret vardır. İşte kanun teklifimiz bu boşluğu doldurmak ve yıllardan beri istenmediği halde, masum bir unutkanlık yüzünden, heder olan vatandaş hakkını ve hukukunu hakkaniyet ve adalet esasları dairesinde telâfi maksadına matuftur.

Teklifimizin kabulü ile, adedi elliye müteceviz muvakkat öğretmenin yıllarca devam etmiş olan ıstıraplarına son verilmiş ve istikbale ümitle bakmalarına imkân sağlanmış olacaktır.

1957 yılı bütçe kanunu lâyihasında açıkça ifade edilmiş olduğu üzere, meslekî ve teknik öğretim okullarında, halen 710 öğretmene ihtiyaç vardır. Bu kanunun kabulü ile, öğretmen ihtiyacı da kısmen de olsa tatmin edilmiş olacaktır.

Bu sebeplere binaen kanun teklifimizin kabulünü arz ve ıstırah etmekteyiz.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millî Eğitim Komisyonu

14 . 2 . 1962

Esas No. : 2/22

Karar No. : 8

Yüksek Başkanlığa

Başkanlığınız tarafından komisyonumuza havale buyrulan «Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve iki arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine» dair kanun teklifi, teklif sahibi ve Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Kanun teklifinin gerekçesi aynen kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin metninin başlığı, tatbikatta kolaylık temini için taallük ettiği mevzuu anlatır hale sokularak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi.»

Metnin geçici 3 ncü maddesi, teklifteki geçici 4 ncü madde ile memzuçen mütalâa edilmek suretiyle her iki maddenin istihdaf ettiği gayeyi temine yarar. Ve kanun tekniğine uygun şekilde, Millî Eğitim Bakanlığının teklifleri de nazara alınarak, aşağıdaki şekle sokuldu :

«Askerde bulunmaları dolayısıyla 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin verdiği haklardan istifade edemiyenler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde müracaat ettikleri takdirde, halen öğretim mesleğinde bulunmayanlar, Bakanlıkça bir imtihana tâbi tutulmak suretiyle, halen öğretim mesleğinde bulunanlar imtihansız olarak 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümlerinden faydalanırlar.»

Zira 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi delâletiyle geçici 1 nci maddesi, 2 nci maddeden faydalanacakların munsifane ölçüler için de müktesep haklarını korumuş ve tâyin şekillerini tesbit etmiştir.

Kanun teklifinin varmak istediği gaye de 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin ve 2 nci madde delâletiyle 1 nci maddesinin temin ettiği haklardan 5965 sayılı Kanunun meriyeti tarihinde fiili askerlik hizmetini yapmakta olan geçici öğretmenleri aynı şartlarla müstefit kılmaktır. Yeni metin bu gayeyi tahakkuk ettirmektedir.

Geçici 4 ncü madde de teklif sahibinin metni yukardaki mucip sebeple çıkarılmış, ancak kanunun işliyebilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerinin mütalâasına uygun bir şekilde, teklif sahibi Kemal Sarıbrahimoğlu tarafından ilâvesi talebedilen aşağıdaki kadro cetvelinin kabulü, ve geçici 4 ncü maddenin bu şekilde kaleme alınması uygun görülmüştür.

Bu kanunun tatbikatında kullanılmak üzere 52 kişilik aşağıdaki kadro cetveli kabul edilmiştir.

I Numaralı Cetvel

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş tutarı
8	Öğretmen	8	700
9	»	12	600
10	»	20	500
11	»	12	450

Metnin 3 ncü maddesindeki (Bakanlar Kurulu) yerine (Millî Eğitim Bakanlığı) denmesi kanunun tekniği bakımından uygun görülmüştür.

Maliye Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Komisyon Başkanı

T. Demiray

Sözcü

B. Akdağ

Kâtip

Ş. Pehlivanoglu

Üye

S. Eminağaoğlu

Üye

M. Gedik

Üye

M. Ş. Koç

Üye

M. S. Aydar

Üye

R. Şenel

Üye

C. Dursunoğlu

Üye

S. Çağlar

Üye

T. Kut

Üye

F. Ülkü

Üye

V. Kışoğlu

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. 2/22
Karar No. 22

2 . 1 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu, Sivas Milletvekili Rahmi Günay ve Ahmet Kangal, Millet Meclisi Millî Eğitim Komisyonu tarafından tetkik ve tadilen kabul olunup Kanunlar Müdürlüğü 15 . 2 . 1962 tarih ve 324 sayı ile havale buyurulan «18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi» komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Kanun teklifinin gerekçesi ve Millî Eğitim Komisyonu teklifi uygun görüldü.

Havalesi gereğince eklice sunulan kanun teklifinin Bütçe Komisyonuna tevdi kılınmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verildi.

Maliye Komisyonu

Başkanı	Başkanvekili	Kâtip	
Kocaeli	Muş	Ağrı	Bolu
C. Babac	S. Mutlu	N. Güngör	K. İnal
Çorum	Erzurum	Gümüşane	Kütahya
I. Tombuş	G. Karaca	N. Küçükler	A. Erbek
Manisa		Zonguldak	
Y. Yakut		S. T. Müftüoğlu	

Bütçe Komisyonunun raporu

Millet Meclisi
Bütçe Komisyonu
Esas No. : 2/22
Karar No. : 75

20 . 9 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve iki arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olmakla Millî Eğitim ve Maliye Bakanlığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Teklifin gerekçesinde de belirtildiği üzere 5965 sayılı Kanunla liyakat imtihanı vermek ve (5) sene hizmet görmek şartıyla sanat okullarında çalışan muvakkat öğretmenlerin kadroya alınmaları temin edilmiş bulunmaktadır.

Ancak askere alınmaları dolayısıyla vaktinde müracaat edemiyerek bu haktan istifade edemiyen bazı muvakkat öğretmenlerin bu haklarının zâyi olmaması için yine aynı usuller dairesinde kadroya alınmalarını temin maksadiyle sevk edilen kanun teklifi komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Millî Eğitim Komisyonunun metni müzakereye esas tutularak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci maddede zikredilen geçici 4 ncü madde ve ekli cetvel ve bakanlığın elinde mevcut kadroları bulunması hasebiyle, lüzumsuz görülmüş ve metinden çıkarılmıştır. Buna göre başlık ve birinci madde değiştirilmiştir.

Diğer maddeleri aynen kabul edilen kanun teklifi Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Elâzığ Ö. F. Sanaç	Başkan V. Elâzığ H. Müftügil	Sözcü Ordu A. H. Onat	Kâtip Balıkesir C. Bilgehan
Artvin S. O. Avcı	Aydın İ. Sezgin	Balıkesir F. İslimyeli	Diyarbakır R. Iskenderoğlu
Erzurum C. Önder İmzada bulunamadı	Gümüşane S. Savaç İmzada bulunamadı	Hatay Ş. İnal	İstanbul R. Ülker
Kırşehir S. H. M. A. Bilgin	Konya İ. Baran	Konya C. Yılmaz	Maras E. Kaplan
Maras A. Karaküçük	Muğla T. Şahin	Sakarya N. Bayar	Sinop M. Alicanoğlu
	Trabzon A. Ş. Ağanoğlu	Yozgat C. Sungur	

**ADANA MİLLETVEKİLİ KEMAL SARIIB-
RAHİMOĞLU VE 2 ARKADAŞININ TEKLİFİ**

18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı olup Meslekî ve teknik öğretim okulları meslek ve atelye öğretmenliklerine muvakkat öğretmen olarak tâyin edilenlere dair Kanuna üçüncü ve dördüncü geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 18 Haziran 1952 ve 5965 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici üçüncü ve dördüncü maddeler eklenmiştir.

Geçici madde 3. — 18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanunun 1 nci maddesi ile kaldırılmış olan 4644 sayılı Kanunun 2 nci maddesi hükmü gereğince meslekî ve teknik öğretim okulları meslek ve atelye öğretmenliklerine muvakkat öğretmen olarak tâyin edilmiş olanlardan, beş yıl hizmet etmeden muvazzaf askerliklerini yapmak için görevlerinden ayrılmış bulunanlar, askerden dönüşlerinde, müracaatları halinde, meslekî ve teknik öğretim okulları meslek ve atelye öğretmenliklerine muvakkat öğretmen olarak tâyin olunurlar. Bunlardan askere gitmeden yaptıkları muvakkat öğretmenlik süreleri, ilâve edilmek suretiyle, hizmet yılları beş seneyi dolduranlar, hakkında, da 5965 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesi hükümlerine göre muamele olunur.

Geçici madde 4. — Göreve tâyinlerinde, tâyinlerine kadar geçen zaman kıdemlerine zammedilir ve geçmiş yıllar maaşları ödenir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 18 Haziran 1952 ve 5965 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici üçüncü ve dördüncü maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Askerde bulunmaları dolayısıyla 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin verdiği haklardan istifade edemeyenler bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde müracaat ettikleri takdirde, halen öğretim mesleğinde bulunmayanlar, Bakanlıkca bir imtihana tâbi tutulmak suretiyle, halen öğretim mesleğinde bulunanlar imtihansız olarak 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümlerinden faydalanırlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun tatbikinde kullanılmak üzere 52 kişilik ve aşağıdaki kadro cetveli kabul edilmiştir.

(1) numaralı cetvel

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş tutarı
8	Öğretmen	8	700
9	»	12	600
10	»	20	500
11	»	12	450

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Eğitim Bakanı yürütür.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Millî Eğitim Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonunun geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Millî Eğitim Komisyonunun geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

18 Haziran 1952 tarih ve 5965 sayılı Kanuna geçici 3 ncü maddenin eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 18 Haziran 1952 ve 5965 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici üçüncü madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Askerde bulunmaları dolayısıyla 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin verdiği haklardan istifade edemeyenler bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren (1) yıl içinde müracaat ettikleri takdirde, halen öğretim mesleğinde bulunmayanlar, Bakanlıkça bir imtihana tâbi tutulmak suretiyle, halen öğretim mesleğinde bulunanlar imtihan-sız olarak 5965 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümlerinden faydalanırlar.

MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı: 224

Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhasebesinin 1962 yılı Aralık ve 1963 yılı Ocak - Şubat ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/21)

Hesapları İnceleme Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Hesapları İnceleme Komisyonu
Esas No. 5/21
Karar No. 7

30 . 5 . 1963

8 345 059 06	Aralık başında bankada mevcut para
+ 19 127 988 54	Aralık 1962 Ocak, Şubat. 1963 aylarında Ziraat Bankasının aldığı para
<hr/>	
27 473 047 60	Toplam
16 619 165 35	Aralık 1962 Ocak, Şubat 1963 aylarında Ziraat Bankasının harcadığı para
<hr/>	
10 853 882 25	Mart 1963 başında bankada mevcut para

T. B. M. Meclisi Saymanlığının Aralık 1962 Ocak, Şubat. 1963 aylarına ait hesapları incelendi.

Aralık 1962 de Ziraat Bankasındaki mevcudu ile Aralık 1962 Ocak, Şubat 1963 aylarında Hazine'den alınarak bankadaki hesaba yatırılan meblâğın ceman 27 473 047,60 lira bulunduğu ve aynı aylarda yapılan sarfiyatın 16 619 165,35 lira olduğu, mevcuttan sarf olunan miktar tenzil edildikten sonra Mart 1963 başında bankadaki kasa mevcudunun 10 853 882,25 liradan ibaret bulunduğu Saymanlıktaki defatir ve evrakı sarfiye ile banka dekontlarının mutabakatından anlaşıldığı ve yapılan sarfiyatın kanun ve mevzuata uygun olduğu görülmüştür.

Umumi Heyetin itilama arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
Afyon Karahisar	Konya	Amasya	Malatya
V. Başaran	A. Kuzucu	M. K. Karan	A. Akşit

Denetçi	Ankara	Gaziantep	Malatya
Erzurum	F. N. Yıldırım	H. İncioğlu	A. Fırat
T. Bilgin		İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı

Rize
C. Yalçın

Sakarya
M. Güner

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 223

Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve 4 arkadaşının, 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 2/342)

9 Kasım 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

T.C. Emekli Sandığı hakkındaki 5434 sayılı Kanunun yüzüncü maddesini değiştiren 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifimiz ilişik olarak sunulmuştur. Gereğini müsaadelerine arz ederiz.

Kars Milletvekili
Sırrı Öktem

Izmir Milletvekili
Mehmet Ali Aytas

C. Senatosu
Eskişehir Üyesi
Gavsî Uçagök

Istanbul Milletvekili
Zekâî Dorman

Nevşehir Milletvekili
Ali Baran Numanoğlu

GEREKÇE

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 100 nci maddesini değiştiren 7350 sayılı Kanunla emekli aylığı almakta iken, emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilenlerin tekrar emekliye ayrılmaları halinde, kendilerine veya ölümleri halinde dul ve yetimlerine son ayrıldıkları maaş baremi üzerinden emekli aylığı bağlanması kabul ve bu kanunun 2 nci ve muvakkat 105 ve 106 nci maddeleriyle de bu maksat muhtelif hallere ve şartlara göre tanzim edilmiştir.

Bu suretle emeklilikten sonraki hizmetlerde, 2 nci defa emeklilikte sayılmış hizmetleri âdil bir ölçüyle tâyin edilmiştir.

Ancak bu kanun 13.6.1959 tarihinde yürürlüğe girdiğinden bu tarihten önce 2 nci defa emekliye sevk edilenlere teşmil edilmediğinden yeniden bir eşitsizlik ihdas edilmiştir.

Filhakkın 13.6.1959 tarihinden çok önce 1 nci defa emekliye sevk edilenlerin müstahak buldukları emekli aylıkları bu kanunla himaye görenlere nazaran çok azdır. Hele İstiklâl Harbinden yadigâr kalan bâzı zevatın zaferi takiben emekliye sevk olunarak Millet Meclisinde veya Hariciye Vekâletinde temsilî vazifeler ifa ettikten sonra emekliye sevk edilirken-son barem derecelerinin dikkate alınmaması, artık çalışma gücünü kaybetmiş bulunan bu fedakâr millet hizmetkârlarının âhîr ömürlerinde zaruret içinde kalmalarını intacetmiştir. Bunların hayatta kalabilen miktarları sayılabilecek kadar azdır.

Müktesep bir hakkın tanınması suretiyle ne Hazineye ne de Emekli Sandığına büyük bir külfet yüklemeyecek mahiyette olan bir emri hayrın Yüce Meclise kabul edileceği düşünülerek 7350 sayılı Kanuna geçici 107 nci maddenin ilâvesi suretiyle işbu kanun teklifi sunulmuştur.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No: 2/342
Karar No: 34

11 . 1 . 1963

Yüksek Başkanlığa

9 . 11 . 1962 gün Kanunlar Müdürlüğü 3582 sayı ile havale buyurulan Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve 4 arkadaşının 5434 sayılı Kanununun 100 ncu maddesini değiştiren 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi, Maliye, Emekli Sandığı temsilcileri ve teklif sahibi huzuriyle tektik ve müzakere olundu.

7350 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra emekli iken yine emeklilikle ilgili bir vazifeye tâyin edilenler bu vazifeden ikinci defa emekliye sevklerinde ilk ve ikinci hizmet süreleri birleştirilerek son aldıkları aylık tutarı üzerinden emekli aylığı tahsis edilmek suretiyle müktesep hakları teslim edilmiştir.

Ancak bu kanun neşrinden önce ikinci defa emekliye sevk edilmiş bulunanlara ise son aylıkları ve müktesep hakları nazara alınmadan ilk defa emekliye ayrıldıkları düşük derece ve aylık üzerinden maaş tahsis edilmiş olduğundan aynı haklara sahip eski ve yeni emekliler arasında nisbetsiz bir adaletsizlik meydana çıkmıştır.

Emeklilikle ilgili vazifelerde bulunanlara ait maaş ve ücret kanunları hayat konjonktürüne para değerine göre devamlı artışlar kaydederken ikinci hizmet devresinde çalışarak, başarı sağlayarak terfi etmek suretiyle diğer memurlarla birlikte iktisat edilen derece ve rütbenin aylık tutarı nazara alınmadan ilk emekliye sevk edildikleri tarihteki daha düşük derece ve aylık tutarı üzerinden maaş tahsisi insaf ile de telif edilemez şekilde müesses bir hakkın zıyanını intaetmiş ve ikinci emeklilik süresi zarfında her terfi ettiği derecenin maaş tutarı nisbetinde gittikçe yükselen bir seviyede kurumlarınca ve şahıslarınca her iştirakçi gibi Emekli Sandığına ödenmiş bulunması tabii olan keseneklerin tutarı sandığa gayrimeşru bir irat sağlamıştır.

Sandıkça karşılığı tahsil edilmiş olan bir meblâğın her iştirakçiye sağlamış bulunduğu müktesep haktan mahrum bırakıldıkları anlaşılan mağdurlar ve eşleri halen çok ihtiyarlanmış yetimleri ise büyümüş maaş tahsis çağını aşmış bulduklarından Maliye ve Sandık temsilcilerinin malî külfet bakımından tahmin ve hayal ettikleri miktar ve meblâğla mukayese edilemeyecek azınlıkla buldukları yine hayat sigortası risk prensiplerinin başında gelen Türkiye de insan ömrü vasatısının kesin haddi ile sabittir.

Müktesep haklarının tanınması suretiyle 7350 sayılı Kanundan istifade eden emsaller ile eşit duruma kavuşturularak ahir ömürlerinde mağduriyetten kurtarılması istenilenlerin kanun teklifi mucip sebeplerinde sarahatle ifade edildiği veçhile daha çoğu Kuvayı Milliye devrinden kalmış Atatürk inkılâplarında fedakârlıkla çalışmış güzide millet hizmetkârlarıdır.

İadei muhasebe zarureti ile büyük bir kadronun istihdam ve otuz yıllık hesabatın geçirilme külfeti bakımından serd edilen mütalâalarında eski yıllara ait müterakim farklardan vazgeçilmek ve gözlerde büyütülmek istenilen işi basitleştirmek suretiyle karşılanması mümkün görülmüş ve bu durumda bulunanların son ayrıldıkları kuruma bir yıl zarfında dilekçe ile müracaat ederek ikinci hizmet süreleri zarfında iktisabettikleri dereceleri ve aylık tutarlarını gösterir bir belge alıp Emekli Sandığına ibraz etmek suretiyle bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren durumlarını ıslâh ettirmeleri ve eski yıllara ait müterakim farkları talebetmemek şartıyla muamelede ve hesapta kolaylık sağlanması ve malî portenin de daha azalması mümkün görüldüğünden kanun teklifi-

nin ilişik değiştiri veçhile tedvinine ve havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verildi.

Başkan
Gümüşane
Necmeddin Küçüker

Sözcü
Erzurum
Gıyasettin Karaca

Adana
Yusuş Aktimur

Ağrı
Nezât Güngör

Aydın
Nedim Müren

Bolu
Kâmil İnal
İmzada bulunamadı

Kocaeli
Cemal Babaç

Manisa
Yakup Yakut

Muş
Sait Mutlu

Ordu
Orhan N. Hazinedar

KAR MİLLETVEKİLİ SIRRI ÖKTEM VE DÖRT ARKADAŞININ TEKLİFİ

7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 7350 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 107 nci madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 107. — 7350 sayılı Kanunun hükümleri yürürlüğe girdiği tarihten önce aynı şartları haiz emekliye ayrılmış şahıslar ile dul ve yetimleri hakkında da uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 7350 sayılı Kanuna aşağıdaki 107 nci geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 107. — 7350 sayılı Kanun hükümleri yürürlüğe girdiği tarihten önce emekliye ayrılanlardan aynı şartlara haiz bulunanlar bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl zarfında son ayrıldıkları kuruma dilekçe ile müracaat ederek alacakları ikinci hizmet süresi zarfında iktisabettikleri dereceleri ve aylık tutarlarını gösterir belgeyi T. C. Emekli Sandığına ibraz ettikleri takdirde kendilerine son aylıkları tutarı üzerinden yeniden emekli maaşı tahsis olunur.

Bu gibilere geçmiş yıllara ait ikramiye ve maaş farkları ödenmez.

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No. 2/342
Karar No. 80

30 . 5 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve 4 arkadaşının 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi ve Maliye Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olmakla teklif sahibi Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Teklif, 7350 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 22 . 6 . 1959 tarihinden önce son hizmet zammı olarak emekliye ayrılmış olanların da mezkûr kanun hükümlerinden faydalanmalarını istemektedir.

Malûm olduğu veçhile, gerek 1683 ve gerekse 5434 sayılı kanunlarla, Emekli aylığı bağlanmış bir kimse, emekliliğe tabi bir hizmete girdiği takdirde sonradan geçen her hizmet yılı için yükselen vazife aylığının % 1 i nisbetinde ilk emekli aylığına (hizmeti ahire zammı) adı altında bir ilâve yapılması derpiş edilmiştir.

7350 sayılı Kanunun ısdarı sırasında, bu son hizmet zammı kaldırılmış hizmetlerin birleştirilmesi esası kabul edilerek ikinci defa emekliye ayrılma halinde son alınan maaş esas tutulmuştur.

Ancak 7350 sayılı Kanunla da daha evvelkilere bir hak tanınmamış ve makable teşmil yoluna gidilmemiştir.

Her ne kadar 7350 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel emekliye ayrılanlarla sonradan ayrılanlar arasında bir fark husule gelmişse de esas itibariyle emeklilik rejiminin memleketimizde tesisinden bu yana teadül ve emeklilik kanunlarında yapılan değişiklikler pek çok farklılaşmaları tevlietmiştir.

Zaman zaman bu değişiklikleri telâfi maksadiyle Hükümet tarafından tedbirler alınmışsa da bunların toptan izale edilmesi bugünkü şartlar altında mümkün değildir.

Diğer taraftan 1930 tarihinden bu yana teessüs etmiş 30 küsur yıllık muamelelerin ele alınması bir iadei muhasebeyi gerektirdiğinden bir sigorta müessesesi olan Emekli Sandığı için bu durum asla kabili tevziz görülmemiştir.

Hükümet temsilcilerinden alınan malûmata nazaran, bu kanundan istifade edeceklerin miktarı on bin civarında olup, dul ve yetimlerle birlikte Sandığa ve Hazineye külfeti 20 milyon, dul ve yetimler hariç tutulursa 10 milyon lira kadardır.

Esas itibariyle evvelce son hizmet zammı olarak hizmet yıllarını değerlendirmiş olan bu kişilerin, kendilerinden sonrakilerle bir hizaya getirilmesi maksadiyle sandığa yeni bir külfet tahmilini uygun bulmamaktayız.

Zira eski emeklilik hükümlerine göre işlem yapılmış, bunlardan daha çok fena şartlar içinde pek çok emekli, dul ve yetimler mevcuttur.

Binaenaleyh 7350 sayılı Kanunun ısdarında da uygun görülmiyen bu makable teşmil mevzuunu yukarda arz edilen sebepler muvacehesinde de yerinde görmiyen komisyonumuz kanun teklifini kabule şayan görmemiştir.

Raporumuz Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Hatay
Ş. İnal

Başkan V.
Balıkesir
F. İslimyeli

Sözcü
Ordu
A. H. Onat

Kâtip
Yozgat
V. Uyar

Artvin
S. O. Avca

Aydın
O. Apaydın

Aydın
İ. Sezgin

Balıkesir
Aykırı reydeyim
A. A. Bolak

Çanakkale
Ş. İnal

İzmir
N. Mirkelâmoğlu

Kastamonu
S. Keskin

Konya
İ. Baran

Konya
R. Özal

Maraş
A. Karaküçük

Siirt
A. Yaşa

Sinop
M. Alicanoğlu

Trabzon
A. Şener

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 214

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2228 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (M. Meclisi 4/60, C. Senatosu 4/7)

(Not : C. Senatosu S. Sayısı : 94 ve 94 e ek)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Riyasetine

Arzuhal Encümeninin 24 . 2 . 1960 tarih ve 52 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2228 numaralı ve 20 . 1 . 1960 tarihli kararı noksan tetkikata müstenidolup, kanun ve nizamlara aykırı bulunduğundan, Heyeti Umuniyede görüşülüp bir karara bağlanmasının temini için gereğimin ifasını rica ederim.

Saygılarımla.

16 Mart 1960
Adana Mebusu
Kemal Sarıbrahimoğlu

(2228 sayılı Karar)

1671/1671 Cemalettin Aksoy
Kavacık Subayevleri Kemalettin
Samipaşa caddesi No. : 6
Ankara

(Dilekçi : Tekâide sevkini icabettiren hiçbir sebep yok iken, 5434 sayılı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrası hükmünün hakkında tatbik edilerek re'sen emekliye sevk edilmesinde isabet bulunmadığını beyanla, bu bapta muamelenin kaldırılmasını ve tekrar tazifini istemektedir.)

Millî Müdafaa Vekâletinin cevabi yazısında : Dilekçinin piyade yarbaylığından arzusu ile muamele memurluğuna nakledildiği ve 2 Kasım 1956 tarihinde, birinci sınıf muamele memuru iken görülen lüzum üzerine 5434 sayılı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasına tevfi kan emekliye sevk olunduğu ve tekaüde ayrılmadan önce altı ay hava değişikimi alarak bu müddet vazifesine katılmamış bulunduğu bildirilmektedir.

Gereği düşünöldü : Müstedi hakkındaki tasarrufta kanuna muhalefet ve takdir yetkisinin istimalinde de bir isabetsizlik görülemediğinden vâkı şikâyetin bu sebeplerden reddine âzadan Mustafa Nuri Okçuoğlu'nun muhalif kalmasına karşı mevcudun mutlak ekseriyetiyle karar verildi.

Muhalefet şerhi

Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) bendinin hükmü «lüzum» kaydını muhtevi bulunmasına ve bu lüzumun mevcudun olup olmadığının anlaşılması da emsali veçhile müstediye ait sicilin tetkiki ve icabında alâkahların celbi ile izahat alınmasıyle anlaşılabilceğine göre :

Önce müstedinin sicilinin celbi ve alâkalı vekâletinin izahatı alındıktan sonra karar verilmesi icabedeceği reyindeyim.

Bingöl Mebusu
M. N. Okçuoğlu
Karar No. Karar tarihi
2228 20 . 1 . 1960

Dilekçe Karma Komisyonunun birinci raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

Zat ve Evrak No. 1671

Dilekçe Kom. No. 1671

K. K. Kayıt No. 4/60

7 . 3 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığa

3 . 4 . 1958 tarihli bir dilekçe ile, 6 aylık sağlık iznini kullanmakta olduğu bir sırada; gerek bu durumu ve gerekse Sağlık Kurulu raporunun, yeni görevine tâyininden önce düzenlendiği nazara alınmadan; görevine gidememesi bir vazife temaruzu addedilmek suretiyle, 5434 sayılı Kanunun değişik 39 ncu maddesinin (B) fıkrası gereğince hakkında, gayri kanuni bir şekilde re'sen uygulanan emeklilik işleminden şikâyet edip, bunun kaldırılmasını isteyen, birinci sınıf muamele memurluğundan emekli Cemalettin Aksoy'a ait bu müracaat; Türkiye Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümenininin 20 . 1 . 1960 gün ve 2228 sayılı bir karar ile reddedilmiştir.

24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelinde yayınlanan bu karara; Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu tarafından süresi içinde ve: Noksan tetkikata müstenit, kanun ve nizamlara aykırı olduğu gerekçesi ile itirazda bulunulmuş olduğundan bununla ilgili dosya, Komisyonumuz Genel Kurulununun 14 . 2 . 1963 tarihli oturumunda adı geçen milletvekili ve Bakanlık temsilcisinin huzurları ile yeniden incelendi.

Bahis konusu kararda bulunan muhalefet şerhinde, bu maddede yazılı lüzumun mevcudiyetini anlatmak için, emsallerinde olduğu gibi, dilekçeye ait sicillerin getirtilip incelenmesi ve alâkalılardan izahat alındıktan sonra karar verilmesi lüzumuna işaret edilmiş ve :

Şu duruma göre; esasa mütaallik olan bu kararın, filhakika; siciller celbedilip incelenmeden verildiği anlaşılmıştır.

Bakanlık mümessili verdiği izahatta : Piyade Yarbayı iken kendi isteği ile muamele sınıfına geçmiş olan müştekinin emeklilik işleminin mücerret, görülen lüzum kaydına dayandığını, başka bir gerekçesi olmadığını ve mumâileyhin sicillerinde de her hangi bir menfi bir kayıt bulunmadığını belirtmiştir.

Yüksek malûmları olduğu üzere; mezkûr kanun maddesinde yazılı lüzumun tâyin ve tesbitinde kanun yapıcısının maksadını açıklayan 1728 sayılı Meclis kararına konu teşkil eden raporda işaret edildiği gibi; bu tasarrufun tesisinde idare; her ne kadar serbestiye ve mutlak takdir hakkına sahip ise de; takdir hakkının kullanılmasında dahi idare hukuku esaslarına göre; objektif ölçülere maddi vâkıa ve delillere dayanmak zorundadır. Ezcümle : Tasarrufun evveleminde kamu yararına olması ve emekliye sevk edilen kimsenin fikren, mânen ve maddeten yetersiz ve bu durumunun sicilleri ile sabit bulunmuş olması lâzımdır. Bunun aksine olan bir idari tasarrufun ise; Hukuk Devleti anlayışı ile kabili telif ve teğviz olamayacağı cihetle, ancak keyfî bir işlem olarak vasıflandırılması mümkündür.

İncelenen dosyasına ve temsileinin yukarıda belirtilen izahatına göre dilekçi hakkındaki bu muamele

melenin böyle hukuki ve maddi hiçbir sebebe dayanmadığı neticesine varılmış ve bu bakımdan itirazı yerinde görülmüştür.

Bu maddi ve hukukî sebeplerden dolayı itiraz konusu bulunan 20 . 1 . 1960 gün ve 2228 sayılı kararın ve adı geçen dilekçi hakkındaki emeklilik işleminin kaldırılmasına mevcudun oy birliği ile karar verilmiştir.

Keyfiyet; 140 sayılı Kanununun 9 neu maddesine uyularak düzenlenen bu raporla Senato Genel Kurulunun yüksek tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu

Başkanı	Başkan V.	Sözcü	Sözcü
Urfa	Aydın	Edirne	Bolu
V. Gerger	R. Özarda	F. Giritlioğlu	S. Uzunhasanoğlu
Kâtip			
Kütahya	Zonguldak	İsparta	Konya
O. C. Erkut	A. F. Ak	L. Başaran	A. Gürkan
Antalya	Balıkesir	Siirt	Tabii Üye
M. İlkuşan	H. Oğuzbeyoğlu	S. Öner	M. Yurdakuler
		İmzada bulunamadı.	

Hakkâri

A. Zeydan

İmzada bulunamadı.

Dilekçe Karma Komisyonunun İkinci raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

Dilekçe Kar. Kom. No. 1671

Zat ve Evrak No. 1671

K. K. Kâğıt No. 4/60

Ankara 11 . 4 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında alınan karar gereğince düzenlenip 140 sayılı Kanununun 9 neu maddesi mucibince Yüksek Başkanlığımıza sunulan ve; Senato Genel Kurulunun 21 . 3 1963 tarihli 51 nei Birleşiminde yapılan görüşmeler sonunda; Anayasa Mahkemesininin 5434 sayılı Kanununun 39 neu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin iptaline dair sâdır olan 31 Ocak 1961 tarihli karar muvacehesinde, idari kaza merciine müracaat hakkı olduğu ve bu itibarla; yasama ve kaza organları kararları arasında her hangi bir ihtilâta meydan verilmemesi bakımından bir kere daha gözden geçirilmesi hususunda tezahür eden temayül üzerine geri istenilen 1 . 3 . 1963 tarih ve 1671 - 1671, 4/60 sayılı raporumuz komisyonumuz Genel Kurulunun 4 . 4 . 1963 tarihli toplantısında tekrar incelendi.

Anayasa Mahkemesininin 31 Ocak 1963 tarihli mezkûr kararı, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 neu maddesinin (b) fıkrasının son bendi hükmünü iptal etmiş ve 11 Mart 1963 tarihli Resmî Gazete ile yayımlanmış bulunmaktadır.

Anayasanın 152 nei maddesinde; «Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilen kanun veya İcüzük veya bunların iptal edilen hükümleri karar tarihinde yürürlükten kalkar» ve ayrıca «İptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih ayrıca kararlaştırılabilir.» denilmekte ve bu tarihin

kararın verildiği günden başlayarak altı ayı geçemeyeceği de tasrih olunduktan sonra, âmir hükmü olarak «iptal kararı geriye yürümez» hükmü bulunmaktadır.

Bu maddenin incelenmesinden açıkça anlaşılmaktadır ki, Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlüğe konulması ileriye doğru uzatılması mümkün fakat her hangi bir suretle olursa olsun geriye sirayeti gayrimümkündür. Bahis konusu iptal kararı ileriye muzaf bir hüküm derpiş etmediğine göre aynı madde mucibince Resmî Gazetede ilânını mütaakıp yürürlüğe girmiş addetmek icabeder. Binaenaleyh; kaza merciine başvurma yolunu kapıyan, zikredilen kanun hükmü meriyette bulunduğu sırada, haklarında bu tasarruf icra edilenlerin Büyük Millet Meclisine müracaat hakları mutlak ve Yüksek Meclis namına Dilekçe Karma Komisyonunun bu müracaatları inceleme yetkisi de aşikârdır.

Esasen Kurucu Meclis zamanında da bu noktai nazar kabul edilerek kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve müspet olan kararlar da idarece infaz edilmiş ve edilmektedir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen mezkûr hükümle, afların haklarında bu tasarruf icra edilenlerin, idari kaza merciine başvurabilme hakları gerçi kendiliğinden doğduğu düşünülebilirse de; tasarrufun icrasından sonra dâva müddetinin muhafaza edilmiş olması en başta gelen hukukî bir kaidedir; ayrıca bu müddetin iptal kararından sonra başlayabileceği de keza düşünülebilir, fakat; Anayasanın 152 nci maddesinin yukarıda işaret edilen «geriye yürümez» mutlak kaydı bu noktai nazarı ortadan kaldırmaktadır. Nitekim; bugüne kadar bu hususta her hangi bir içtihat takarrür edememiştir. Durum böyle olunca hak sahiplerini yargı yoluna gitmeye icbar etmeye ve kendilerine bu yolu göstermeye de hukukan imkân yoktur.

Meğer ki, yeni bir tesisle bu noktai nazar tedvin edilmiş olsun.

Arz edilen bu hukukî sebeplere binaen keyfiyet, geri alınan bahis konusu raporumuzla birlikte Senato Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu Başkanı
Urfa
V. Gerger

Sözcü
Edirne
F. Giritlioğlu

Sözcü
Bolu
S. Uzunhasanoğlu

Zonguldak
A. F. Ak

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
H. Aydın

Afyon K.
Ş. Güler

Siirt
S. Öner

Sivas
R. Turhan

Tabii Senatör
M. Yurdakuler

Dilekçe Karma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

23 . 5 . 1963

Dilekçe Kar. Kom. No : 1671

Zat ve Evrak No : 1671

K. K. Kayıt No : 4-60

Millet Meclisi Başkanlığına

Birinci sınıf Muamele Memuru iken re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan Cemaléttin Aksoy'un bu konu ile ilgili vâkı şikâyetinin reddine mütaallik olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümeni tarafından verilmiş olan 20.1.1960 gün ve 2228 sayılı Karara yapılan itirazın yerinde ve isabetli görüldüğüne ve bu sebeple zikrolunan karar ile, emeklilik işleminin kaldırılmasına dair, düzenlenen 1.3.1963 ve 11.4.1963 gün ve 1671/1671/4-60 sayılı raporlarımız; C. Senatosu Genel Ku-

rulunun 16.5.1963 tarihli, 64 ncu Birleşiminde aynen kabul edilmiş bulunulduğundan; 140 sayılı Kanununun 9 ncu maddesine uyularak tekrar incelenip görüşülmüş ve aynen Millet Meclisi Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulmuştur.

Dilekçe Karma Kom.

Başkanı

Urfa

V. Gerger

Kâtip

Kütahya

O. C. Erkut

Cumhurbaşkanınca S. Ü.

H. Aydın

Başkanvekili

Aydın

R. Özarda

Kâtip

Niğde

O. D. Tüzün

Ankara

N. Berkkan

Sözcü

Bolu

S. Uzunhasanoğlu

Siirt

S. Öner

Bolu

T. Çulha

Sözcü

Edirne

F. Giritlioğlu

Zonguldak

A. F. Ak

Konya

A. Gürkan

Antalya

M. İkuçan

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 213

Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2266 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (M. Meclisi 4/70, C. Senatosu 4/9)

(Not : C. Senatosu S. Sayısı : 92 ve 92 ye ek)

16 . 3 . 1960

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Arzuhal Encümenininin 24 . 2 . 1960 tarih ve 52 sayılı Haftalık Karar Cetvelinde münteşir 2266 numaralı ve 20 . 1 . 1960 tarihli Kararı, noksan tetkikata müstenidolup, usul ve esas bakımından kanun ve nizamlara aykırı bulunduğundan, Heyeti Umumiyede görüşülüp karara bağlanmasının temini için gereğinin ifasını rica ederim.

Saygılarımla.

16 . 3 . 1960

Adana Mebusu
Kemal Sarıbrahimoğlu

(2266 sayılı Karar)

3337/3337 Halil Öztürk
3997/3997 Yeni Muhasebe Bürosu
Hükümet caddesi 8/1
Antalya

(Dilekçi : İlköğretim müfettişi iken 5434 sayılı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasına tevfi-kan emekliye sevk edildiğini, halbuki başarılı bir eleman olduğu cihetle böyle bir muameleye mâruz tutulmasının madelet ve hakkaniyet kaide ve prensiplerine uygun düşmeyeceğini beyanla, hakkındaki tasarrufun kaldırılarak tekrar tanzifini istemektedir.)

Maarif Vekâletinin cevabi yazısında : Dilekçi Halil Öztürk'ün memuriyetteki kıdemi 25 sene, 11 ay, 7 gün olduğundan, 5434 sayılı Kanununun 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının Vekâlete tanıdığı yetkiye müsteniden, 17 . 5 . 1957 tarihinde emekliye sevk edildiği bildirilmektedir.

Gereği düşünüldü : Müstedi hakkındaki tasarrufta kanuna muhalefet ve takdir yetkisinin istimalinde de bir isabetsizlik görülemediğinden vâkı şikâyetin bu sebeplerden reddine, âzadan Mustafa Nuri Okçuoğlu'nun muhalif kalmasına karşı mevcudun mutlak ekseriyetle karar verildi.

Muhalefet şerhi

Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin «b» bendinin hükmü «Lüzum» kaydını muh-tevi bulunmasına ve bu lüzumun mevcudolup olmadığının anlaşılması da emsali veçhile müste-diye ait sicilin tetkiki ve icabında alâkahların celbi ile izahat alınmasıyla anlaşılabilceğine göre,

Önce müstedinin sicilinin celbi ve alâkalı Vekâletin izahatı alındıktan sonra karar verilmesi icabedeceği reyindeyim.

Bingöl Mebusu
Mustafa Nuri Okcuoğlu
Karar No. Karar tarihi
2266 20.1.1960

Dilekçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Komisyonu

Zat ve Evrak No. : 3337 - 3997

Dilekçe Kom. No. : 3337 - 3997

K. K. Kâğıt No. : 4 - 70

1 . 3 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun değişik 39 ncu maddesinin (b) fıkrası gereğince : Burdur'da 1957 yılında ilkokul müfettişi iken re'sen emekliye sevk edilen Halil Öztürk hakkındaki bu tasarrufun keyfî ve mesnetsiz olduğunu bahisle 2 . 10 . 1958 tarihli şikâyeti Türkiye Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümeninin 24 . 11 . 1960 tarih ve 52 sayılı haftalık kararı ile yapılan işlemde gayrikanuni ve takdir hakkının kullanılmasında keza bir isabetsizlik bulunmadığı belirtilmiştir.

24 . 11 . 1960 tarihli 52 sayılı Haftalık Karar Cetvelinde yayınlanan 2266 sayılı Karara Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu süresi içinde itirazda bulunduğundan ilgili dosya komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında Bakanlık temsilcisi ile muteriz Sayın Kemal Sarıbrahimoğlu hazır buldukları halde incelenip görüşüldü.

Getirilen sicillerin tetkikinde yukarda açıklanan duruma binaen adı geçen emeklilik işleminin sadece 25 yıl 11 ay hizmet yılını doldurmuş olmasına istinadettirildiği, müddeti hizmeti esasında almış olduğu sicillerinin müspet olduğu emeklilik işleminden sonra tekrar göreve alınması için yaptığı müracaat komisyonu mahsusunda tetkik edilerek kabule şayan görülmekle 30 . 6 . 1960 tarihli bir kararname ile tekrar vazifesine iade edildiği, halen Antalya'da İlköğretim Müfettişi olarak çalıştığı anlaşılmıştır.

Şu hale göre bahis konusu emeklilik işleminin hiçbir mesnedi olmadığı, Bakanlığın sözü edilen şahsı tekrar tanzif etmek suretiyle vâkı tarzı hareketi dahi bu tasarrufun mesnetsizliğinin başlıca delilini teşkil etmekte olduğundan tatbik edilen emeklilik işleminin kaldırılmasına mevcudun oy birliği ile karar verildi.

Keyfiyet 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine uyularak düzenlenen bu raporla Senato Genel Kurulunun yüksek tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu

Başkanı
Urfa

V. Gerger

Kâtip

Kütahya
O. C. Erkut

Başkan V.
Aydın

R. Özarda

Zonguldak
A. F. Ak

M. Meclisi

Sözcü
Edirne

F. Giritlioğlu

İsparta
L. Başaran

(S. Sayısı : 213)

Sözcü
Bolu

S. Uzunhasanoğlu

Konya
A. Gürkan

Antalya
M. İlkuçan

Balıkesir
H. Oğuzbeyoğlu

Siirt
S. Öner
İmzada bulunamadı.

Tabii Üye
M. Yurdakuler

Hakkâri
A. Zeydan
İmzada bulunamadı.

Dilekçe Karma Komisyonunun ikinci raporu

T. B. M. M.
Dilekçe Karma
Komisyonu
Dilekçe Kar.
Kom. No. : 3337 - 3997
Zat ve
Evrak No. : 3337 - 3997
K. K. Kâğıt No. : 4/70

11 . 4 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında alınan karar gereğince düzenlenip 140 sayılı Kanunun 9 neu maddesi mucibince Yüksek Başkanlığınıza sunulan ve; Senato Genel Kurulunun 21 . 3 . 1963 tarihli 51 nei Birleşiminde yapılan görüşmeler sonunda; Anayasa Mahkemesinin 5434 sayılı Kanunun 39 neu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin iptaline dair sadır olan 31 Ocak 1963 tarihli karar muvacehesinde, idari kaza merciine müracaat hakkı doğduğu ve bu itibarla; yasama ve kaza organları kararları arasında her hangi bir ihtilâta meydan verilmemesi bakımından bir kere daha gözden geçirilmesi hususunda tezahür eden temayül üzerine geri istenilen 1 . 3 . 1963 tarih ve 4 - 70/3337/3997 sayılı raporumuz komisyonumuz genel kurulunun 4 . 4 . 1963 tarihli toplantısında tekrar incelendi.

Anayasa Mahkemesinin 31 Ocak 1963 tarihli mezkûr kararı, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 neu maddesinin (b) fıkrasının son bendi hükmünü iptal etmiş ve 11 Mart 1963 tarihli Resmî Gazete ile yayınlanmış bulunmaktadır.

Anayasanın 152 nei maddesinde; «Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilen kanun veya İhtizük veya bunların iptal edilen hükümleri karar tarihinde yürürlükten kalkar» ve ayrıca «iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih ayrıntı kararlaştırılabilir» denilmekte ve bu tarihin kararın verildiği günden başlayarak 6 ayı geçemeyeceği de tasrih olunduktan sonra, âmir hüküm olarak «iptal kararı geriye yürümez» hükmü bulunmaktadır.

Bu maddenin incelenmesinden açıkça anlaşılmaktadır ki, Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlüğe konulması ileriye doğru uzatılması mümkün fakat her hangi bir surette olursa olsun geriye sirayeti gayrimümkündür. Bahis konusu iptal kararı ileriye muzaf bir hüküm derpiş etmediğine göre, aynı madde mucibince Resmî Gazetede ilânını mütaakıp yürürlüğe girmiş addetmek icabeder. Binaenaleyh; kaza merciine baş vurma yolunu kapayan zikredilen kanun hükmü meriyette bulunduğu sırada, haklarında bu tasarruf iera edilenlerin Büyük Millet Meclisine müracaat hakları mutlak ve Yüksek Meclis namına Dilekçe Karma Komisyonunun bu müracaatları inceleme yetkisi de aşikârdır.

Esasen Kurucu Meclis zamanında da bu noktai nazar kabul edilerek kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve müspet olan kararlar da idarece infaz edilmiş ve edilmektedir.

Anayasa Mahkemesince iptal edilen mezkûr hükümle, haklarında bu tasarruf icra edilenlerin, idari kaza merciine başvurabilme hakları gerçi kendiliğinden doğduğu düşünülebilir de; tasarrufun icrasından sonra dâva müddetinin muhafaza edilmiş olması en başta gelen hukuki bir kaidedir. Ayrıca bu müddetin iptal kararından sonra başlayabileceği de keza düşünülebilir; fakat Anayasanın 152 nci maddesinin yukarıda işaret edilen «geriye yürümez» mutlak kaydı bu noktai nazarı ortadan kaldırmaktadır. Nitekim; bugüne kadar bu hususta her hangi bir içtihat takarrur edememiştir. Durum böyle olunca; hak sahiplerini yargı yoluna gitmeye icbar etmeye ve kendilerine bu yolu göstermeye de hukukan imkân yoktur.

Meğer ki, yeni bir tesis ile bu noktai nazar tedvin edilmiş olsun.

Arz edilen bu hukuki sebeplere binaen keyfiyet, geri alınan bahis konusu raporumuzla birlikte Senato Genel Kurulunun yüksek takdir ve tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu

Başkanı	Sözcü		
Urfa	Edirne	Bolu	Zonguldak
Vasfi Gerger	Fahir Giritleoğlu	Sırrı Uzunhasanoğlu	Ahmet Fuat Ak
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Afyon Karahisar	Siirt	Sivas
Hidayet Aydın	Şevki Güler	Süreyya Öner	Reşat Turhan
	Tabii Senatör		
	Muzaffer Yurdakuler		

Dilekçe Karma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

23 . 5 . 1963

Dilekçe Kar. Kom. No: 3337-3997

Zat ve Evrak No : 3337-3997

K. K. Kayıt No : 4/70

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İlköğretim Müfettişi iken re'sen emekliye sevk edilen, Halil Öztürk hakkındaki bu işlemin yerinde ve isabetli bulunduğu dair, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümeni tarafından verilen 20.1.1960 gün ve 2266 sayılı karara yapılan itiraz üzerine şikâyet konusu edilen emeklilik tasarrufunun kaldırılması ile ilgili olarak düzenlenmiş bulunan, 7.3.1963 ve 11.4.1963 gün ve 3337/3997/4-70 sayılı raporlarımız, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 16.5.1963 tarihli 64 nci Birleşiminde aynen kabul edilmiş olduğundan, Komisyonumuz Genel Kurulunca tekrar inceleyip görüşülmüş ve 140 sayılı Kanununun 9 ncu maddesine uyularak, aynen Millet Meclisi Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulmuştur.

Dilekçe Karma Kom.

Başkanı	Başkanvekili	Sözcü	Sözcü
Urfa	Aydın	Bolu	Edirne
V. Gerger	R. Özarda	S. Uzunhasanoğlu	F. Giritleoğlu
Kâtip	Kâtip		
Kütahya	Niğde	Siirt	Zonguldak
O. C. Erkut	O. D. Tüzün	S. Öner	A. F. Ak
Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Ankara	Bolu	Konya
H. Aydın	N. Berkkan	T. Çulha	A. Gürkan
	Antalya		
	M. İlkuşan		

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 212

Temsilciler Meclisi eski Üyesi Şinasi Özdenoğlu ve bir arkadaşının, Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 3 . 9 . 1961 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 67 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önregesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları (Millet Meclisi 4/4, C. Senatosu 4/6)

(Not : C. Senatosu S. Sayısı : 93 ve 93 e ek)

Kurucu Meclis Sayın Başkanlığına

3 . 9 . 1961 tarih ve 5 sayılı Dilekçe Komisyonu Haftalık Karar Cetvelinde çıkan ve Hakkı Şişmanoğlu'na aidolan 1 . 9 . 1961 tarih ve 67 sayılı karara itiraz eder ve Heyeti Umumiyede görüşülmesini saygı ile talebederiz.

22 . 9 . 1961

Temsilciler Meclisi Üyesi
Ş. Öznedoğlu

Temsilciler Meclisi Üyesi
Y. Feyzioğlu

(67 sayılı Karar)

639/41080 Hakkı Şişmanoğlu
Hamamönü Engin sokak No. : 21
Ankara

(Dilekçe özeti : Kanuni ve idari hiçbir lüzum ve zaruret olmadığı halde 5 . 1 . 1959 tarihinde Adalet Bakanlığınca 5434 sayılı Kanununun 39/b maddesi gereğince emekliye sevk edildiğinden, haksız olan bu tasarrufun iptali talebinden ibarettir.)

Adalet Bakanlığı 24 . 3 . 1961 tarih ve 10402 sayılı cevabi yazısında : 5434 sayılı Kanunun idareye re'sen emekliye sevk yetkisi veren 39 ncu maddesi hükmünün tadil edilerek, bu hükme göre re'sen emekliye sevk olunanların kaza mercilerine müracaat edebilmelerini sağlamak üzere yeni bir fıkra sevk edilmesi, antidemokratik kanun ve hükümlerini tarayıp tesbit etmek için teşekkül eden komisyon tarafından tanzim edilen raporda derpiş edilmiş olup, bu fıkra kanunlaştığı takdirde mumaileyhin de bu kanun dairesinde müracaatte bulunması gerektiği bildirilmiştir.

Gereği düşünüldü : Bakanlık cevabına, incelenen dosya ve sicillerine göre; dilekçi hakkında uygulanan muamelede kanuna aykırılık ve kullanılan takdir hakkında da isabetsizlik görülmediğinden, şikâyet konusu edilen idari tasarrufun kaldırılmasına mahal olmadığına hazır bulunan üyelerden Vasfi Gerger'in çekinse oyuna karşı oy birliği ile karar verildi.

Karar No. Karar tarihi

67

1 . 9 . 1961

Dilekçe Komisyonunun birinci raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

Zat ve Evrak No. : 41080

Dilekçe Kom. No. : 639

K. K. Kâğıt No. : 4 - 4

1 . 3 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin «b» fıkrası gereğince; Ankara İcra Memurluğundan re'sen emekliye sevk edilen Hakkı Şişmanoğlu'nun; hakkındaki bu tasarrufun keyfi ve mesnetsiz bulunduğu ve mücerret; böyle bir muameleye muhatap tutulmak kasdı ile, birtakım isnatlarla mahkemeye sevk olunup yargılama sonucu beklenilmeden uygulandığından ve ilişik olarak sunduğu beraet ilâmının dahi bunu teyideylediğinden bahsile vâkı; 12 . 1 . 1961 tarihli şikâyeti; Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 1 . 9 . 1961 gün ve 67 sayılı bir kararı ile; tasarrufta gayrikanuni ve takdir hakkının kullanılmasında da keza bir isabetsizlik bulunmadığı belirtilmek suretiyle reddedilmiştir.

3 . 9 . 1961 tarihli Haftalık Karar Cetveli ile yayımlanan bu karara, Temsilciler Meclisi Üyesi Şinasi Özdenoğlu ve Yavuz Feyzioğlu taraflarından, süresi içinde itirazda bulunulduğundan, ilgili dosya, komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında Bakanlık temsilcisinin huzuru ile incelenip temsilcinin getirilen sicillere müsteniden verdiği izahat dinlendikten sonra icabı görüldü.

Yukarda açıklanan duruma binaen; adı geçen emeklilik işleminin siciline dayanılarak tesis kılındığı ve gerekçesiz olarak yapılan itirazın ve vâkı şikâyetin bu bakımdan yersiz bulunduğu sonucuna varılmıştır.

İtiraz olunan bahis konusu, 1 . 9 . 1961 gün ve 67 sayılı karar tamamiyle isabetlidir.

Keyfiyet; 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine uyularak düzenlenen bu raporla Senato Genel Kurulunun yüksek tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu

Başkanı Urfa <i>V. Gerger</i>	Başkan V. Aydın <i>R. Özarda</i>	Sözcü Edirne <i>F. Giritlioğlu</i>	Sözcü Bolu <i>S. Uzunhasanoğlu</i>
Kâtip Kütahya <i>O. C. Erkut</i>	Zonguldak <i>A. F. Ak</i>	İsparta <i>L. Başaran</i>	Konya Müstenkifim. <i>A. Gürkan</i>
Antalya <i>M. İkuçan</i>	Balıkesir <i>H. Oğuzbeyoğlu</i>	Siirt <i>S. Öner</i>	Tabii Üye <i>M. Yurdakuler</i>

İmzada bulunamadı.

Hakkâri
A. Zeydan
İmzada bulunamadı.

**Dilekçe Karma Komisyonunun
İkinci raporu**

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

Dilekçe Kar. Kom. No. 639

Zat ve Evrak No. 41080

K. K. Kayıt No. 4/4

Ekî : 5

11 . 4 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuz Genel Kurulunun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında alınan karar gereğince düzenlenip 140 sayılı Kanunun 9 neu maddesi mucibince Yüksek Başkanlığımıza sunulan ve; Senato Genel Kurulunun 21 . 3 . 1963 tarihli 51 nei Birleşiminde yapılan görüşmeler sonunda; Anayasa Mahkemesinin 5434 sayılı Kanunun 39 neu maddesinin (b) fıkrasının son bedinin iptaline dair sâdır olan 31 Ocak 1961 tarihli karar muvacehesinde, idari kaza merciine müracaat hakkı olduğu ve bu itibarla; yasama ve kaza organları kararları arasında her hangi bir ihtilâta meydan verilmemesi bakımından bir kere daha gözden geçirilmesi hususunda tezchür eden temayül üzerine geri istenilen 1 . 3 . 1963 tarih ve 41080/639, 4/4 sayılı raporumuz komisyonumuz Genel Kurulunun 4 . 4 . 1963 tarihli toplantısında tekrar incelendi.

Anayasa Mahkemesinin 31 Ocak 1963 tarihli mezkûr kararı, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 neu maddesinin (b) fıkrasının son bendi hükmünü iptal etmiş ve 11 Mart 1963 tarihli Resmî Gazete ile yayımlanmış bulunmaktadır.

Anayasanın 152 nei maddesinde; «Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilen kanun veya İftüzük veya bunların iptal edilen hükümleri karar tarihinde yürürlükten kalkar» ve ayrıca «İptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarih ayrıca kararlaştırılabilir.» denilmekte ve bu tarihin kararın verildiği günden başlayarak altı ayı geçemeyeceği de tasrih olunduktan sonra, âmir hükmü olarak «iptal kararı geriye yürümez» hükmü bulunmaktadır.

Bu maddenin incelenmesinden açıkça anlaşılmaktadır ki, Anayasa Mahkemesi kararlarının yürürlüğe konulması ileriye doğru uzatılması mümkün fakat her hangi bir suretle olursa olsun geriye sirayeti gayrimümkündür. Bahis konusu iptal kararı ileriye muzaf bir hüküm derpiş etmediğine göre aynı madde mucibince Resmî Gazetede ilânını mütaakıp yürürlüğe girmiş addetmek icabeder. Binaenaleyh; kaza merciine başvurma yolunu kapıyan zikredilen kanun hükmü meriyette bulunduğu sırada, haklarında bu tasarruf icra edilenlerin Büyük Millet Meclisine müracaat hakları mutlak ve Yüksek Meclis namına Dilekçe Karma Komisyonunun bu müracaatları inceleme yetkisi de aşıkârdır.

Esasen Kurucu Meclis zamanında da bu noktai nazar kabul edilerek kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve müspet olan kararlar da idarece infaz edilmiş ve edilmektedir..

Anayasa Mahkemesince iptal edilen mezkûr hükümle, afların haklarında bu tasarruf icra edilenlerin, idari kaza merciine başvurabilme hakları gerçi kendiliğinden doğduğu düşünülebilir-se de; tasarrufun icrasından sonra dâva müddetinin muhafaza edilmiş olması en başta gelen hukukî bir kaidedir; ayrıca bu müddetin iptal kararından sonra başlayabileceği de keza düşünülebilir, fakat; Anayasanın 152 nei maddesinin yukarıda işaret edilen «geriye yürümez» mutlak kaydı bu noktai nazarı ortadan kaldırmaktadır. Nitekim; bugüne kadar bu hususta her hangi bir içtihat takarrür edememiştir. Durum böyle olunca hak sahiplerini yargı yoluna gitmeye icbar etmeye ve kendilerine bu yolu göstermeye de hukukan imkân yoktur.

Meğer ki; yeni bir tesisle bu noktai nazar tedvin edilmiş olsun.

Arz edilen bu hukukî sebeplere binaen keyfiyet, geri alınan bahis konusu raporumuzla birlikte Senato Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulur.

Dilekçe Karma Komisyonu Başkanı
Urfa
V. Gerger

Sözcü
Edirne
F. Giritlioğlu

Sözcü
Bolu
S. Uzunhasanoğlu

Zonguldak
A. F. Ak

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
H. Aydın

Afyon K.
Ş. Güler

Siirt
S. Öner

Sivas
R. Turhan

Tabii Üye
M. Yurdakuler

Dilekçe Karma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu
Dilekçe Kar. Kom. No : 639
Zat ve Evrak No : 41080
K. K. Kayıt No : 4-4

23 . 5 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Ankara İcra memurluğundan emekli Hakkı Şişmanoğlu ile ilgili emeklilik işleminin yerinde ve isabetli bulunduğu mütedair bulunan, 1.9.1961 gün ve 67 sayılı Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonu kararına yapılan itirazın reddi hakkındaki 1.3.1963 ve 11.4.1963 tarih ve 639/41080/4-4 sayılı raporlarımız, C. Senatosu Genel Kurulunun 16.5.1963 tarihli 64 ncu Birleşiminde aynen kabul edilmiş bulunulduğundan, 140 sayılı Kanunun 9 ncu maddesine uyularak komisyonumuz Genel Kurulunda tekrar incelenip görüşülmüş ve aynen Millet Meclisi Genel Kurulunun Yüksek takdir ve tasviplerine sunulmuştur.

Dilekçe Karma Kom.

Başkanı
Urfa
V. Gerger

Başkanvekili
Aydın
R. Özarda

Sözcü
Bolu
S. Uzunhasanoğlu

Sözcü
Edirne
F. Giritlioğlu

Kâtip
Kütahya
O. C. Erkut

Kâtip
Niğde
O. D. Tüzün

Siirt
S. Öner

Zonguldak
A. F. Ak

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
H. Aydın

Ankara
N. Berkkan

Bolu
T. Çulha

Konya
Müstenkifim
A. Gürkan

Antalya
M. İkuças

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 37

İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tiyaşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Bayındırlık ve İçişleri komisyonları raporları (2/350)

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesi hakkındaki kanun teklifimi gerekçesi ile birlikte takdim ediyorum.

Gereğinin ifasına müsaadelerinizi arz ederim.

İstanbul Milletvekili
Hüsamettin Tiyaşan

232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi

GEREKÇE

Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzüğü ile imtihan muayene ve plâka yönetmeliklerine göre trafik şubelerinin iş sahipleri tarafından verilmesi kullanılması mecburi evrakı matbualar ile motorlu motorsuz araç ve taşıt plâkalarının bastırılması işi malî imkânsızlık yüzünden yapılamamakta bu yüzden vatandaşların işleri hemen görülememektedir. Bu hem zaman hem de maddi bakımdan vatandaşlar için zararlar tevliedilmektedir. Halen muhtelif cemiyet veya hususi teşekküller tarafından basılmakta, yapılmakta ise de muhtelif ücretler karşılığında iş sahiplerine çok fahiş fiyatlarla satışı yapılmaktadır. Gayrimesuller tarafından yapılması, tatbikatta şekil, kalite ve fiyat bakımından büyük farklar göstermektedir. Trafik şubelerine vatandaşların vermekte mükellef oldukları motorlu, motorsuz araç ve taşıt ruhsatnameleri motorlu taşıt ve şoför sicil fişleri, çalışma karneleri, matbu müracaat dilekçeleri test soru kâğıtları ve altıyüz bine yakın motorlu ve motorsuz araç ve taşıt plâkalarının senelik sarfiyatı bir hayli yekûnu bulmaktadır. Şimdiki tatbikat şekillerinde, yukarıda arz edilen matbu evrak ve plâkaların basılıp yapılamamasından tek elden yürütülememesinden vatandaşlar mağdur olmakta, birçok suistimallerin doğuşuna sebebiyetlenmektedir. Basılı kâğıtlarla oto plâkalarının basım ve yapımına hukuki bir mesnet verilmesi elzem ve gereklidir. Dahiliye Vekâleti ile bu hususta hemfikir bulunmaktayız. Bu da ancak Karayolları Trafik Kanununa bir maddenin eklenmesiyle kabil olacaktır. Bu suretle şekil kalite ve fiyat bakımından, beraberlik temin edilmiş ve iş sahiplerinin muhtelif eller tarafından istismarının önüne geçilmiş olacaktır.

Teklif eğitim ek madde :

Madde 78 — Trafik şube veya bürolarında işleri icabı, iş sahiplerince verilmesi, kullanılması lüzumlu basılı kâğıtlarla, plâkaların cins ve neveleri, İçişleri, Bayındırlık Bakanlığınca tesbit edilir.

Bu basılı kâğıtlar ile plâkalar Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca bastırılır ve maliyetleri nazarı itibara alınmak suretiyle İçişleri Bayındırlık Bakanlıklarıyla Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca müştereken tesbit edilecek bedel mukabilinde il merkezlerinde veya kanuni kadrosu bulunan ilçelerde, Türkiye Şoförler Otomobilciler Federasyonunca verilir.

Bayındırlık Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bayındırlık Komisyonu
Esas No: 2/350
Karar No: 2

21 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tiyansan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi Komisyonumuzun 19.12.1962 günü toplantısında incelendi.

Teklif sahibinin teklifi motorlu, motorsuz taşıt plâkalarını ve Trafik Kanunu gereğince kullanılacak biçimle evraktan Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu tarafından bastırılıp tevziini temin gayesi gütmektedir.

Komisyonca davet edilen Vekâlet temsilcisi, trafik için lüzumlu basılı kâğıtların kıymetli evrak arasına alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanıp tevzii temin edileceğine dair bir tasarı hazırlanmış olduğunu söyledi.

Komisyonumuz, teklifin basılı kâğıt kısmının Hükümetten gelecek tasarı ile birlikte görüşülmesini uygun buldu.

Teklifin plâkaları ilgilendiren kısmı, âcil bir ihtiyacı karşılamak, sahte plâkaları önlemek ve yeknesaklık ve kolaylık sağlamak ve alâkalılara ucuz bedelle, külfetsiz plâka temin etmek maksadına uygun şekilde ele alınmış ve ek madde aşağıdaki şekilde değiştirilerek ittifakla kabul olunmuştur.

Madde 1. — 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Ek Madde — Motorlu ve motorsuz taşıtlarda kullanılması lüzumlu plâkaların cins ve neveleri İçişleri ve Bayındırlık Bakanlığınca tesbit edilir.

Bu plâkalar Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca hazırlanır, İçişleri ve Bayındırlık Bakanlığınca Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca birlikte tesbit edilecek bir bedel mukabilinde verilir.

İl merkezlerine veya kanuni kadrosu bulunan ilçelere Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca dağıtılır ve satışı tanzim edilir.

Teklifin 2 nci ve 3 ncü maddelerinin aynen kabulü ile havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü		
Eskişehir	Konya	Niğde	İstanbul
Seyfi Öztürk	Fakih Özlen	Oğuz Demir Tüzün	Şahabettin Orhon
	Samsun	Trabzon	
	Mehmet Başaran	Ekrem Dikmen	

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No : 2/350
Karar No : 18

7 . 1 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tiyaşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifi, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler sonunda; gerekçede de belirtildiği veçhile, tatbikatta bir şikâyet meselesi haline gelmiş bulunan plâka mevzuunu bir esasa bağlamak maksadiyle hazırlanmış bulunan teklif, prensip itibariyle uygun mütalâa olunmuş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Kanuna ilâvesi istenen ek madde hakkında, Bayındırlık Komisyonu raporuunda serd edilen hususlar, komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve mezkûr komisyonun tadil metni aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu

Başkanı	Sözcü		
İzmir	Edirne	Aydın	Erzurum
<i>O. S. Adal</i>	<i>İ. Ertem</i>	<i>M. Gedik</i>	Söz hakkım mahfuzdur. <i>A. Şenyurt</i>
Eskişehir	İstanbul	Maras	Sivas
<i>Ş. Asbuzoğlu</i>	<i>Z. Altmoğlu</i>	<i>A. Hüdayioğlu</i>	<i>İ. Göker</i>

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
HÜSAMETTİN TİYANŞAN'
IN TEKLİFİ

232 sayılı Kanunla değiştirilen
6085 sayılı Karayolları Trafik
Kanununa bir madde ilâvesi
hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 232 sayılı Ka-
nunla değiştirilen 6085 sayılı
Karayolları Trafik Kanununa
aşağıdaki ek madde eklenmiş-
tir.

EK MADDE — Trafik şube
veya bürolarında işleri icabı, iş
sahiplerince verilmesi, kullanıl-
ması lüzumlu basılı kâğıtlarla,
plâkaların cins ve neveleri, İç-
işleri, Bayındırlık Bakanlığın-
ca tesbit edilir.

Bu basılı kâğıtlar ile plâka-
lar Türkiye Şoförler ve Oto-
mobilciler Federasyonunca bas-
tırılır ve maliyetleri nazarı iti-
bara alınmak suretiyle İçişleri,
Bayındırlık Bakanlıklarıyla
Türkiye Şoförler ve Otomobil-
ciler Federasyonunca müstere-
ken tesbit edilecek bedel muka-
bilinde il merkezlerinde veya
kanuni kadrosu bulunan ilçe-
lerde, Türkiye Şoförler ve Oto-
mobilciler Federasyonunca ve-
rilir.

MADDE 2. — Bu kanun ya-
yımı tarihinde yürürlüğe gi-
rer.

MADDE 3. — Bu kanunu Ba-
kanlar Kurulu yürütür.

BAYINDIRLIK KOMİSYONU-
NUN DEĞİŞTİRİŞİ

232 sayılı Kanunla değiştirilen
6085 sayılı Karayolları Trafik
Kanununa bir madde ilâvesi
hakkında Kanun

MADDE 1. — 232 sayılı Ka-
nunla değiştirilen 6085 sayılı
Karayolları Trafik Kanununa
aşağıdaki ek madde eklenmiş-
tir.

EK MADDE — Motorlu ve
Motorsuz taşıtlarda kullanıl-
ması lüzumlu plâkaların cins
ve neveleri İçişleri ve Bayın-
dırlık Bakanlığınca tesbit edi-
lir.

Bu plâkalar Türkiye Şoför-
ler ve Otomobilciler Federas-
yonunca hazırlanır, İçişleri ve
Bayındırlık Bakanlığınca Tür-
kiye Şoförler ve Otomobilciler
Federasyonunca birlikte tesbit
edilecek bir bedel mukabilinde
verilir.

İl merkezlerine veya kanuni
kadrosu bulunan ilçelere Tür-
kiye Şoförler ve Otomobilciler
Federasyonunca dağıtılır ve
satışı tesbit edilir.

MADDE 2. — Teklifin ikin-
ci maddesi aynen kabul edil-
miştir.

MADDE 3. — Teklifin üçün-
cü maddesi aynen kabul edil-
miştir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

232 sayılı Kanunla değiştirilen
6085 sayılı Karayolları Trafik
Kanununa bir madde ilâvesi
hakkında Kanun

MADDE 1. — Bayındırlık
Komisyonunun 1 nci maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci
maddesi aynen kabul edilmiş-
tir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü
maddesi aynen kabul edilmiş-
tir.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 36

Seferhisar ilçesinin Ulaş köyü, hane 10, cilt 8, sayfa 6 da kayıtlı Hüseyin ve Ayşe oğlu 3 . 9 . 1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/17)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri : 5/4 - 5091

3 . 11 . 1961

Konu : Ölüm cezasına mahkûm Mustafa Celâl Kanca hakkındaki hüküm dosyasının gönderildiğine dair.

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

17 . 12 . 1957 tarihinde öz annesi Ayşe Kanca'yı para ve bileziklerine tamaen keserle ensesine vurarak ve bilâhara boğmak suretiyle öldürmekten sanık, Hüseyin ve Ayşe oğlu 3 . 9 . 1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin ifasına dair olup Adalet Bakanlığının 19 . 10 . 1961 tarihli ve 33978 sayılı tezkeresiyle gönderilen Yargıtayın 2 . 10 . 1961 gün ve Esas 61/2014, Karar 2647 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin hüküm dosyasının, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan Vekili
Fahri Özdelek

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No : 3/17
Karar No : 27

29 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

17 . 12 . 1957 tarihinde öz annesi Ayşe Kanca'yı para ve bileziklerine tamaen keserle ensesinden vurarak ve bilâhara boğmak suretiyle ve müstakillen cesedini çuvala koyup taşıyarak götürdüğü su menfezine saklamak suretiyle öldürmekten sanık ve sicil nüfusta İzmir - Seferihisar Merkez Nahiyesi Ulaş köyü hane 10, cilt 8 de sayfa 6 da kayıtlı Hüseyinoğlu ve Ayşe'den doğma 3.9.1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca'nın hareketine uyan Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 1 nci ve 8 nci bentlerine tevfikan ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 6.5.1961 tarihli ve Esas 1960/149, Karar 1961/119 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 2.10.1961 tarihli ve Esas 61/2014, Karar 2647 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş olduğundan, bu işe ait dosya Başbakanlığın 3.11.1961 tarih ve 5/4-5091 sayılı tezkeresine ekli olarak 20.11.1961 tarihinde komisyonumuza gönderilmiş olmakla, gereği müzakere olundu :

Mahkeme kararında tafsilen yazılı olduğu üzere, maznun Mustafa Cemal Kanca, 17.12.1967 tarihinde öz annesi Ayşe Kanca'yı para ve bileziklerine tamaen keserle ensesinden vurarak ve bilâhara bağmak suretiyle ve müstakillen cesedini çuvala koyup taşıyarak götürdüğü su menfezine saklamak suretiyle öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, komisyonumuzca Anayasanın 64 nci maddesi gereğince hükümlü hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 21.12.1962 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Bu rapor Sözcüsü		
Denizli	İstanbul	Giresun	Artvin
H. Oral	S. Vardarlı	A. Cüceoğlu	S. Eminağaoğlu
Çanakkale	İzmir	Kayseri	Konya
B. Arat	M. Uyar	A. Aras	S. Aytan
		Kayseri	
		M. Gökör	

*Mustafa Cemal Kanca hakkındaki ölüm cezasının
yerine getirilmesine dair kanun teklifi*

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 2.10.1961 tarihli ve Esas 61/2014, Karar 2647 sayılı ilâmıyla kesinleşen İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 6.5.1961 tarihli ve Esas 1960/149 ve Karar 1961/119 sayılı hükmiyle Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 1 nci ve 8 nci bentlerine tevfikân ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, İzmir - Seferihisar Merkez Nahiyesi Ulaşmış köyü hane 10, cilt 8

ve sayfa 6 da nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu ve Ayşe'den doğma 3.9.1934 doğumlu Mustafa Cemal Kanca hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 35

Yıldızeli ilçesinin Kalın köyü 34 hanesinde kayıtlı, Seyfioğlu Saniye'den doğma 1 . 12 . 1940 doğumlu (8 . 6 . 1935 olarak tashihli) Bekir Yılmaz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/36)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri: 5/4 - 5445

13 . 12 . 1961

Konu : Ölüm cezasına mahkûm Bekir Yılmaz hakkındaki hüküm dosyasının gönderildiğine dair

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

15 . 8 . 1954 tarihinde, Hüseyin Kaşıkara'yı ve aynı gün Hasan Torun ile oğlu Gazi Torun'u aynı sebep tahtında ve birbirini takiben kasden öldürmekten sanık, Yıldızeli ilçesinin Kalın köyü 34 hanesinde kayıtlı, Seyfioğlu, Saniye'den doğma ve 1 . 12 . 1940 doğumu, 8 . 6 . 1935 olarak tashih edilip o suretle nüfusa teşkil edilmiş bulunan Bekir Yılmaz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Sivas Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin ifasına dair olup Adalet Bakanlığının 23 . 11 . 1961 tarihli ve 38639 sayılı tezkeresi ile gönderilen Yargıtayın 9 . 11 . 1961 gün ve esas : 960/3382, Karar: 961/3091 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin hüküm dosyasının, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/36
Karar No. : 25

29 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

15 . 8 . 1954 tarihinde, Hüseyin Kaşıkara'yı ve aynı gün Hasan Torun ile oğlu Gazi Torun'u aynı sebep tahtında ve birbirini takiben mavzer tüfeği ile kasden öldürmekten sanık ve sicil nüfusta Sivas - Yıldızeli ilçesi Direkli nahiyesi Kalın köyü Ev No. : 34, Kütük 9 da kayıtlı 1 . 12 . 1940 dan tashihan, 8 . 6 . 1935 (tescil tarihi 6.12.1946) doğumlu evli, çocuksuz, cahil, rençber, sabıkalı Seyfioğlu ve Saniye'den doğma Bekir Yılmaz'ın hareketine uyan Türk Ceza Kanununun 450/5 nci maddesine göre ölüm cezasıyla mahkûmiyetine dair, Sivas Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 17 . 6 . 1960 tarihli ve Esas 959/305, Karar 960/129 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 9 . 11 . 1961 tarih ve Esas 960/3382, Karar 961/3091 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulun-

duğundan, bu işe ait dosya Başbakanlığın 13 . 12 . 1961 tarih ve 5/4 - 5445 sayılı tezkeresine ekli olarak 15 . 12 . 1961 tarihinde Komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip, gereği müzakerelere olundu :

Mahkeme ilânında da tafsilen yazılı olduğu üzere; Bekir Yılmaz'ın 15 . 8 . 1954 tarihinde Hüseyin Kaşıkara'yı ve aynı gün Hasan Torun ile oğlu Gazi Torun'u aynı sebep tahtında ve birbirini takiben mavzer tüfeği ile kasden öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, Komisyonumuzca Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince maznun Bekir Yılmaz hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına, 26 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı
Denizli
Hüdaî Oral

Bu Rapor Sözcüsü
İstanbul
Sabri Vardarlı

Giresun
Ali Cüceoğlu

Artvin
Saffet Eminagaoglu

Çanakkale
Burhan Arat

İzmir
Mustafa Uyar

Kayseri
Abdülhalim Aras

Konya
Selçuk Aytan

Kayseri
Mehmet Göker

Bekir Yılmaz hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 9 . 11 . 1961 tarih ve Esas 960/3382, Karar 961/3091 sayılı ilâmı ile kesinleşen, Sivas Ağır Ceza Mahkemesinin 17 . 6 . 1960 tarihli ve Esas 959/305, Karar 960/129 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/5 nci maddesine göre ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Sivas - Yıldızeli ilçesinin Direkli nahiyesi Kalın köyü ev No. 34, kütük 9 da kayıtlı 1 . 12 . 1940 tan tarihli, 8 . 6 . 1935 (tescil tarihi 6 . 12 . 1946) doğumlu Seyfi oğlu ve Saniye'den doğma Bekir Yılmaz hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 33

Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyü 41 sayılı hanesinde kayıtlı Mustafaoglu, Zehra'dan doğma 9 . 6 .1933 doğumlu Hamza Gülmez'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/223)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri : 5/4-1170

23 . 3 . 1962

Konu : Ölüm cezasına hükümlü Hamza Gülmez hakkındaki mahkûmiyet dosyasının sunulduğuna dair

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5 . 11 . 1960 tarihinde, on yaşlarında bulunan Muammer Çakır'ın, zorla ırzına geçememiş olmaktan duyduğu infial ve aynı zamanda işlediği zorla ırza geçmeye teşebbüs suçunun maddi delilini ortadan kaldırmak maksadiyle adı geçeni öldürmekten sanık Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyü 41 sayılı hanesinde kayıtlı Mustafa ve Zehraoğlu, 9.6.1933 doğumlu Hamza Gülmez'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Manisa Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikına ve sonraki kanunî muamelenin ifasına dair Adalet Bakanlığının 15.3.1962 tarihli ve 5987 sayılı tezkeresiyle gönderilen Yargıtay'ın 27.1.1962 gün ve esas : 961/3210, karar : 62/235 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin hüküm dosyasının, dizi puslası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No : 3/223
Karar, No : 26

29 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

5 . 11 . 1960 tarihinde, on yaşlarında bulunan Muammer Çakır'ın zorla ırzına geçememiş olmaktan duyduğu infial ve aynı zamanda işlediği zorla ırza geçmeye teşebbüs suçunun maddi delilini ortadan kaldırmak maksadiyle öldürmekten sanık, Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyü hane 41 de nüfusa kayıtlı 9.6.1933 doğumlu bekâr, Mustafaoglu ve Zehra'dan doğma Hamza Gülmez'in hareketine uyan 6123 sayılı Kanunla muaddel Türk Ceza Kanununun 450/8 ve 9 ncu bentlerine tevfikân ölüm cezasıyla mahkûmiyetine dair, Manisa Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 14.8.1961 tarihli ve Esas 1961/10, Karar 1961/118 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 27.1.1962 tarih ve Esas 61/3210, Karar 62/235 sayılı ilâmiyle keşinleşmiş bulunduğundan, bu işe ait dosya Başbakanlığın 23.3.1962 tarih ve 5/4-1170 sayılı tezkeresine ekli olarak 26.3.1962 tarihinde komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip gereği müzakare olundu :

Mahkeme ilâmında da tafsilten yazılı olduğu üzere; maznun Hamza Gülmez, on yaşlarında bulunan Muammer Çakır'ın zorla ırzına geçememiş olmaktan duyduğu infial ve aynı zamanda işlediği zorla ırza geçmeye teşebbüs suçunun maddi delilini ortadan kaldırmak maksadiyle; öldürdüğü anlaşılmış bulunduğu, komisyonumuzca, Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince, maznun Hamza Gülmez hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 26.12.1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı	Bu rapor Sözcüsü		
Denizli	İstanbul	Giresun	Artvin
H. Oral	S. Vardarlı	A. Cüceoğlu	S. Eminağaoğlu
Çanakkale	İzmir	Kayseri	Konya
B. Arat	M. Uyar	A. Aras	S. Aytan

Kayseri
M. Göker

Hamza Gülmez hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 27 . 1 . 1962 tarihli ve Esas 61/3210, Karar 62/235 sayılı ilâmiyle kesinleşen Manisa Ağır Ceza Mahkemesinin 14 . 8 . 1961 tarihli ve Esas 1961/10, Karar 1961/118 sayılı hükmiyle, 6123 sayılı Kanunla muaddel Türk Ceza Kanununun 450/8, 9 ncü bentlerine tevfikan ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyü Hane 41 de nüfusa kayıtlı Mustafa oğlu ve Zehra'dan doğma 9 . 6 . 1933 doğumlu Hamza Gülmez hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 28

Rize'nin Çiftekavak köyü hane 165/7, cilt 38, sayfa 129 da kayıtlı Âdemoğlu İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu Bahattin Yazıcı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/19)

T. C.

Başbakanlık

Zat ve Yazı İşleri 5/4 - 2532

10 . 6 . 1961

MİLLÎ BİRLİK KOMİTESİ BAŞKANLIĞINA

24 . 1 . 1954 tarihinde Düzce'nin Paşa Ormanı İbrahimbey köyünden Ali Şahin'i 500 lira karşılığında taammüden, muhtelif yerlerinden kama ile yaralıyarak öldürmekten maznun Rize'nin Çiftekavak köyü 165 hanesinde kayıtlı Âdemoğlu, İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu Bahattin Yazıcı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Bolu Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin ifasına dair olup Adalet Bakanlığının 2 . 6 . 1961 tarihli ve 19474 sayılı tezkeresiyle gönderilen Yargıtayın 14 . 4 . 1961 gün ve Esas : 1960/172, Karar : 1238 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin hüküm dosyasının, dizi puslası veçhile bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan

Org.

Cemal Gürsel

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. 3/19
Karar No. 19

25 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

24 . 1 . 1954 tarihinde Düzce'nin Paşaormanı İbrahimbey köyünden Ali Şahin'i 500 lira karşılığında taammüden, muhtelif yerlerinden kama ile yaralıyarak öldürmekten maznun, Rize'nin Çiftekavak köyü 165/7 hanesinde nüfus kayıtlı Âdemoğlu, İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu evli, 2 çocuklu, Rençber, okur, yazar, sabıkasız, aslen Düzce Paşaormanı köyünden Bahattin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) nın ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair Bolu Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 19 Kasım 1954 tarih ve Esas : 957/178, Karar : 959/154 sayılı hüküm, Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 10 . 4 . 1961 tarih ve Esas : 60/172, Karar : 1238 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 10 . 6 . 1961 tarih ve 5/4 - 2532 sayılı tezkeresiyle ekli olarak 20 . 11 . 1961 tarihinde komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip gereği müzakere olundu ;

Mahkeme kararında tafsilen yazılı olduğu üzere, maznun Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) 24 . 1 . 1954 tarihinde Düzce'nin Paşaoormanı, İbrahimbey köyünden Ali Şahin'i 500 lira karşılığında taammüden, muhtelif yerlerinden kama ile yaralıyarak öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, komisyonumuzca, Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince hükümlü hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 19 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Bşk. <i>H. Oral</i>	Başkanvekili <i>N. Diler</i>	Bu Rapor Sözcüğü <i>S. Eminağaoğlu</i>	Giresun <i>A. Cüceoğlu</i>
Adıyaman <i>A. Atalay</i>	Çanakkale <i>B. Arat</i>	İzmir <i>M. Uyar</i>	Kars <i>L. Aküzüm</i>
	Kayseri <i>H. Aras</i>	Siirt <i>C. Aydın</i>	Konya <i>S. Aytan</i>

ADALET KOMİSYONU METNİ

Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 10 . 4 . 1961 tarih ve esas 60/172, karar 1238 sayılı ilâmiyle kesinleşen Bolu Ağır Ceza Mahkemesinin 19 Kasım 1954 tarih ve esas 957/178, karar 959/154 sayılı hükmü ile, Türk Ceza Kanununun 450/4 ve aynı kanunun 67 nci maddesi delâletiyle keza aynı kanunun 450/1, maddelerine tevfikân ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan sicil nüfusta Rize'nin Çiftetevak köyü hane 165/7, cilt 38, sayfa 129 da kayıtlı Ademoğlu İnyet'ten doğma 3 . 6 . 1931 doğumlu, aslen Düzce Paşaoorman köyünden Bahittin Yazıcı (Bahattin Yazıcı) hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 27

Niğde Aksaray'ın Büyükbölcek mahallesi hane 226, cilt 3 ilâve ve sayfa 90 nüfusuna kayıtlı Mehmet ve Elmasoğlu 12 . 8 . 1932 Eleşkirt doğumlu Abdülcebbar Yıldırım diğer adı Abdullah Yıldırım ile yine Niğde Aksaray'ın Darıhüyük köyü, hane 827, cilt 67 ve sayfa 95 sayısında kayıtlı Sıtkı ve Zazaoğlu 1 . 6 . 1936 doğumlu Mehmet Çimen ve Horasan ilçesi Aliçeyrek köyü nüfusunun hane 47, cilt 8 ve sayfa 79 sayısında kayıtlı Kurban ve Haticeoğlu, 1340 doğumlu Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/231)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri : 5/4 - 1248

29 . 3 . 1962

Konu : Ölüm cezasına hükümlü Abdülcebbar (Abdullah) Yıldırım ile Mehmet Çimen ve Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) haklarındaki mahkûmiyet dosyasının sunulduğuna dair.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4 . 10 . 1959 tarihinde, Baba Erdoğan'a ait koyunları gaspetmek ve işbu suçun delil ve emarelerini ortadan kaldırmak maksadıyla sürü çobanları Osman Erdoğan ve Mahmut Kaya'yı canavarca bir his sevkıyla müstereken öldürmekten sanık; Niğde Aksaray'ın Büyükbölcek mahallesi Hane 226, Cilt 3 ilâve ile sayfa 90 nüfusuna kayıtlı Mehmet ve Elmasoğlu 12 . 8 . 1932 Eleşkirt doğumlu Abdülcebbar Yıldırım, diğer adı Abdullah Yıldırım ile yine Niğde Aksaray'ın Darıhüyük köyü, Hane 827, Cilt 67 ve sayfa 95 sırasında kayıtlı olup, Büyükbölcek mahallesinde oturur Sıtkı ve Zazaoğlu 1 . 6 . 1936 doğumlu Mehmet Çimen ve Horasan ilçesi Aliçeyrek köyü nüfusunun Hane 47, Cilt 8 ve sayfa 79 sayısında kayıtlı Kurban ve Haticeoğlu, 1340 doğumlu Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Erzurum Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin ifasına dair Adalet Bakanlığının 16 . 3 . 1962 tarihli ve 6114 sayılı tezkeresiyle gönderilen Yargıtayın 12 . 2 . 1962 tarihli ve Esas : 961/2021, Karar : 962/409 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin hüküm dosyasının bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/231
Karar No. : 20

25 . 12 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

4 . 10 . 1959 tarihinde idare ve nezaretlerinde bulunan ve Baba Erdoğan'a ait koyunları gaspetmek ve işbu suçun delil ve emarelerini ortadan kaldırmak maksadıyla canavarca bir his sevki ile sürü çobanları Osman Erdoğan ve Mehmet Kaya'yı öldürmekten maznun, sicil nüfusta Niğde - Aksaray ilçesi Büyükbölcek mahallesi, Hane 226, Cilt 3 ilâve, Sayfa 90 da kayıtlı Mehmedoğlu ve Elmas'tan doğma 12 . 8 . 1932 doğumlu, doğum yeri Eleşkirt, 2 çocuklu, cahil, sabıkasız, hayvan taciri Abdülcebbar namı diğeri (Abdullah Yıldırım) ve yine sicil nüfusta Niğde Aksaray ilçesi Darıhüyük köyünde Hane 827, Cilt 67, Yabancı sayfa 95 de kayıtlı Sitkioğlu ve Zaza'dan doğma 1 . 6 . 1936 doğumlu, doğum yeri Darıhüyük, evli, 1 çocuklu, okur - yazar, sabıkasız Makinist Mehmet Çimen, ve yine sicil nüfusta Erzurum Horasan kazası Aras nahiyesi Aliçeyrek köyü Hane 47, Cilt 8 ve Sayfa 79 da kayıtlı Kurbanoğlu ve Hatice'den doğma 1340 doğumlu, (yeniden 1936) doğum yeri Pasinler, evli 4 çocuklu, cahil, rençber, sabıkasız Mehmet Çetin namı diğeri (Mehmet Sıddık Çetin'in) Türk Ceza Kanununun 3, 5, 7, ve 9 ncu bentleri gereğince 64 ncu maddesi delâletiyle aynı kanunun 450 nci maddesinin ölüm cezasıyla mahkûmiyetlerine dair Erzurum Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 4 . 5 . 1961 tarih ve esas 959/285 karar 961/104 sayılı hüküm Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 12 . 2 . 1962 tarih ve esas 1961/2021, karar 1962/409 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 29 . 3 . 1962 tarih ve 5/4 - 1248 sayılı tezkeresine ekli olarak 30 . 3 . 1962 tarihinde Komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip müzakere olundu :

Mahkeme kararında tafsilen yazılı olduğu üzere, maznunlar Abdülcebbar Yıldırım (Abdullah Yıldırım), Mehmet Çimen ve Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) 4 . 10 . 1959 tarihinde sürü çobanları Osman Erdoğan ve Mehmet Kaya'yı, Baba Erdoğan'a ait koyunları gaspetmek ve işbu suçun delil ve emarelerini ortadan kaldırmak maksadıyla canavarca bir his sevki ile iple boğarak öldürdükleri anlaşılmuş bulunduğundan, Komisyonumuzca, Anayasanın 64 ncu maddesi gereğince hükümlüler hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 21 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı
Denizli
Hüdaî Oral

Bu Rapor Sözcüsü
İzmir
Mustafa Uyar

Giresun
Ali Cüceoğlu

Çanakkale
Burhan Arat

Elâzığ
Naci Güray

İçel
Mazhar Arıkan

Siirt
Cevdet Aydın

ADALET KOMİSYONU METNİ

Abdülcebbar Yıldırım (Abdullah Yıldırım) Mehmet Çimen, Mehmet Çetin, (Mehmet Sıddık Çetin) haklarındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 12 . 2 . 1962 tarih ve esas 1961/2021, karar 1962/409 sayılı ilâmiyle kesinleşen, Erzurum Ağır Ceza Mahkemesinin 4 . 5 . 1961 tarih ve esas 959/285 karar ve 961/104 sayılı hükmü ile, Türk Ceza Kanununun 64 ncü maddesi delâletiyle aynı kanunun 450 nci maddesinin 3, 5, 7 ve 9 ncu bentleri gereğince ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan sicil nüfusta, Niğde - Aksaray ilçesi, Büyük Bölcek mahallesi hane 226, cilt 3 ilâve, sayfa 90 da kayıtlı Mehmedoğlu ve Elmas'tan doğma 12 . 8 . 1932 doğumlu, doğum yeri Eleşkirt Abdülcebbar namı diğeri (Abdullah Yıldırım) ve yine sicil nüfusta Niğde Aksaray ilçesi Darıhüyük kö-

yünde hane 827, cilt 67, yabancı sayfa 95 te kayıtlı Sıtkı oğlu ve Zaza'dan doğma 1 . 6 . 1936 doğumlu doğum yeri Darıhüyük Mehmet Çimen, ve yine sicil nüfusta Erzurum Horasan kazası Aras nahiyesi Aliceyrek köyü hane 47, cilt 8 ve sayfa 79 da kayıtlı Kurbanoğlu Hatice'den doğma 1340 doğumlu (yeniden 1936) doğum yeri Pasinler Mehmet Çetin namı diğeri (Mehmet Sıddık Çetin) haklarındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 26

Gaziantep'in Yavuzlar mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa 28 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmetoğlu, Ayşe'dendoğma 1 . 1 . 1939 doğumlu Osman Taşdemir'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/437)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri : 5/4 - 5108

21 . 11 . 1962

Konu : Ölüm cezasına hükümlü Osman Taşdemir hakkındaki mahkûmiyet dosyasının gönderildiğine dair.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

11 . 3 . 1962 tarihinde, 6 yaşında bulunan 10 . 1 . 1956 doğumlu Dursun Sayın adındaki kız çocuğunun, ırzına geçmek ve bu suçun icrasını kolaylaştırmak maksadiyle öldürmekten sanık Gaziantep'in Yavuzlar mahallesi Hane 107, Cilt 120 ve sayfa 28 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmet oğlu, Ayşe'de doğma 1 . 1 . 1939 doğumlu Osman Taşdemir'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Gaziantep Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdiküne ve sonraki kanuni muamelenin ifasına dair Adalet Bakanlığının 12 . 11 . 1962 tarihli ve 26985 sayılı tezkeresiyle gönderilen Yargıtayın 27 . 10 . 1962 gün ve Esas : 962/1284, Karar : 2596 sayılı ilâmiyle bu işe ilişkin hüküm dosyasının bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No : 3/437
Karar No : 18

25 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

11 . 3 . 1962 tarihinde, 6 yaşında bulunan 10 . 1 . 1956 doğumlu Dursun Sayın adındaki kız çocuğunu, ırzına geçmek ve bu suçun icrasını kolaylaştırmak maksadı ile öldürmekten sanık, Gaziantep Vilâyetinin merkez kaza Yavuzlar Mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa 28 de nüfusa kayıtlı Ahmedoğlu ve Ayşe'den doğma 1 . 1 . 1939 doğumlu bekâr, okur yazar, sabıkasız Osman Taşdemir'in Türk Ceza Kanununun 450/7 nci maddesine göre ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair Gaziantep Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 13 . 3 . 1962 tarih ve esas 962/65, karar 962/45 sayılı hükmü, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 27 . 10 . 1962 tarih ve esas 962/1284, karar 2596 sayılı ilâmı ile kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 21 . 11 . 1962 tarih ve 5/4 - 5108 sayılı tezkeresine ekli olarak 3 . 12 . 1962 tarihinde Komisyonumuza gönderilmiş olmakla tetkik edilip gereği müzakere olundu :

Mahkeme kararında tafsilen yazılı olduğu üzere, maznun Osman Taşdemir'in ika ve irtikâbını

kasdeylediği, 6 yaşında bulunan 1956 doğumlu Dursun Sayınlı adındaki kız çocuğunun ırzına geçmek ve bu suçun icrasını kolaylaştırmak için öldürüldüğü anlaşılmış olduğundan Komisyonumuzca, Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince hükümlü hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 19 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı Denizli <i>Hüdaî Oral</i>	Başkanvekili Erzurum <i>Nihat Diler</i>	Bu rapor Sözcüsü İzmir <i>Mustafa Uyar</i>	Giresun <i>A. Cüceoğlu</i>
Adıyaman <i>A. Atalay</i>	Artvin <i>S. Eminaoğlu</i>	Çanakkale <i>B. Arat</i>	Kars <i>L. Aküzüm</i>
	Kayseri <i>H. Aras</i>	Konya <i>S. Aytan</i>	Siirt <i>C. Aydın</i>

ADALET KOMİSYONUNUN METNİ

Osman Taşdemir hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 27 . 10 . 1962 tarihli ve esas 962/1284, karar 2596 sayılı ilâmı ile kesinleşen Gaziantep vilâyeti Ağır Ceza Mahkemesinin 13.3.1962 tarih ve esas 962/65, karar 962/45 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/7 nci maddesine göre ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Gaziantep vilâyetinin Merkez kaza Yavuzlar mahallesi hane 107, cilt 120 ve sayfa 28 de nüfusa kayıtlı Ahmedoğlu ve Ayşe'den doğma 1 . 1 . 1939 doğumlu Osman Taşdemir hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 24

Vakfıkebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü 54 hanesinde kayıtlı iken evlenmek suretiyle aynı köy 13 hanesine gelen Hüseyin kızı Ayşe'den doğma 8 . 7 . 1928 doğumlu Ümmühan Bebek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/261)

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri : 5/4 - 1677

21 . 4 . 1962

Konu : Ölüm cezasına hükümlü Ümmühan Bebek hakkındaki mahkûmiyet dosyasının sunulduğuna dair.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4 . 9 . 1957 günü, öz annesi Ayşe Arı'yı, suç ortağı olan ve öldürülen Ayşe'nin gelini bulunan Lütfücan Arı ile birlikte Kasden ve müştereken boğarak öldürmekten sanık, Vakfıkebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü 54 hanesinde kayıtlı iken, evlenmek suretiyle aynı köy 13 hanesine gelen Hüseyin kızı, Ayşe'den doğma, 8 . 7 . 1928 doğumlu Ümmühan Bebek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Trabzon Ağır Ceza Mahkemesince verilen hükmün tasdikine ve sonraki kanuni muamelenin ifasına dair Adalet Bakanlığının 13 . 4 . 1962 tarihli ve 8643 sayılı tezkeresiyle gönderilen Yargıtayın 15 . 3 . 1962 gün ve Esas : 61/1974, Karar : 62/772 sayılı ilâmiyle bu işle ilişkin hüküm dosyasının, dizi pusulası veçhile, bağlı olarak sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No : 3/261
Karar No: 22

25 . 12 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

4 . 9 . 1957 günü, öz annesi 1318 doğumlu Ayşe Arı'yı, suç ortağı olan ve öldürülen Ayşe'nin gelini bulunan Lütfücan Arı ile birlikte kasden ve müştereken ve iple boğarak öldürmekten sanık, Trabzon, Vakfıkebir İlçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü hane 13, cilt 22 ve sayfa 104 de ve baba evi Kutluca köyü 54 hanesinde nüfusa kayıtlı 8 . 7 . 1928 doğumlu 3 çocuklu, ev kadını, cahil, sabıkasız Ahmet Rıza karısı, Hüseyin kızı ve Ayşe'den doğma Ummehan Bebek (Ümmühan Bebek'in ölüm cezasıyla mahkûmiyetine dair Türk Ceza Kanununun 450/1 nci maddesine göre Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 30 . 12 . 1960 tarihli ve esas 1960/165, karar 1960/309 sayılı hüküm, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 15 . 3 . 1962 tarih ve esas

61/1974, karar 62/772 sayılı ilâmiyle kesinleşmiş bulunduğundan bu işe ait dosya Başbakanlığın 21 . 4 . 1962 tarih ve 5/4 -1667 sayılı tezkeresine ekli olarak 25 . 4 . 1962 tarihinde komisyonumuza gönderilmiş olmakla, tetkik edilip gereği müzakere olundu :

Mahkeme ilâmında da tafsilten yazılı olduğu üzere; evli ve 3 çocuk annesi bulunan maznun Ummehan Bebek, (Ümmühan Bebek) in başka erkeklerle gayrimeşru münasebette bulunmasından mütevellit, öz annesi maktule Ayşe'nin, kızının bu hareketine mâni olmak istemesi üzerine, bundan muğber olarak Ummehan Bebek (Ümmühan Bebek) in öz annesi Ayşe Arı'yı Lütfican Arı ile birlikte müstereken ve kasden iple boğmak suretiyle öldürdüğü anlaşılmış bulunduğundan, komisyonumuzca, Anayasanın 64 ncü maddesi gereğince maznunlardan Ummehan Bebek (Ümmühan Bebek) hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine mütedair ilişik kanun teklifinin Büyük Meclise sunulmasına 19 . 12 . 1962 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Bşk. Denizli Hüdaî Oral	Başkan V. Erzurum Nihat Diler	Bu rapor sözcüsü Kayseri Abdülhalim Aras	Adıyaman A. Atalay
Artvin S. Eminagaoglu Kars L. Aküzüm	Çanakkale B. Arat Konya S. Aytan	İçel C. Kılıç Giresun A. Cüceoğlu	İzmir M. Uyar
	Siirt C. Aydın	Maraş H. F. Evliya	

ADALET KOMİSYONUNUN METNİ

*Ummehan Bebek (Ümmühan Bebek) hakkındaki
ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun
teklifi*

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 15 . 3 . 1962 tarih ve esas 61/1974, karar 62/772 sayılı ilâmı ile kesinleşen, Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinin 30 . 12 . 1960 tarihli ve esas 1960/165, karar 1960/309 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/1 nci maddesine göre ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan, Trabzon, Vakfıkebir ilçesinin Beşikdüzü nahiyesi Kutluca köyü hane 13, cilt 22 ve sayfa 104 de ve baba evi Kutluca

köyü 54 hanesinde nufusa kayıtlı Ahmet Rıza karısı, Hüseyin kızı ve Ayşe'den doğma, 8 . 7 . 1928 doğumlu Ummehan Bebek (Ümmühan Bebek) hakkındaki işbu ölüm cezasının yerine getirilmesine karar verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 18

Yozgat Milletvekili Celâl Ahmet Sungur'un, 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve plân komisyonları raporları (2/216)

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Sağlık Kurulu üyelerine verilmekte olan ücretin artırılması için düzenlenen kanun teklifi gerekçesiyle birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Gereken işlemin yapılmasını arz ve rica ederim.

20 . 4 . 1962

Yozgat Milletvekili
Celâl Ahmet Sungur

G E R E K Ç E

6015 sayılı Kanun gereğince 1953 yılı başından beri T. C. Emekli Sandığı Sağlık Kurulu üyelerine verilmekte olan 150 lira ücretten vergi kesildikten sonra ellerine ayda 127 lira gibi cüzi bir para geçmektedir. Bu para T. C. Emekli Sandığı ile ilgili kurumların bütün sağlık işlemlerinin son mercii olan bu kurulun gördüğü işin karşılığı olmaktan çok uzaktır.

Sağlık Kurulu üyelerinin bu durumlarına bir çare bulmak için 1956 ve 1958 yıllarında yapılmış olan kanun teklifleri gerçekleştirilmediği gibi 7244 ve 263 sayılı kanunlarla memur ve ücretlilere yapılan zamlardan da faydalandırılmamışlardır.

Bu üyelere yapılacak zam kurumlara pay edileceğinden T. C. Emekli Sandığına bir külfet yüklemeyeceği gibi her kuruma birkaç kuruş gibi cüzi bir pay düşeceğinden külfeti de hissedilmeyecek kadar az olacaktır.

Bu gerekçe ile kanunun değiştirilmesi ve Sağlık Kurulu üyelerinin ücretinin hiç olmazsa ayda 500 liraya çıkarılmasını arz ve rica ederim.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 2/216
Karar No. : 59

5 . 9 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Yozgat Milletvekili Ahmet Celâl Sungur'un, 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi, ilgili daire temsilcisi ile teklif sahibi huzurlarında Komisyonumuzca müzakere edildikten sonra aşağıdaki karar alındı.

Teklif gerekçesinde belirtildiği veçhile 1953 yılı başındanberi T. C. Emekli Sandığı Sağlık Kurulu üyelerine 6015 sayılı Kanunla verilmekte olan 150 lira ücret, sözü geçen tarihten sonra Türk parasının satınalma gücünün büyük ölçüde düşmüş olması sebebiyle, Emekli Sandığı ile ilgili kurumların bütün sağlık işlemlerinin son mercii olarak vazife gören Sağlık Kurulu üye lerinin hizmetlerinin karşılığı olmaktan çok uzak görülmüş ve teklif metni veçhile ayda (500) lira ücret verilmesi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu

Başkanı
Kocaali
Cemal Babaç

Sözcü
Aydın
Nedim Müren

Kâtip
Ağrı
Nevzat Güngör

Adana
Yusuf Aktimur

Bolu
Kâmil İnal

Kütahya
Ali Erbek

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No. : 2/216
Karar No. : 7

18 . 12 . 1962

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Yozgat Milletvekili Celâl Ahmet Sungur'un, 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi ve Maliye Komisyonu raporu komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Bakanlığı ve Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

1953 yılında tedvin edilen 6015 sayılı Kanunla Emekli Sandığı Sağlık Kurulu üyelerine 150 lira ücret verilmektedir.

O tarihten beri geçen zaman içerisinde maaş, ücret ve her türlü özlük haklarında yükselmeler yapıldığı halde Sağlık Kurulu üyelerinin almış oldukları 150 lira sabit kalmıştır.

Bugünkü şartlar muvacehesinde bu miktarın kifayetsiz olduğu aşikârdır. Teklif bu miktarın 500 liraya çıkarılmasını derpiş etmektedir.

Maliye Komisyonunca da aynen kabul edilen teklif komisyonumuzca da uygun görülmüştür. Ancak Sağlık Kurulu üyelerine verilen bu ücretin vazifelerine ilâveten verildiği dikkate alınarak 500 lira yerine 400 lira verilmesi komisyonumuzca muvafık görüldüğünden madde bu şekilde değiştirilmiştir.

Diğer maddeleri aynen kabul edilen kanun teklifi Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Hatay Ş. İnal	Sözcü Ordu A. H. Onat	Aydın İ. Sezgin İmzada bulunamadı	Bilecik Ş. Binay İmzada bulunamadı
Denizli A. Şohoğlu	Diyarbakır R. İskenderoğlu	Gümüşane S. Savacı	İçel S. Kutlay İmzada bulunamadı
İstanbul A. Oğuz	Kastamonu S. Keskin	Kırşehir A. Bilgin	Konya İ. Baran
Konya R. Özal	Konya C. Yılmaz	Maras E. Kaplan	Maras A. Karaküçük

Sinop
M. Alicanoğlu

**YOZGAT MİLLETVEKİLİ CE-
LÂL AHMET SUNGUR'UN
TEKLİFİ**

5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sağlık Kurulu üyelerine ayda (500) lira ücret verilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**MALİYE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Teklifin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**PLÂN KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sağlık Kurulu üyelerine ayda (400) lira ücret verilir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 16

Gümrük giriş tarife cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Sanayi, Maliye ve Plan komisyonları raporları (1/106)

T. C.

Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/1586 - 413

7 . 2 . 1962

Millet Meclisi Başkanlığına

Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 5 . 2 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Başbakan
İ. İnönü

GEREKÇE

Malûm bulunduğu üzere 30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin, 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunla değişik 40.02 pozisyonuna dahil «Sentetik Kauçuk (Stablize edilmiş veya edilmemiş sentetik lateks dahil); mayi yağlardan müştak taklit kauçuk»un vergisi % 20 olarak tesbit edilmiştir.

Bilâhare, memleketimizde yabancı firmaların da iştiraki ile kurulmakta olan otomobil ve kamyon lâstığı fabrikalarının tesis ve idamesini teshil ve himaye maksadiyle, bu pozisyona dahil sentetik kauçunun vergi haddinin; 146 sayılı Kanuna bağlı tarife cetvelinde olduğu gibi, % 10 a indirilmesi hususunda vâkı talep üzerine keyfiyet Maliye, Ticaret, Gümrük ve Tekel, Tarım ve Sanayi Bakanlıklarınca tetkik edilmiş ve is'afının uygun olacağı neticesine varılmıştır.

Buna binaen, 197 sayılı Kanununun 3 ncü maddesi hükmüne tevfikan, Bakanlar Kurulununun 28 . 7 . 1961 tarihli ve 5/1494 sayılı Kararnamesiyle, bahis konusu 40.02 tarife pozisyonunun sonuna «Her nevi nakil vasıtası iç ve dış lâstığı imal ve yenilenmesinde (Sırt geçirme işinde) kullanılacak sentetik kauçuk ve lateks'in, Sanayi Bakanlığınca ihtiyaç ve miktarı kabul edilmek şartıyla, Gümrük Vergisi % 10 a indirilmiştir.» Hükmü konulmuştur.

Bu hükümle mevzu bahis sanayi kolunun memlekette tesis ve idamesi için makûl ve lüzumlu bir himaye sağlanmış bulunmaktadır. Sözü geçen eşyanın ihtiyaçtan fazla ithâl ve maksat dışında istimal keyfiyeti de, Sanayi Bakanlığınca tanınan yetki ile önlenmiş bulunmaktadır.

İşbu kararname, 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanununun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrası hükmüne tevfikan yasama organının takdirlerine sunulur.

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Gümrük ve Tekel Komisyonu
Esas No: 1/106
Karar No. 4

10.4.1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Başkanlığınız tarafından komisyonumuza havale buyurulan «Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı» Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu :

Kanun tasarısının gerekçesinde zikredilen hususlar komisyonumuzca da uygun görülerek metnin aynen kabul edilmesine karar verilmiştir.

Sanayi Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip			
Gaziantep	Kars	Balıkesir	Giresun		
O. O. Bilen	N. Akan	Ş. M. Çavdaroğlu	A. Cüceoğlu		
İstanbul	Kütahya	Manisa	Manisa	Muğla	Samsun
İ. Abak	M. Kesen	N. Yenisehirlioğlu	H. Okçu	C. Özkay	F. Keveci
Sinop	Tokat	Tokat			Zonguldak
H. Tari	M. Kızıoğlu	R. Önder			S. Konak

Sanayi Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sanayi Komisyonu
Karar No : 5
Esas No : 1/106

7.7.1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Gümrük Giriş Târife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkındaki kanun tasarısı, komisyonumuzda ilgili Bakanlık temsilcilerinin de huzuru ile tetkik ve müzakere edildi :

197 sayılı Kanuna bağlı olan Gümrük Giriş Târife Cetvelindeki 40.02 pozisyonu halen % 20 gümrüğe tâbidir.

Hükümet teklifinde bu pozisyonda yazılı suni kauçuklardan sadece otomobil iç ve dış lâstik sanayiinde kullanılacak sentetik ve lâtexin gümrük girişi %10 a indirilmek istenmekle, bu sanayi ile ilgili yerli sanayiimizi teşvik ve koruma amacıyla bu teklifi yapmaktadır.

Halbuki aynı pozisyon numarasında yazılı bütün kauçuklarla çalışan birçok yerli sanayiimiz daha mevcuttur.

Kauçuk sanayii ile işigal eden müesseseler ve fabrikalarımız arasında bir tefrik yapılmamak ve diğer yerli sanayii de bu indirimden faydalandırmak, onları da teşvik ve muavenet edeceği ve aynı zamanda yerli sermayeyi yabancı sermayeye eşitlemek düşünce ve mütalâasiyle, komisyonumuz bu indirimi, aynı pozisyonda yazılı bütün suni kauçuk maddelerine teşmil etmeye karar vermiş ve yeniden bir metin kaleme almıştır.

Metnin birinci maddesi «5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Giriş Târife Cetvelinin değişik 40.02 pozisyonu ilişik cetvelde gösterildiği şekilde değiştirilmiştir.»

Tasarının ikinci ve üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.
Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi buğurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Sanayi Komisyonu

Başkanı Gaziantep K. Mavitan	Bu R. Sözcüsü Trabzon S. Güven	Manisa Muhalefet şerhi ilişiktir. M. Erten	Afyon K. Muhalefet şerhi ilişiktir. A. Yılmaz
Bursa A. Türkel	Bursa İ. Yılmaz	Hatay S. Zorlu	Kars Muhalefet şerhi ilişiktir. K. Okyay
Kırklareli H. Tahsin Uzun	Kırşehir M. Erdemir	Ordu A. Topaloğlu	Samsun Muhalefet şerhi ilişiktir. N. Geciteoğlu
	Zonguldak F. Fırat		

MUHALEFET ŞERHİ

Sanayi Komisyonunun Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun bir hüküm ilavesine dair Bakanlar Kurulu kararnamesinin onanması hakkındaki tasarıya aşağıda arz edilen sebeplerle muhalif bulunmaktayız.

1. Usuli sebep.

197 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi (Bakanlar Kurulu, memleketin ekonomik icablarını nazarı itibara alarak Maliye, Ticaret, Gümrük ve Tekel, Tarım ve Sanayi Bakanlıklarının müşterek teklifi üzerine lüzumlu görülecek eşyanın Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde gösterilen vergi nisbetlerini muafiyet haddine kadar indirmeye ve gerektiği takdirde bu suretle indirilmiş olan nisbetleri aynı usule uyarak eski seviyelerine kadar çıkarmaya ve bu değişikliklerin uygulanmasına mütaallik usul ve şartları tasbite yetkilidir.

Bakanlar Kurulunca bu hususta alınacak karar derhal yürürlüğe konulur ve ilgili kanun tasarısı da üç ay içinde yasama organına sunulur.)

Denmektedir. Maddenin metninden anlaşılacağı veçhile yasama organı bu kararı ya tasdik ya da reddeder. Aksi hal Bakanlar Kurulu kararına yasama organının şekil vermesi olur ki, bu Anayasamız muvacehesinde icra kuvvetinin vazife hududuna yasama organınca müdahale telâkki olunur. Çünkü yasama organları icra organlarının kararları üzerinde değişiklik yapmağa yetkili olamazlar. Bu sebeple komisyonca kabul edilen şekil Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir.

2. Esas hakkında muhalefetimiz ise aşağıdaki noktalarda toplanmaktadır.

a) 197 sayılı Kanuna bağlı olan Gümrük Giriş Tarife Cetvelindeki 40.02 pozisyonu halen % 20 gümrüğe tabidir.

Bakanlar Kurulunun 28 . 7 . 1961 tarih ve 5/1494 sayılı kararname ile her nevi nakil vasıtası iç ve dış lâstığı imâl ve yenilenmesinde (artt geçirme işinde kullanılacak sentetik kauçuk ve lâtex'in Sanayi Bakanlığınca ihtiyaç ve miktarı kabul edilmek şartıyla Gümrük Vergisi % 10 a

indirilmiştir, hükmünün konulması Maliye, Ticaret, Tarım ve Sanayi Bakanlıklarının muvafık mütalâalarına dayanan Gümrük ve Tekel Bakanlığının 18 . 7 . 1961 tarihli ve 10900 sayılı yazısıyla yapılan teklif üzerine, 197 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine göre Bakanlar Kurulunca 28 . 7 . 1961 tarihinde kararlaştırılmıştır, denilmektedir.) Binaenaleyh bu metnin kanunun verdiği yetki Bakanlar Kuruluna aittir. Diğer maddelerinde buna ithal edilmesi gümrük gelirlerinde 6 - 7 milyon lira civarında bir bütçe azalmasına sebep olacaktır ki, Yüksek Meclisin temayülü gelir azaltıcı teklifler getirilmemesi mahiyetindedir.

b) Gümrük tarifeleri aynı zamanda yerli sanayi ve mamûlleri himaye gayesine mâtuftur. Lis-teye ithal edilen kısım bilhassa ayakkabı imalinde kullanılan suni kauçuğa mâtuftur. Bu ise mem-leketimizde yetişen palamut mahsulününün fiyatlarının düşmesine yol açacaktır ki, bu Gümrük sis-temine aykırı düşer.

Bu sebeplerle ve teklifin müzakeresi sırasında şifahen arz ettiğimiz diğer sebeplerle muhalifiz.

Manisa
Muammer Erten

Afyon K.
Asım Yılmaz

Kars
Kemal Okyay

Samsun
Nuri Ceritoğlu

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Karar No. 81
Esas No. 1/106

19 . 9 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı ile Sanayi Komisyonunun mazbatası ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

197 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi (Bakanlar Kurulu memleketin ekonomik icaplarını nazarı itibara alarak Maliye, Ticaret, Gümrük ve Tekel, Tarım ve Sanayi bakanlıklarının müsterek tek-lifi üzerine lüzumlu görülecek eşyanın Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde gösterilen vergi nisbetleri-ni muafiyet haddine kadar indirmeye ve gerektiği takdirde bu suretle indirmiş olan nisbetleri ay-nı usule uyarak eski seviyelerine kadar çıkarmaya ve bu değişikliklerin uygulanmasına mütaal-lik usul ve şartları tesbite yetkilidir.

Bakanlar Kurulunca bu hususta alınacak kararlar derhal yürürlüğe konulur ve ilgili kanun tasarıları 3 ay içinde yasama organına sunulur.) demektedir.

Maddenin metninden anlaşılacağı veçhile yasama organı bu kararı ya tasdik eder ya da red-deder. Aksihal, Bakanlar Kurulu kararına yasama organının şekil vermesi olur ki, Anayasamız muvacehesinde İcra Kuvvetinin vazife hududuna yasama organınca müdahale telâkki olunur.

Bakanlar Kurulunun 28.7.1961 tarih ve 5/1494 sayılı Kararnamesi ile her nevi nakil vası-tası iç ve dış lâstığı imal ve yenilenmesinde (Sırt geçirme işinde kullanılacak sentetik kauçuk ve lâstığın Sanayi Bakanlığınca ihtiyaç ve miktarı kabul edilmek şartıyla Gümrük Vergisi % 10 a indirilmiştir. Hükmünün konulması Maliye, Ticaret, Tarım ve Sanayi bakanlıklarının muvafık mütalâalarına dayanan Gümrük ve Tekel Bakanlığının 18 . 7 . 1961 tarih ve 10900 sayılı yazısı ile yapılan teklif üzerine, 197 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine göre Bakanlar Kurulunca 28 . 7 . 1961 tarihinde kararlaştırılmıştır. Denmektedir.) Binaenaleyh bu metnin kanunun verdiği yetki Bakan-

lar Kuruluna aittir. Diğer maddelerin de buna ithal edilmesi yetkiye tecavüz olmakla beraber Gümrük gelirlerinde 5 - 6 milyon lira civarında bir bütçe azalmasına sebeb olmaktadır. Bu esbabı mucibe ile Sanayi Komisyonunca ekseriyetle kabul olunan mazbatanın reddi ve Hükümet tasarisının görüşülmesi kabul edildi.

Tasarının gerekçesinde serd edilen hususlar ve Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat Komisyonumuzca da yerinde görülerek havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verildi.

Başkanvekili	Bu Mazbata Sözcüsü	Kâtip	
Muş	Erzurum	Ağrı	Gümüşane
S. Mutlu	G. Karaca	N. Güngör	N. Küçüker
Kütahya	Manisa	Ordu	Zonguldak
A. Erbek	Y. Yakut	O. N. Hazinedar	S. T. Müftüoğlu

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No: 1/106
Karar No: 2

12 . 12 . 1962

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Gümrük giriş tarife cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkındaki kanun tasarısı ile Gümrük ve Tekel, Sanayi, Maliye komisyonlarının raporları komisyonumuza havale edilmiş olup ilgili Bakanlık temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde serd edilen hususlar ve Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat komisyonumuzca da yerinde mütalâa edilerek Hükümet tasarısı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili	Bu Rapor Sözcüsü		
Balıkesir	Diyarbakır	Yozgat	Artvin
F. İslimyeli	R. İskenderoğlu	V. Uyar	S. O. Avcı
Aydın	Balıkesir	Bolu	Gümüşane
İ. Sezgin	A. A. Bolak	Z. Baltacıoğlu	S. Savacı
	İmzada bulunamadı		
Hatay	Kastamonu	Kırşehir	Konya
A. S. Hocaoğlu	S. Keskin	A. Bilgin	R. Özal
	Mardin	Sakarya	Sinop
	Ş. Aysan	N. Bayar	M. Alicanoğlu
		İmzada bulunamadı	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarı

MADDE 1. — 30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunla değişik 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair 28 . 7 . 1961 tarihli ve 5/1494 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5 . 2 . 1962

Başbakan	Devlet Bakanı ve
<i>İ. İnönü</i>	Başb. Yardımcısı
Devlet Bakanı	<i>A. Eyidoğan</i>
<i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı
Devlet Bakanı	<i>A. Doğan</i>
<i>N. Ökten</i>	Devlet Bakanı
Adalet Bakanı	<i>N. Su</i>
<i>S. Kurutluoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı
İçişleri Bakanı	<i>İ. Sancar</i>
<i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı
Maliye Bakanı	<i>Selim Sarper</i>
<i>Ş. İnan</i>	Millî Eğitim Bakanı
Bayındırlık Bakanı	<i>H. İncesulu</i>
<i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı
Sa. ve So. Y. Bakanı	<i>İhsan Gürsan</i>
<i>S. Seren</i>	Güm. ve Tekel Bakanı
Tarım Bakanı	<i>Ş. Buladoğlu</i>
<i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı
Çalışma Bakanı	<i>C. Akyar</i>
<i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı
Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı	<i>F. Çelikbaş</i>
<i>K. Evliyaoglu</i>	İmar ve İs. Bakanı
	<i>M. Güven</i>

GÜMRÜK VE TEKEL KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**SANAYİ KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin değişik 40.02 pozisyonunun değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5383 sayılı Gümrük Kanununa bağlı Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin değişik 40.02 pozisyonu ilişik cetvelde gösterildiği şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**MALİYE KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**PLÂN KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ**

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 40.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bakanlar Kurulunun 28 . 7 . 1961 tarihli ve 5/1494 sayılı Kararnamenin suretidir :

30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gmrk Giriş Tarife Cetvelinin 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanunla değiştirilen 40.02 pozisyonunun sonuna «Her nevi nakil vasıtası i ve dış lstiği imal ve yenilenmesinde, (sırt geçirme işinde) kullanılacak sentetik kauçuk ve ltex'in, Sanayi Bakanlığınca ihtiyaç ve miktarı kabul edilmek şartıyla, Gmrk Vergisi % 10 a indirilmiştir» hkmnn konulması; Maliye, Ticaret, Tarım ve Sanayi Bakanlıklarının muvafık mtalalarına dayanan Gmrk ve Tekel Bakanlığının 18 . 7 . 1961 tarihli ve 10900 sayılı yazısıyle yapılan teklifi zerine, 197 sayılı Kanunun 3 nc maddesine gre, Bakanlar Kurulunca 28 . 7 . 1961 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Sanayi Komisyonunun değiştirilişine bağlı

CETVEL

Tarife No:	Eşyanın cinsi	Kıymetinden %
40.02	Sentetik kauçuk (Stbline ltex dâhil) sanayi yağlarından mştak taklit kauçuk	10

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 15

Gümrük giriş tarife cetvelinin bâzı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/246)

T. C.

Başbakanlık

27 . 6 . 1962

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1795/2110

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 23 . 6 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «Gümrük giriş tarife cetvelinin bâzı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişiği ile birlikte ekli olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan

İ. İnönü

GEREKÇE

Bilindiği üzere, Gümrük giriş tarife cetvelinin 27.10 pozisyonuna giren akar yakıtlar öteberi spesifik esasta Gümrük Vergisine tabi bulunmaktadır. Bu verginin miktarı ise 2 . 1 . 1961 gün ve 197 sayılı Kanunun yürürlük tarihine (11 . 1 . 1961 e) kadar sâfi 100 kilogramda, benzinde 6; gaz yağında 3.30, motorinde 2.75; mazotta 2.75 makina yağında 2.75 lira olarak alınmakta idi.

4 Ağustos 1958 kararı üzerine bu vergi miktarları değiştirilmemiş, binnetice akar yakıtlardan alınan Gümrük Vergisi devalüasyon emsali nisbetinde azalmıştır.

4 Ağustos 1958 de para kıymetinde yapılmış olan operasyondan sonra benzin, gaz ve motorinin, Gümrük vergilerinin spesifik olmaları sebebiyle, devalüasyon emsali, yani % 319 nisbetinde düşmesi üzerine, bu vergi nisbetlerinde tarife reformu ile yapılmak istenen değişiklikler, herhangi bir fiyat yükselmesine meydan verilmemek üzere, çok düşük nisbetlerde tesbit edilmiştir.

Filhakika devalüasyondan sonra vergi miktarının 100 kilo itibarıyla benzinde 19.15; gaz yağında 10.50; motorinde 8.75 Türk Lirası olması gerektiği halde bu miktarlar sırasıyla 12.4,3 lira olarak tesbit edilmiştir.

Böylece Hazinesin Vergi bakımından geniş çapta zararı olmuştur.

Diğer taraftan, Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarıyla Maliye Bakanlığı arasında, «Akar yakıt fiyat istikrar Fonu» nun kaldırılması hususunda mutabakata varılmış ve bu 29 . 5 . 1962 gün ve 6/499 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla temin olunmuştur. Akar yakıt fiyat Fonunun kaldırılmasıyla tahassul edecek müspet farkın Gümrük Vergisi olarak alınması ilgili bakanlıklarca kararlaştırılmıştır. Bu takdirde benzin, gaz yağı ve motorininin sâfi 100 kilosunun Gümrük Vergisinde sırasıyla 1.5; 1.30; 3.15 lira yükselme olacak, buna mukabil, cari ithalât miktarları nazara alındıkta Gümrük Vergisi hâsılasında yılda ortalama 30 milyon Türk Lirası kadar fazlalık husule gelecektir. Bu durumda, Gümrük Vergisi miktarlarındaki tezyüt sebebiyle cari akar yakıt fiyatlarında bir yükselme olmuştur.

Benzin, gaz yağı ve motorinin Gümrük vergilerinde yapılmak istenilen ve mucip sebepleri yukarıda izah edilen değişiklik, 2 . 1 . 1961 gün ve 197 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine istinaden isdar olunan 29 . 5 . 1962 gün ve 6/501 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, 1 . 6 . 1962 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, sağlanmış bulunmaktadır.

Kanun tasarısının 1 nci maddesi 29 . 5 . 1962 gün ve 6/501 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının onanmasına, 2 nci maddesi yürürlük tarihine, 3 ncü maddesi ise yürütme organına dairdir.

Yüksek Meclisin tasviplerine arz olunur.

Gümrük ve Tekel Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Gümrük ve Tekel Komisyonu
Esas No. 1/246
Karar No. 16

5 . 7 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Başkanlığınız tarafından Komisyonumuza havale buyurulan «Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bazı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı» ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzun 5 . 7 . 1962 tarihli toplantısında incelendi ve görüşüldü.

Kanun tasarısının gerekçesindeki fikirler Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek, metnin müzakeresine geçilmiş ve netice de aynen kabul edilmesine Komisyonumuzca karar verilmiştir.

Maliye Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan			Bu tasarı için sözcü
Gazinatep	İstanbul	Manisa	Manisa
O. O. Bilen	İ. Apak	H. Okçu	N. Yenişehirlioğlu
Muğla	Sinop	Tokat	Zonguldak
C. Oskay	H. Tari	M. Kazova	S. Konak

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/246
Karar No. 75

17 . 9 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Gümrük giriş tarife cetvelinin bazı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı ile Gümrük ve Tekel Komisyonunun mazbatasını ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının gerekçesinde serd edilen hususlar ve Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat komisyonumuzca da yerinde görülerek havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verildi.

Başkanvekili	Kâtip		Bu mazbata		
Muş	Ağrı	Adana	sözcüsü		
S. Mutlu	N. Güngör	Y. Aktimur	Erzurum	Gümüşane	Manisa
			G. Karaca	N. Küçükler	Y. Yakut

M. Meclisi (S. Sayısı : 15)

Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Plân Komisyonu
Esas No. : 1/246
Karar No. : 4

12 . 12 . 1962

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bâzi tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onanmasına dair kanun tasarısı ile Gümrük ve Tekel, Maliye komisyonlarının raporları komisyonumuza havale edilmiş olup ilgili Bakanlık temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Tasarının gerekçesinde zikredilen hususlar malî mevzuat ve gümrük mevzuatı bakımından yerinde mütalâa edilerek Hükümet tasarısı Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan V. Balıkesir F. İslimyeli	Bu Rapor Sözetüsü Diyarbakır R. İskenderoğlu	Yozgat V. Uyar	Artvin S. O. Avcı
Aydın İ. Sezgin	Balıkesir A. A. Bolak İmzada bulunamadı	Bolu Z. Baltacıoğlu	Gümüşane S. Saracı
Hatay A. S. Hocaoğlu	Kastamonu S. Keskin	Kırşehir A. Bilgin	Konya R. Özal
Mardin Ş. Aysan	Sakarya N. Bayar İmzada bulunamadı	Sinop M. Alicanoğlu	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bâzı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının onaylanmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanun ve 9 . 1 . 1961 tarihli ve 5/726 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değişik 27.10 (a) tâli pozisyonuna giren benzinin Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 13.50 lira, 27.10 (b) tâli pozisyonuna giren gaz yağının Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 5.30 lira, 27.10 (c - 1) tâli pozisyonuna giren motorinin Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 6.15 lira olarak değiştirilmesi ve bu değişikliğin 1 . 6 . 1962 tarihinden itibaren uygulanması hakkındaki 29 . 5 . 1962 tarihli ve 6/501 sayılı ilişik Bakanlar Kurulu kararı onaylanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
İsmet İnönü

23 . 6 . 1962
Devlet Bakanı ve
Bşb. Yardımcısı
A. Eydoğan

Devlet Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>H. O. Bekata</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Devlet Bakanı <i>N. Su</i>
Adalet Bakanı <i>S. Kurutluoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>
İçişleri Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>
Maliye Bakanı <i>Ş. İnan</i>	Millî Eğit. Bakanı <i>H. İncesulu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>E. Paksüt</i>	Ticaret Bakanı <i>İ. Gürsan</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>S. Seren</i>	Güm. ve Te. Bakanı <i>Ş. Budakoğlu</i>
Tarım Bakanı <i>C. Oral</i>	Ulaştırma Bakanı <i>C. Akyar</i>
Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>	Sanayi Bakanı <i>F. Çelikkbaş</i>
Ba. - Ya. ve T. Bakanı <i>K. Evliyaoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>M. Güven</i>

Bakanlar Kurulunun 29 . 5 . 1962 tarihli ve 6/501 sayılı Kararı suretidir

30 . 11 . 1960 tarihli ve 146 sayılı Kanuna ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanun ve 9 . 1 . 1961 tarihli ve 5/726 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla değişik 27.10 (a) tâli pozisyonuna giren benzinin Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 13.50 lira, 27.10 (b) tâli pozisyonuna giren gaz yağının Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 5.30 lira ve 27.10 (c - 1) tâli pozisyonuna giren motorinin Gümrük Vergisinin sâfi 100 kiloda 6.15 lira olarak değiştirilmesi ve bu Kararnamenin 1 . 6 . 1962 tarihinden itibaren uygulanması; Ticaret, Gümrük ve Tekel, Tarım ve Sanayi Bakanlıklarının uygun mütalâalarına dayanan Maliye Bakanlığının 21 . 5 . 1962 tarihli ve 2121312 - 8/19081 sayılı yazısı üzerine, 2 . 1 . 1961 tarihli ve 197 sayılı Kanununun 3 ncü maddesi-ne göre, Bakanlar Kurulunca 29 . 5 . 1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

DOKSANBİRİNCİ BİRLEŞİM

6.6.1963 Perşembe

Saat : 14,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — İstanbul Milletvekili Saadet Evren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 4 muvakkat madde ve 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasına bir bent ilâvesine mütedair kanun teklifinin geriverilmesine dair önergesi. (2/296, 4/218)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, İstanbul'un muhtelif yerlerinde açıkta akan ve mikrop saçan dere ve lâğımlar hakkında ne düşünüldüğüne dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/500)

2. — Erzurum Milletvekili Nihat Diler'in, Doğu - Anadolu'da çiftçi ailelerine, kuraklık sebebiyle kredili olarak verilen buğdayın bedelinin alınmaması hususunda ne düşünüldüğüne dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/515)

3. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, senatör ve milletvekillerine silâh taşıma ruhsatı verilip verilmeyeceği hususunda ne düşünüldüğüne dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/518)

4. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Eskişehir Soğuk Hava Deposu inşaatının ne sebeple durdurulduğuna dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/519)

5. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Eskişehir Basma Fabrikası Anonim Şirketinin ne sebeple feshedildiğine dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/520)

6. — Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler'in, Emirdağ'ın Yukarı Piribeyli köyünden Ömeroğlu Abdil Yanar'ın, 9.1.1963 tarihinde Jandarma Karakoluna götürülmesi sebe-

bine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/522)

7. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, 5618 sayılı Kanuna ek 2 nci maddesinin harfiyen tatbik edilip edilmediğine dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/524)

8. — Kastamonu Milletvekili Osman Zeki Oktay'ın, Kastamonu'da inşasına başlanıp sonradan durdurulan soğuk hava deposunun ikmalinden vazgeçildiğinin doğru olup olmadığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/525)

9. — Gümüşane Milletvekili Sabahattin Savacı'nın, Gümüşane ilinin kalkınmasının hangi bölge içinde tertiplendiğine dair Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü sorusu. (6/532)

10. — Erzurum Milletvekili Adnan Şenyurt'un, Erzurum'da bir çimento fabrikası kurulması hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/541)

11. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Aydın'ın Bozdoğan ilçesi Müftüsü Hüseyin Övünçlü'nün ne sebeple vekâlet emrine alındığına dair Devlet Bakanından sözlü sorusu (6/545)

12. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Bozdoğan ilçesi kaymakamının, bu ilçeye ne zaman tâyin edildiğine ve buradan ne gibi sebeple nakledildiğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/546)

13. — Kocaeli Milletvekili Hâldan Kısayol'un, 27 Mayıs 1960 İhtilâliinden sonra İzmit Kâğıt Fabrikasında işlerine son verilen memur ve işçi sayısına dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/547)

14. — Muş Milletvekili Sami Öztürk'ün, kırsalın uzun ve sert geçtiği bölgelerde vatan-daş gücünün değerlendirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Başbakan'dan sözlü sorusu (6/548)

15. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Denizli Lisesine bağlı ortaokul ile Merkez Ortaokulunda kaç saatlik evişi dersi olduğuna ve buna mukabil kaç öğretmeni bulunduğuna dair, Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/549)

16. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazova'nın, Tokat'ın Pazar bucağının bugüne kadar ilçe olmaması sebebine dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/551)

17. — Aydın Milletvekili M. Şükrü Koç'un, Ankara'da, iki iş verenin, Ankara Gazeteciler Sendikası Başkanını dövmeye teşebbüs ettiklerinin doğru olup olmadığına dair, Çalışma Bakanından sözlü sorusu (6/552)

18. — Aydın Milletvekili Mustafa Şükrü Koç'un, 6753 sayılı Kanuna göre açılması gereken sağlık memurları tekâmül kurslarına dair, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu (6/555)

19. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, Milletvekillerinin yabancı sefaretlerle temaslarının ne suretle temin edildiğine dair, Dışişleri ve İçişleri Bakanlarından sözlü sorusu. (6/563)

20. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, 5602 sayılı Tapulama Kanununun muaddel 13 ncü maddesindeki mülkiyetin ispatı hakkındaki hükümlerin değiştirilmesi veya yeni esaslara bağlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair, Başbakanından sözlü sorusu (6/567)

21. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, belediye zabıta memurlarının yeknesak kıyafette olmalarının temini ile fazla mesai ücreti veya yıpranma zammı verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/571)

22. — Aydın Milletvekili Mustafa Şükrü Koç'un, merkez teşkilâtında çalışanlardan kaçının ek görev kadrolariyle hangi okullarda kaç saat ders okuttuklarına ve ücretli veya maaşlı olarak birden fazla ek görevi olan kaç memur bulunduğuna dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/572)

23. — İstanbul Milletvekili Muhiddin Güven'in Hazineye intikal etmiş bulunan Ankara Varlık mahallesindeki evlere yerleştirilen ailelerin adedine ve bunların durumlarına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/581)

24. — İstanbul Milletvekili Vahyi Özaran'ın, İstanbul'un Sağmalcılar köyü ile Göktepe na-

hiyesinin su ihtiyacının halli için ne düşünüldüğüne ve bu yerlere birer sağlık merkezi açılmasına lüzum görülüp görülmediğine dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/582)

25. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Antalya ilinin imar plânında, son üç yıl içinde, kaç defa tadilat yapıldığına dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/583)

26. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Gazipaşa ovasındaki akarsuların ıslahı ile ovanın sulanması konusunda ne düşünüldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/584)

27. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Serik ilçesi içme suyunun ihtiyaca cevap vermediği konusunda bir talep yapıp yapılmadığına ve elektrik üretiminin ihtiyaca yeter olup olmadığına dair, İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/585)

28. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, ormanların korunması ve orman bölgesinde yaşayan vatandaşların geçimlerinin temini için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/588)

29. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Gümüşhacıköy ve Göynücek ceza evlerinin ıslahı veya yeniden inşası hakkında ne düşünüldüğüne dair Adalet Bakanından sözlü sorusu (6/589)

30. — Çanakkale Milletvekili A. Nihat Akay'ın, Batı - Trakya'da, halen faaliyette kaç Türk ilkokulu, ortaokulu ve lisesi bulunduğuna ve bu okulların öğretim ve öğretmen durumlarına dair, Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu. (6/591)

31. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Kastamonu ilinin evvelce ilçesi olan ve sonradan köy haline getirilen Abana'nın, yenden ilçe haline getirilmesinin düşünüldüğüne dair, İçişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/593)

32. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Kastamonu ilinin sahil ilçelerinde fındık yetiştirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair, Ticaret ve Tarım Bakanlarından sözlü sorusu. (6/594)

33. — Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, CENTO Andlaşmasına dâhil memleketleri kaldırmak maksadiyle inşa edilecek Karşı - Tahran - Ankara arasındaki 600 hatlık radyo link şebekesinin Güney bölgesinden geçirilme-

mesi sebebine dair, Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu. (6/595)

34. — İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, Orman İdaresinin, bilhassa Güney bölgesinde, vatandaşların tapulu arazilerine ağaç dikip müdahale etmesinin doğru olup olmadığına dair Tarım Bakanından sözlü sorusu (6/596)

35. — Giresun Milletvekili Mustafa Kemal Çilesiz'in, Karayolları tarafından istimlak edilen ve bedeli ödenen Giresun'un Piraziz PTT binasının yeniden yapılmaması sebebine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/598)

36. — Kastamonu Milletvekili Sabri Keskin'in, Abana'nın yeniden ilçe haline getirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/599)

37. — Erzurum Milletvekili Ertuğrul Akça'nın Dinamit ve trol ile balık avlamanın önlenmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım ve Ticaret Bakanlarından sözlü sorusu (6/601)

38. — Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, Dış memleketlerde tahsilde bulunan öğrencilere ödenen döviz miktarının neye göre tesbit olunduğuna dair Maliye ve Millî Eğitim Bakanlarından sözlü sorusu (6/603)

39. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, gecekondu yapan vatandaşlara belediyelerce verilen para cezaları hakkında ne düşünüldüğüne dair İmar ve İskân Bakanından sözlü sorusu (6/605)

40. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, şehirlerdeki sokak ile köy isimlerinin hangi sebeple değiştirildiğine dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/606)

41. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, tren ücretlerinde yapılan indirimlerin öğretmen ve öğrencilere neden tatbik edilmediğine dair Ulaştırma Bakanından sözlü sorusu (6/607)

42. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Devlet Su İşleri tarafından çiftçilerden alınan su ücretlerinin geçici veya devamlı olarak alınmaması hakkında ne düşünüldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu (6/608)

43. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, ithal edilen traktör, motor ve aletlerinin çiftçilere ucuz satılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/609)

44. — Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoglu'nun, Zirai Donatım Kurumu tarafından ithal ve monte edilen traktörlerin çiftçilere geç verilmesi sebebine dair Tarım Bakanından sözlü sorusu. (6/610)

45. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Elmalı - Fethiye yolunun geçide açılması ve Elmalı Karagöl'ünün kurutulması hususunda ne düşünüldüğüne dair Bayındırlık Bakanından sözlü sorusu. (6/611)

46. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Antalya Devlet Hastanesinin, son beş yıl içinde, kaç defa teftiş edildiğine dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/613)

47. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioglu'nun, Ankara'da inşa edilecek olan Gülhane Askerî Tıp Akademisi binasının durumuna dair Millî Savunma Bakanından sözlü sorusu (6/614)

48. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioglu'nun, İpsala Karpuzlu köyünde oturan Nazmi Baş'ın emniyet karakolunda dövüldüğünün doğru olup olmadığına dair Adalet ve İçişleri Bakanlarından sözlü sorusu (6/615)

49. — Edirne Milletvekili Fahir Giritlioglu'nun, muhtelif bakanlıklar tarafından mükerrer olarak kurulan tesislere dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/616)

50. — Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut'un, Erzurum İmam - Hatip Okulunda vukubulan boykot olayının, basında belirtilen tarzda cereyan edip etmediğine dair Millî Eğitim Bakanından sözlü sorusu (6/617)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

× 1. — Maden Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, kaldırılması ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 5 arkadaşının Maden Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/295, 2/282) (S. Sayısı : 131) [Dağıtma tarihi 9. 4. 1963]

2. — Balıkesir Milletvekili Mehmet Tiritoglu ve 7 arkadaşının, 6785 sayılı İmar Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun

teklifi ve İçişleri ve İmar ve İskân komisyonları raporları (2/65) (S. Sayısı: 83 e ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 4 . 1963]

3. — Yozgat Milletvekili Mustafa Kepir'in, köylü ve çiftçilerin T. C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi kooperatiflerine olan borçlarının taksitlendirilmesi hakkında kanun teklifi ile Kastamonu Milletvekili Sabri Keskin ve dört arkadaşının köylü ve çiftçilerin T. C. Ziraat Bankasına olan bazı borçlarının taksitlendirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/300, 2/311) (S. Sayısı : 38 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1963]

× 4. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç'ın, Tapu sicil binaları inşası için alınacak harclar hakkında ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tapu sicil binaları yapılması maksadiyle alınacak harclar hakkında kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (2/153, 2/233) (S. Sayısı : 201) [Dağıtma tarihi : 25 . 5 . 1963]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Temsilciler Meclisi eski Üyesi Şinasi Özdenoğlu ve bir arkadaşının, Kurucu Meclis Dilekçe Komisyonunun 3 . 9 . 1961 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 67 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları. (M. Meclisi 4/4, C. Senatosu 4/6) (S. Sayısı : 212) [Dağıtma tarihi: 29 . 5 . 1963]

2. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2266 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu. (M. Meclisi 4/70, C. Senatosu 4/9) (S. Sayısı : 213) [Dağıtma tarihi : 29 . 5 . 1963]

3. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Dilekçe Komisyonunun 24 . 2 . 1960 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 2228 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporları. (M. Meclisi 4/60, C. Senatosu 4/7) (S. Sayısı : 214) [Dağıtma tarihi : 29 . 5 . 1963]

4. — Kars Milletvekili Sırrı Öktem ve dört arkadaşının, 7350 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/342) (S. Sayısı : 223) [Dağıtma tarihi : 3 . 6 . 1963]

5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi muhasebesinin 1962 yılı Aralık ve 1963 yılı Ocak - Şubat ayları hesabı hakkında Hesapları İnceleme Komisyonu raporu (5/21) (S. Sayısı : 224) [Dağıtma tarihi : 3 . 6 . 1963]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — İstanbul'da Beşiktaş'ta Vişnezade mahallesinde Teşvikiye ve Maçka meydanı sokaklarında kâin ve Hazineye ait iken parasız olarak İstanbul Belediyesine devredilmiş bulunan arsa ve binanın Hazineye iadesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, kanun teklifi ve İçişleri, Millî Eğitim, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/126, 2/196) (S. Sayısı : 243) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1962]

2. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve iki arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin kaldırılması ve 3656 sayılı Kanuna (1) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkındaki 5965 sayılı Kanuna iki geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/22) (S. Sayısı : 261) [Dağıtma tarihi : 26 . 9 . 1962]

3. — Köy içme suları hakkındaki Kanunun 14 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile İmar ve İskân ve İçişleri komisyonları raporları (1/209) (S. Sayısı : 303) [Dağıtma tarihi : 11 . 10 . 1962]

4. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/292) (S. Sayısı : 325) [Dağıtma tarihi : 19 . 10 . 1962]

× 5. — Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin bazı tâli pozisyonlarına giren akar yakıtların Gümrük Vergisi hakkındaki Bakanlar Kurulu ka-

rarının onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları. (1/246) (S. Sayısı : 15) [Dağıtma tarihi : 15 . 12 . 1962]

× 6. — Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 42.02 pozisyonunun sonuna bir hüküm ilâvesine dair Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Sanayi, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/106) (S. Sayısı : 16) [Dağıtma tarihi : 17 . 12 . 1962]

7. — Hususi idarelerden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin kadrolarına, terfi ve cezalandırılmalarına ve bu öğretmenler için teşkil edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve öğretmenlerin alacaklarına dair 4357 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (1/227) (S. Sayısı : 304) [Dağıtma tarihi : 11 . 10 . 1962]

8. — Yozgat Milletvekili Celâl Ahmet Sun-gur'un, 5434 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair olan 16 Ocak 1953 gün ve 6015 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Ma-liye ve Plân komisyonları raporları (2/216) (S. Sayısı : 18) [Dağıtma tarihi : 20 . 12 . 1962]

9. — Serseri ve mazannaisu eşhas hakkın-daki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyon-ları raporları (1/208) (S. Sayısı : 21) [Dağıt-ma tarihi : 27 . 12 . 1962]

10. — Hususi şahıslara ait eski eserlerle ta-rihi âbidelerin istimplâki hakkındaki 7463 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve 6 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasa-rısı ve Millî Eğitim ve Adalet komisyonları ra-porları (1/108) (S. Sayısı : 22) [Dağıtma ta-rihi : 27 . 12 . 1962]

11. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla de-ğişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyon-ları raporları (1/295) (S. Sayısı : 23) [Dağıt-ma tarihi : 27 . 12 . 1962]

12. — Vakfıkebir ilçesinin Beşikdüzü nahi-yesi Kutluca köyü 54 hanesinde kayıtlı iken evlenmek suretiyle aynı köy 13 hanesine gelen Hüseyin kızı Ayşe'den doğma 8.7.1928 doğum-lu Ümmihan Bebek'in ölüm cezasına çarptırıl-

ması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/261) (S. Sayısı : 24) [Dağıtma tarihi : 31.12.1962]

13. — Gaziantep'in Yavuzlar mahallesi ha-ne 107, cilt 120 ve sayfa 28 sayısında nüfusa kayıtlı Ahmet oğlu, Ayşe'den doğma 1.1.1939 doğumlu Osman Taşdemir'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/437) (S. Sa-yısı : 26) [Dağıtma tarihi : 31.12.1962]

14. — Niğde Aksaray'ın Büyükbölcek ma-hallesi hane 226, cilt 3 ilâve ve sayfa 90 nüfu-suna kayıtlı Mehmet ve Elmasoğlu 12.8.1932 doğumlu Mehmet Çimen ve Horasan ilçesi Ali-Eleşkirt doğumlu Abdülcebbar Yıldırım diğ-er adı Abdullah Yıldırım ile yine Niğde Aksaray'-ın Darbhüyük köyü hane 827, cilt 67 ve sayfa 95 sayısında kayıtlı Sıtkı ve Zazaçoğlu 1.6.1936 Çeyrek köyü nüfusunun hane 47, cilt 8 ve sayfa 79 sayısında kayıtlı Kurban ve Haticeoğlu, 1340 doğumlu Mehmet Çetin (Mehmet Sıddık Çetin) in ölüm cezasına çarptırılmaları hakkın-da Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/231) (S. Sayısı : 27) [Dağıtma tari-hi : 29 . 12 . 1962]

15. — Rize'nin Çifttekavak köyü hane 165/7, cilt 38, sayfa 129 da kayıtlı Ademoğlu İnayet'ten doğma 3.6.1931 doğumlu Bahattin Yazı-cı'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu ra-poru (3/19) (S. Sayısı : 28) [Dağıtma tarihi : 31 . 12 . 1962]

16. — Turgutlu ilçesinin Çepni Dereköyü 41 sayılı hanesinde kayıtlı Mustafaoğlu, Zehra-dan doğma 9.6.1933 doğumlu Hamza Gül-mez'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu ra-poru (3/223) (S. Sayısı : 33) [Dağıtma tarihi : 8 . 1 . 1963]

17. — Yıldızeli ilçesinin Kalın köyü 34 ha-nesinde kayıtlı Seyfioğlu Saniyeden doğma 1.12.1940 doğumlu (8.6.1935 olarak tashih-li) Bekir Yılmaz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Ko-misyonu raporu (3/36) (S. Sayısı : 35) [Dağıt-ma tarihi : 8 . 1 . 1963]

18. — Seferihisar ilçesinin Ulaş köyü ha-ne 10, cilt 8, sayfa 6 da kayıtlı Hüseyin ve Ay-şeoğlu 3.9.1934 doğumlu Mustafa Cemal Kan-ca'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında

Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/17) (S. Sayısı : 36) [Dağıtma tarihi : 8 . 1 . 1963]

19. — İstanbul Milletvekili Hüsametdin Tiyaşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Bayındırlık ve İçişleri Komisyonları raporları (2/350) (S. Sayısı : 37) [Dağıtma tarihi : 9 . 1 . 1963]

20. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/271) (S. Sayısı : 48) [Dağıtma tarihi : 2 . 2 . 1963]

21. — Taşköprü ilçesinin Karnıaçık köyü hane 4, cilt 32, sayfa 267 de kayıtlı Biddioğlu, Şerife'den doğma, 5 Eylül 1926 doğumlu Hüseyin Akça'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/20) (S. Sayısı : 55) [Dağıtma tarihi : 2 . 2 . 1963]

22. — Yalvaç ilçesinin Terziler köyü hane 43, cilt 16, sayfa 150 de kayıtlı Alioğlu, Satı'dan doğma 10 Nisan 1926 doğumlu Mehmet Ali Yılmaz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/354) (S. Sayısı : 56) [Dağıtma tarihi : 2 . 2 . 1963]

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükümeti arasında Telli-Telefon irtibatı kurulmasına ve mevcut Radyo-Telgraf servisine dair Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ulaştırma komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 60) [Dağıtma tarihi : 6 . 2 . 1963]

24. — İmar Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki 7341 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair tasarı ve İmar ve İskân, İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/205) (S. Sayısı : 65) [Dağıtma tarihi : 9 . 2 . 1963]

25. — Bucak ilçesi Kestel köyünün hane 99, cilt 10 ve sayfa 87 sayısında kayıtlı İsmail ve Elifoğlu 7 . 3 . 1929 doğumlu Halil Ölmez'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu

(3/271) (S. Sayısı : 93) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

26. — Kozluk ilçesinin Reşit köyü hane 8, cilt 9, sayfa 54 te kayıtlı, Gencoğlu, Fedile'den doğma 1 . 12 . 1937 doğumlu Reşit Siyah'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/182) (S. Sayısı : 94) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

27. — Ermenek ilçesinin Kargara köyü 4 hanesinde kayıtlı Osmanoğlu, Rukiye'den doğma 1332 doğumlu Mustafa Dilek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/197) (S. Sayısı : 95) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

28. — Diyarbakır ili Ergani ilçesinin Keydanlı köyü, hane 3, cilt 6 ve sayfa 116 sayısında nüfusa kayıtlı Alioğlu, Hazni'den doğma 18 . 5 . 1932 doğumlu Kemal Taşkesen'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/483) (S. Sayısı : 96) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

29. — Üsküdar Ümraniye köyü Hekimbaşı Çiftliğinde oturan Ali Rızaoğlu, Zeynep'ten doğma 1931 Filibe doğumlu, Bulgar uyruklu ve Türk Mültöci, Hasan Kâhyaoglu'nun ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/206) (S. Sayısı : 97) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

30. — Gököy ilçesinin Hisarcık köyü 51 hane de kayıtlı Şevketoğlu, Münevverden doğma 3 . 8 . 1932 doğumlu Adem Akçay'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/352) (S. Sayısı : 98) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

31. — Gaziantep'in Nizip İlçesine bağlı Acemi köyü nüfusunun hane 16, cilt 21/1 ve 173 sayfa da kayıtlı Mehmedoğlu Safiye'den doğma 1931 doğumlu Ömer Aslan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/56) (S. Sayısı : 99) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

32. Oğuzeli ilçesinin Çağdın köyü hane 8, cilt 13 ve sayfa 7 de kayıtlı Mehmedoğlu, Zeynep'ten doğma 1 . 1 . 1928 doğumlu Ali Kocaturk'ün ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/35) (S. Sayısı : 100) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1963]

33. — Bayındır ilçesinin Çırpı nahiyesi hane 354, cilt 28 ve sayfa 11 sayısında nüfusa kayıtlı Ömeroğlu Hayriye'den doğma 20 . 1 . 1944 doğum tarihi, mahkemece 31 . 12 . 1941 tarihine düzeltilen Cemal Zambaklı ile Mersin'in Mahmu-diye mahallesi hane 633, cilt 1 - 36, sayfa 90 sayısında nüfusa kayıtlı Yusufuğlu Naciyyeden doğma, 26 . 3 . 1942 doğumlu Ahmet Durer (Dar) ın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/492) (S. Sayısı : 102) [Dağıtma tarihi : 13 . 2 . 1963]

× 34. — Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün VI nci maddesinin (A) fıkrasının 3 ncu bendinde yapılacak değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/261) (S. Sayısı : 109) [Dağıtma tarihi : 20 . 2 . 1963]

× 35. — Kölelik, köle ticareti, köleliğe benzer uygulama ve geleneklerin ortadan kaldırılmasına dair ek Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 110) [Dağıtma tarihi : 20 . 2 . 1963]

36. — Ünye'nin Hamidiye mahallesi, hane 95, cilt 10 ve sayfa 103 sayısında nüfusa kayıtlı Hasbioğlu, Fatma Şeker'den doğma 24 Teşrinisani 1930 doğumlu Mehmet (Mustafa) Yeğenoğlu'nun, ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu. (3/510) (S. Sayısı : 117) [Dağıtma tarihi : 29 . 3 . 1963]

× 37. — Gümrük giriş tarife cetvelinin 28.02 pozisyonunun sonundaki ihtar hükmünün değiştirilmesine dair olan Bakanlar Kurulu kararnamelelerinin onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları. (1/225) (S. Sayısı : 120) [Dağıtma tarihi : 1 . 4 . 1963]

38. — Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun ikinci maddesinin (A) bendinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Tarım ve Plân komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı : 123) [Dağıtma tarihi : 1 . 4 . 1963]

39. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Bedon Terbiyesi Kanununun 4 ncu ve 13 ncu maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/386) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 4 . 4 . 1963]

40. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Avukatlık Kanununun 7 nci maddesinin kaldırılması ve 114 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/385) (S. Sayısı : 130) [Dağıtma tarihi : 4 . 4 . 1963]

× 41. — Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında sermaye yatırımlarının karşılıklı olarak teşvik ve himayesine mütedair Andlaşmanın ve bu Andlaşmaya ekli Protokol ve sekiz mektubun onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sanayi, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/313) (S. Sayısı : 133) [Dağıtma tarihi : 9 . 4 . 1963]

42. — 4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 115 sayılı Kanunla değiştirilen 7, 10 ve 48 nci maddelerinin tadiline dair kanun tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Üniversiteler Kanununun Anayasaya aykırı hükümlerinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu. (1/257, 2/444) (S. Sayısı : 134) [Dağıtma tarihi : 12 . 4 . 1963]

43. — Nallıhan ilçesinin Beydili nahiyesinin Çive köyü hane 5, cilt 3 ve sayfa 100 sayısında nüfusa kayıtlı Mehmet ve Emine oğlu 29 Teşrinievvel 1339 doğumlu Durmuş Çetinkaya'nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/414) (S. Sayısı : 138) [Dağıtma tarihi : 12 . 4 . 1963]

44. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 494 : 499 ncu maddelerinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/75) (S. Sayısı : 146) [Dağıtma tarihi : 17 . 4 . 1963]

45. — Çumra'nın Alibeyhüyüğü köyü, hane 398, cilt 3 ve sayfa 4 sayısında nüfusa kayıtlı, Gebze 15. Mot. Top. Tb. da er Ahmedoğlu Emine'den doğma 1 . 1 . 1932 doğumlu İzzet Sivashlı ile Taşköprü ilçesinin Karapürçek köyü, hane 2, cilt 19, sayfa 62 de nüfusa kayıtlı ve aynı birlikte er Hüseyinoğlu Zeliha'dan doğma 12 Nisan 1932 doğumlu Ali Ilgaz'ın ölüm cezasına çarptırılmaları hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/545) (S. Sayısı : 148) [Dağıtma tarihi : 19 . 4 . 1963]

46. — Karasuları kanunu tasarısı ve Dışişleri, Millî Savunma ve İçişleri komisyonları ra-

porları (1/208 S. Sayısı : 156) [Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1963]

× 47. — Kan gruplarının tâyinine yarıyan reaktiflerin mübadelesi hakkında Avrupa Andlaşması ve ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 161) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1963]

× 48. — Özel tıbbi tedavi ve termo - iklimatik kaynaklar, alanında karşılıklı yardımlaşmaya dair Avrupa Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 162) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1963]

× 49. — Türkiye ile İran arasında akdedilen Kültür Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/228) (S. Sayısı : 163) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1963]

× 50. — Televizyon filimleri vasıtasıyla programların mübadelesine dair Avrupa Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 164) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1963]

× 51. — Türkiye ile Afganistan arasında akdedilen Kültür Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/236) (S. Sayısı : 165) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1963]

× 52. — 1960 malî yılı içinde sürekli görevle yabancı memleketlerde bulunan memurlara emsalli olarak ödenmiş bulunan aylıklar hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/213) (S. Sayısı : 199) [Dağıtma tarihi : 16 . 5 . 1963]

53. — İçel Milletvekili Yahya Dermancı ve Mazhar Arıkan'ın, İstiklâl Savaşına iştirak eden M. Hilmiöğlu M. Rifat Özyayın'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/281) (S. Sayısı : 202) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1963]

54. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ile Konya Milletvekili Faruk Sükan'ın, Millî Mücadele kahramanlarından Telgraferci Manastır'lı Hamdi Efendi eşi Hasibe Mortonatlı'ya vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması hakkında

kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/308) (S. Sayısı : 203) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1963]

55. — Mehmetoğlu Süleyman Kulaksız'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/340) (S. Sayısı : 204) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1963]

56. — Sivas Kongresince seçilen Temsil Heyeti üeleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin Birinci Döneminde bulunan üyelere vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkındaki Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/352) (S. Sayısı : 205) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1963]

× 57. — Tapulama kanunu tasarısı ile Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, 5602 sayılı Tapulama Kanununun 6335 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddesi (D) bendinin zilyedliğin ıskatından on sene evvel tesis edilmiş vergi kaydı aranması şartının kaldırılması suretiyle tadiline, bu maddeye (E) bendinin başlığı ile yeni bir bendin ilâvesine ve bu maddenin (E) ve (F) bentlerinin, (E) bendinin, (F) ve (F) bendinin (G) olarak değiştirilmesine ve aynı kanunun 35 ncü maddesine iki fıkra ilâvesine ve birinci fıkranın tadili ile üçüncü fıkra olarak değiştirilmesine dair, İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, 5602 sayılı Tapulama Kanununun 31, 32 ve 33 ncü maddeleri ile 34 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasının değiştirilmesine dair ve Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, 5602 sayılı Tapulama Kanununun 52 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/211, 2/35, 2/76, 2/122) (S. Sayısı : 210) [Dağıtma tarihi : 25 . 5 . 1963]

× 58. — 1938 - 1939 yıllarında İngiltere ve Fransa hükümetlerinden temin edilen Teslihat kredilerinin mahsup şekli hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları. (1/214) (S. Sayısı : 216) [Dağıtma tarihi : 30 . 5 . 1963]

59. — Köy enstitüleri ve ilköğretmen okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 5 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları. (1/239) (S. Sayısı : 217) [Dağıtma tarihi : 30 . 5 . 1963]

× 60. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince Avrupa Fonundan temin olunan kredinin Devlet borcu olarak Hazine hesaplarına intikali ve Türk Lirası karşılıklarının kullanılma şekli hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları. (1/248) (S. Sayısı : 218) [Dağıtma tarihi : 30.5.1963]

61. — Millî Savunma Bakanlığı orta sanat okulları hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları. (1/263) (S. Sayısı : 219) [Dağıtma tarihi: 30.5.1963]

× 62. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının statüsünde yapılan değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları. (1/304) (S. Sayısı : 222) [Dağıtma tarihi : 30.5.1963]

63. — Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 152 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun ta-

sarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (1/359) S. Sayısı : 225 [Dağıtma tarihi : 3 . 6 . 1963]

× 64. — Milletlerarası Adalet Divanı Statüsünün 36 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında derpiş olunan ve hukukî uyuşmazlıkların çözümlenmesi hususunda Divanın yargı hakkını önceden tanımayı gerektiren ihtiyari kaydı katılmamız hakkındaki 5047 sayılı Kanunun yeniden uzatılmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 226) [Dağıtma tarihi : 3 . 6 . 1963]

× 65. — Evlilik dışı çocukların tanınmalarını kabule yetkili makamların yetkilerinin genişletilmesi hakkındaki sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri, İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/233) (S. Sayısı : 227) [Dağıtma tarihi : 4 . 6 . 1963]

Dönem : 1
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 325

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/292)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1840/2988

15 . 9 . 1962

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Baakanlar Kurulunca 12 . 9 . 1962 tarihinde kararlaştırılan «5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

334 sayılı T. C. Anayasasının 8 nci maddesine göre kanunların Anayasaya uygunluğunun sağlanması için yürürlükteki kanunları taramak maksadiyle Adalet Bakanlığında kurulmuş bulunan Bakanlıklararası Komisyonun hazırladığı raporda bir kısım kanunların hükümleri Anayasaya sarihaten aykırı bulunmuş ve bunlar (A) listesinde belirtilmiştir.

Hükümleri Anayasaya esas itibariyle aykırı olmakla beraber yazılış, ıstilah, unvan ve yapılan atıflar dolayısıyla yeniden gözden geçirilip Anayasaya uydurulması gereken diğer bir kısım kanunlar da (B) listesinde gösterilmiştir.

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 1 ve 3 ncü maddeleri Anayasanın 115 nci maddesi ile düzenlenen «İdarenin Kuruluşu» genel esaslarına uyacak şekilde düzeltilmek maksadiyle anılan rapora bağlı (B) listesine;

İdare âmirlerinin re'sen verebilecekleri disiplin cezalarını düzenliyen 13/C, 19, 31/I ve 42/E maddeleri de Anayasanın 118 nci maddesine aykırı görüldüğünden (A) listesine dâhil edilmiş bulunmaktadır.

A) 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun mülga 491 sayılı Anayasanın 89 ncu maddesini aynen alan 1 nci maddesi 334 sayılı T. C. Anayasasının 115 nci maddesine göre ve 112 ve 116 ncı maddeleri de göz önünde bulundurularak yeniden tanzim edilmiştir. Ancak bir mahallî idare kuruluşu olan köy ve kasabalar burada ayrıca zikredilmiyerek sadece merkezî idarenin kademeleri ve bunların teşkilinde uyulacak Anayasa ilkeleri belirtilmiş bulunmaktadır. Esasen 5442 sayılı Kanunun bucak idaresi ve teşkilâtı başlığını taşıyan IV ncü bölümünde 41 nci madde bucak bölümünün nelerden meydana geleceğini tasrih etmiş bulunmaktadır.

İl idaresinin temel ilkelerini belirten 3 ncü maddede keza Anayasanın 115 nci maddesindeki yetki genişliği esasına göre yeniden düzenlenmiş, mahallî idareler kuruluşunu ilgilendiren görev ayırımı esasî merkezî idare ilkeleriyle ilgisi bulunmadığından fıkradan çıkarılmıştır.

3. Maddenin 1 nci fıkrasıyla illerin idaresinde yetki genişliği esaslı vaz'olunduktan sonra, 2 nci fıkrada genel idare teşkilâtının taşrada ancak il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenleneceği prensibolarak tesbit ve vaz'edilmektedir.

Bu ana prensibin istisnası olarak; kademeli idare bölümlerine uygun surette kurulacak bir teşkilâtla yürütülmesi mahzurlu olan veya faydalı olmayan veya mümkün görülmiyen ve birden çok ili içine alan bölgevi kuruluşlarla ifasında mahiyeti icabı zaruret ve fayda bulunan belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile yetki genişliğine sahip genel idare teşkilâtının kurulması hususu da 3 ncü fıkrada sevk edilen hükümle tebarüz ettirilmiştir.

B) Anayasanın, «Memur teminatı» kenar başlığını taşıyan 118 nci maddesine göre, 5442 sayılı Kanunun idare âmirlerince verilecek disiplin cezaları ile ilgili maddeleri de değiştirilmiştir.

13 ncü maddenin (C) fıkrasında, valinin vereceği uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar ayaktan kesme cezalarının, bir taraftan Memurin Kanunundaki usule göre ilgilinin savunması alındıktan sonra, verilebileceği esaslı konmuş, diğer taraftan (bu cezalar kesindir) denmek ve bunlar aleyhine adli, idari kaza mercilerine itiraz edilemeyeceği hakkındaki hüküm çıkarılmak suretiyle Danıştaya itiraz edilebilmesi yolu açılmıştır.

Kaymakamların vereceği uyarma, kınama cezaları için de 31 ncü maddenin (İ) fıkrası ilgilinin savunmasının alınması ve bunlar aleyhine de kazai mercie başvurabilmesi esasına göre değiştirilmiş; ancak bu cezaların, Danıştaya başvurulmadan önce il idare kurullarında 5442 sayılı Kanunun 62 nci maddesine göre yapılacak itiraz üzerine incelenip karara bağlanması uygun görülmüştür.

Bucak müdürlerinin uyarma cezası verme yetkisini hükme bağlayan 42 ncü maddenin 6738 sayılı Kanunla muaddel (E) fıkrası da, savunma alınması ve il idare kurulunun keza 62 nci maddede gereğince yapılacak itiraz üzerine işi inceleyip bir karara bağlamasından sonra Danıştaya müracaat olunabilmesi esaslarına göre değiştirilmiştir.

Bu suretle 5442 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin (C), 31 ncü maddesinin (İ) ve 42 ncü maddesinin (E) fıkralarındaki, «Bu cezalar aleyhine idari ve adli kazaya müracaat olunamaz.» şeklindeki Anayasanın 118 nci maddesine aykırı bulunan hükümlerinin değiştirilerek disiplin cezası verilmeden önce ilgililerin savunmasının alınmasını ve bu cezalara karşı idari yargı yoluna başvurulabilmesini sağlamak maksadiyle işbu kanun tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır.

İçişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No: 1/292
Karar No: 47

18 . 10 . 1962

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

5442 sayılı **İl İdaresi Kanununun** bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü :

Tümü üzerinde cereyan eden uzun görüşmeler neticesinde; gerekçede etraflıca belirtilen hususlar, Komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve 5442 sayılı Kanunun 1, 3, 13, 35 ve 42 nci maddelerini Anayasamızın tesbit etmiş olduğu prensibe uygun hale getirmek maksadiyle hazırlanmış olan tasarı aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

<i>Millet Meclisi</i>			
İçişleri Komisyonu Başkanı	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Izmir</i>	<i>Kırklareli</i>	<i>Edirne</i>	<i>Ankara</i>
<i>Osman Sabri Adal</i>	<i>Alâeddin Eriş</i>	<i>İlhami Ertem</i>	<i>Zühtü Pehlivanlı</i>
<i>Afyon Karahisar</i>	<i>Erzurum</i>	<i>Eskişehir</i>	<i>Maras</i>
<i>Halûk Nur Bâki</i>	<i>Adnan Şenyurt</i>	<i>Şevket Asbuzoğlu</i>	<i>Ali Hüdayioğlu</i>

Zonguldak
Ahmet Fuat Ak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 1 ve 3 ncü maddeleriyle 13 ncü maddesinin (C), 31 nci maddesinin (İ) ve 42 nci maddesinin 6738 sayılı Kanunla değişik (E) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 nci maddesi gereğince Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ve ilçeler de bucaklara bölünmüştür.

Madde 3. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 115 nci maddesine göre illerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır.

İllerde genel idare teşkilâtı il, ilçe ve bucak bölümlerine uygun olarak düzenlenir.

Belli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, birden çok ili içine alan çevrede, bu hizmetler için yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir.

Madde 13. —

C) Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve taleplerde bulunabilir.

Yetkili disiplin mercileri valinin teklif ve talebini inceliyerek bir karara bağlamıya mecburdur.

Valilerce re'sen verilen cezalar kesindir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

«Madde 31. —

İ) Kaymakam, ilçenin idare şube başkanlarıyla ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmasını aldıktan sonra uyarma, kınama cezaları verir ve uygular. Daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanunu hükümlerine göre teklif ve talepte bulunabilir.

Kaymakamlarca re'sen verilen cezalar kesindir.

Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer.

Kaymakam, ilçe memurlarına takdirname de verebilir.»

«Madde 42. —

E) Müdür, 4 ncü maddenin son fıkrasında belirtilen adlî ve askerî teşkilât dışında kalan, gözetim ve teftişi altında bulunan bucak teşkilâtına dâhil daire ve müesseselerin âmir ve memurları ile genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına Memurin Kanunundaki usulüne göre savunmalarını aldıktan sonra uyarma cezası verir ve uygular. Bu ceza kesindir ve tebliğ tarihinden itibaren sicile geçer. Daha ağır disiplin cezaları ile takdirname verilmesini gerektiren hallerde vali ve kaymakama tekliflerde bulunur.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun Bakanlar Kurulu yürütür.

12 . 9 . 1962

Başbakan	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı
<i>İ. İnönü</i>	<i>E. Alican</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı	Başb. Yardımcısı
<i>H. Dinçer</i>	<i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. O. Bekata</i>	<i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>N. Ökten</i>	<i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>İ. Sancar</i>	<i>S. Kurutluoğlu</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. C. Erkin</i>	<i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	<i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>M. Ete</i>	<i>Y. Azizoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>O. Öztrak</i>	<i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>R. Ökten</i>	<i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı	Ba. - Ya. ve Turz. Bakanı
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>C. Karasapan</i>
İmar ve İskân Bakanı	
<i>F. K. Gökay</i>	